ATFK :: BPFK :: EMK :: FMK :: GEO :: KTK :: MÉK

AVIVAT ACADEMIA

A Nyugat-Magyarországi Egyetem lapja

2004 : 4 : június - július

RÉGI IDŐK ÚJ DALAI
KÁRPÁTALJAI EMLÉKTÚRA

"Verecke híres útján jöttem én, / Fülembe még ősmagyar dal rival...", Ady Endre versének sorai zengett fülünkben egy emlékezetes kirándulás alkalmával hétvégén, amikor főiskolánk busznyi csapata a magyarok hajdani útján elindult Kárpátaljára. Először Beregszászon a tanárképző főiskola múltját, jelenét és jövőképét ismertették meg velünk az ott tanító kollégák. Eszembe jutott a város nevét látván édesapám egyik kedvenc nótája is: "Nagyszőllőstől nem messze van Beregszász...", amit hazatérésemkor rögtön fel is elevenítettünk.

Utunk során szemeink előtt magasodott "Husztnak romvára", Bereznán a szívszaggató látványú, csodálatos vár ódon falai között "felolvastatott" II. Rákóczi Ferenc híres kiáltványa és feleleventettük a bujdosók szomorú nótáját: "Zöld erdő harmatját, piros csizmám nyomát / Hóval lepi be a tél." A kápolna romjai alatt egy piros festékkel rajzolt kereszt alatt a felirat még a reményről beszélt: "Ne rombolj, itt még templom lesz." A kupolán keresztül ránk mosolygó nap is ezt erősítette. A híres fejedelmünk emléktábláján elhelyezett koszorút Himnuszunk és Szózatunk hangjai varázsolták "élővé". Az Esze Tamás emléktúrán ellentmondásos világot tapasztalhattunk meg: egyik oldalon a csodálatos táj szépsége, a Kárpátok bércei, a másik oldalon szegénység, illetve "kivagyi", aranyfogsoros, palotás gazdagság. Ezt látva bizony fájdalom fészkelt a szívünkbe. Az esti, zenei műsor, a finom leves, a "scsi" és a vodka kissé feledtette ezt az érzést. Persze csapatunk kiváló "zenész" tagjai, Beyer István és Marton Károly is megmutatta az ukrán viseletben játszó zenészeknek, hogy mit tudnak, "hogyan mulat egy magyar úr". Házigazdánk kezének összeütögetésével és "aranyos" mosolyával fejezte ki elismerését. A szállásunk melletti vízesés az Éden hangulatát sugallta, ahol természetesen a kedves "kufárok" is árulták természeti kincseikből készített portékáikat.

Nem feledkeztünk meg a II. világháborúban elesett magyar katonák sírjánál való tisztelgésről sem. Mi is rákötöttük a nemzeti szalagot hatalmas fakeresztjükre, miközben az ég is siratta őket, esőcseppek formájában.

Hosszú utunkon nem féltünk, mert megfogadtuk Sütő András tanácsát, és a tarisznyánkban velünk volt az otthonról hozott soksok népdal, na meg a Tisza is békésen vigyázta csoportunkat. Nemzeti imánk és Kovács Vilmos kárpátaljai költő Verecke című versével köszöntöttük "ez irdatlan hegyek közé szorult katlan"-t, a Vereckei-hágót. S ahogy Ady is feltette a kérdést, bennünk is megfogalmazódott ott: "S mégis megkérdem tőletek:/ Szabad-e sírni a Kárpátok alatt? A Kárpátok alatt könnybe lábad az ember szeme, mikor látja a hegyek kék-zöld sörényét, látja lelki szemei előtt honfoglaló őseink délceg vonulását.

Hazafelé, a "zarándokút" szomorú emlékhelyén, Szolyván tettük le a gulágon elpusztult magyarok sírjára az emlékezés piros-fehér-zöld szalaggal övezett koszorúját, miközben a nyugati magyar irodalom egyik költőjének, Tollas Tibornak szavait idéztük. Még akkor is, amikor kolduló gyerekeket örvendeztettük meg egy-egy kis ajándékkal, édességgel, ruhával, az elhallgatott embertelenségen járt gondolatunk.

Pünkösd vasárnapot a buszon köszöntöttük szép népi énekeinkkel: "Mi van ma/ mi van ma/ Piros pünkösd napja/ Holnap lesz, holnap lesz /a második napja.", vagy "A pünkösdnek jeles napján/Szentlélek Isten küldeték/ Erősiteni szívünket az apostolokkal", Két szál pünkösd rózsa, kihajlott az útra.... Utunkon pünkösd ünnepére nemcsak a népdalok, szokásdalok, de a görög katolikus hívők szent áhítata és a megújulást jelképező zöld gallyak is emlékeztettek, amelyek minden házon, kapun, sőt, még autón is ott díszelegtek. Eszembe jutott, hogy Csíksomlyón most a magyarok a Babba Máriát és a Szentlelket köszöntik csodálatos énekeinkkel és zöld ágakkal.

Utolsó nap Munkács váránál "estvéledtünk", s miközben hallgattuk a vár eredetmondáját, gondolatban tisztelegtünk Zrínyi Ilona nagysága előtt. Esti sétánkon útba ejtettük Munkácsy Mihály szobrát is, akit az ukránok ugyanúgy magukénak vallanak, mint mi. Bizony jó volt a kirándulás segítségével visszamenekülni az időben, és nem hiányzott az esti Híradó sem: "Ne halljam az élet új dalait...". Jól esett egy kicsit megpihenni őseink lábnyomainál, történelmünk emlékhelyeinél. Persze hazafelé, a hosszú úton a szülőföldre gondolva, már Kisfaludy Károly verssorával álmodtunk: "Szülőföldem szép határa/ Meglátlak-e valahára? Ahol állok, ahol megyek, Mindenkor csak feléd nézek."

Bár az út még így is - nem lóháton - nagyon fárasztó volt, úgy hiszem eszmei és lelki épülésére szolgált mindenkinek, és egyben méltón emlékeztünk meg történelmünk jeles évfordulóiról, hőseinkről és pünkösd ünnepéről.

Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna

TARTALOM

2 Gondolatok az Óvárra érkezőknek
3 Akikre különösen büszkék vagyunk
4 Pedagógia és integráció
6 A fa visszanyeri meghatározó szerepét
8 A láthatatlan univerzum
10 A fák hűségéről és a tudományról
11 Beszélgetés Varga-Haszonits Zoltánnal
13 Elbúcsúztak az alma matertől
14 Nagy veszteség érte a magyar erdész szakmát
15 Erdélyi József (1943-2004)
16 Utolsó levélféle Dr. Varga I. Erikának
Pedagógus szakvizsga az atfk-n
17 Jövőkutatók az MTA-án
18 Kendo - a kard útja
19 Tájékoztató az egyetemi pénzkezelési rendszerről
20 Innovációs inkubálás
Ingatlanok az adózásban - könyvajánló
21 Karrier keksz 4. - önéletrajz
Webböngészde
22 Ösztön
23 Nyár, szabadság, haverok, buli
24 Balekoktatás Fehérváron
25 bALEKHÉTTŐL bALEKHÉTIG
26 15 éve működik a Selmeci Társaság
27 Múlatschág! Malatzschág! Schattág
28 Tudomány és kereszténység
29 Németh Károly egyetemi tanár hetvenéves
31 Egy különleges "Záróvizsga" -jelentés
Jó "VOLT"
32 GPS permanens állomás a fehérvári GEO-ban
33 Nemzetközi geodéták a szaunában
34 Harminc év után vissza az Alma Materbe
35 Dr. Márkus Béla a FIG Oktatási Bizottságának új elnöke
36 Az oktatás jelenlegi helyzete és a jövőbeni tervek a MÉK-en
37 A pénzügyi intézményrendszer Magyarországon
38 Volt soproni egyetemi hallgatók találkozója
40 I. Oktatói Művészeti Napok
41 Kuktató - Tárkonyos halleves
42 "Name Shop-Stop"
44 TOK-ka, vonóval, a határon innen határon túl

Üdv a baleknak, üdv a gólyának!

Természetesen üdv az Olvasónak, de most mégis inkább a gólyáknak, meg a balekoknak üdv, (közülük is különösen annak, aki kézbevette, kinyitotta és idáig eljutott) most elsősorban Hozzá szeretnék szólni.

Először is gratulálni szeretnék Önnek, amiért ezt az egyetemet választotta, felvételt nyert ide és el is kezdte. Szívből kívánom, hogy a gólya- és balektáborok programjaiba és az azt követő tanulmányokba egyaránt csillapíthatatlan lelkesedéssel vesse bele magát, hogy az itt töltött életére visszapillantva olyan értékesnek találja azt, amilyennek elképzeli vagy elképzelte.

Ez az egyetem rendkívül sokszínű (bár leginkább "zöld"), és tág teret ad a tanulmányok mellett az önkifejezésre. Lám itt ez az újság is!

Engedje meg, hogy meghívjam Önt egy kis (4-5 éves) kirándulásra a NYME-en. Csak azt kérem, - ha van rá indíttatása - úti élményeit ossza meg velünk!

Jó túrázást, jó olvasást kívánok!

Hargitai Gábor főszerkesztő

Vivat Academia
A Nyugat-Magyarországi Egyetem lapja

Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kar - Győr,
Benedek Elek Pedagógiai Főiskolai Kar - Sopron,
Erdőmérnöki Kar - Sopron,
Faipari Mérnöki Kar - Sopron,
Geoinformatikai Főiskolai Kar - Székesfehérvár,
Közgazdaságtudományi Kar - Sopron,
Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar - Mosonmagyaróvár

II. évfolyam, 4. szám
2004. június-július

Főszerkesztő: Hargitai Gábor, hargitaig@nyme.hu
Olvasószerkesztő: Tóth Mariann mtoth@nyme.hu
A szerkesztőbizottság:
Dr. Albert Levente, lalbert@emk.nyme.hu (EMK)
Balázsik Valéria, be@geo.cslm.hu (GFK)
Dr. Bácsatyai László, bacsaty@emk.nyme.hu (EMK)
Dr. Borbély József, nnika@ktk.nyme.hu (KTK)
Gecseyné dr. Papp Katalin, papp@atif.hu (ATIF)
Hajnal János, janika@fmk.nyme.hu (FMK)
Horváth Balázs. elnok.fmk.hok@fmk.nyme.hu (FMK)
Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna. lanczendorfer@atif.hu (ATIF)
Lengyel Zita zitalengyel@777westel.hu (EMK)
Raffai Balázs raphi@freemail.hu (FMK)
Szemerey Tamás tszemerey@fmk.nyme.hu (FMK)
Dr.Tenk Antal tenka@mtk.nyme.hu (MÉK)
Tóth András toth.andras@bepf.hu (BEPF)
Állandó munkatársaink:
Bősze Viktória karrierelemző, karier@nyme.hu
Dr. Fónayné dr. Tihanyvári Éva jogtanácsos, jogasz@nyme.hu
Címlapfotó: Hargitai Gábor

A szerkesztőség címe:
9400, Sopron, Bajcsy-Zsilinszky út 4.
Tel.:99/518-357; 518-365

Kiadja: Nyugat-Magyarországi Egyetem
9400, Sopron, Bajcsy-Zsilinszky út 4.

Felelős kiadó: Prof. Dr. Faragó Sándor rektor

Design: Szarka Judit Gabriella és Szarka Zsófia Adrienn
A tördelés a NyME Kommunikációs Irodájában történt
Levilágítás: PrePress Grafikai Stúdió, Sopron
Felelős vezető: Sziklai Zsolt ügyvezető

Nyomás: Lővér-Print Nyomdaipari Kft., Sopron
Felelős vezető: Priszinger Imre ügyvezető
ISSN 1589-8091
Terjeszti a Nyugat-Magyarországi Egyetem

GONDOLATOK AZ ÓVÁRRA ÉRKEZŐKNEK

Prof. Dr. Ördög Vince dékán

Üdvözlöm az érkező, tanulmányaikat Mosonmagyaróváron az idei esztendőben megkezdő I. évfolyamos hallgatóinkat. Részint köszönöm, hogy a nagyhírű "Óvári Akadémiát" választották felsőfokú tanulmányaik helyszínéül, részint biztos vagyok abban, hogy jól választottak.

Jól választottak, mert Európa legrégebben - 1818-ban - alapított és még ma is működő agrárfelsőoktatási intézményében, az egykori Akadémián fogják elsajátítani a mezőgazdaság-tudományi ismereteket. Legyenek büszkék arra, hogy a XIX. század végén Mosonmagyaróváron létesült a teljes mezőgazdasági kutató hálózat, tíz kísérleti állomással. Az Akadémia és a mezőgazdasági kutatóhálózat a századfordulón Magyaróvárt a mezőgazdasági oktatás és kutatás fellegvárává tette. Persze nem a kor és a múlt eredményei számítanak, hanem mindaz az infrastuktúra, tárgyi és személyi feltétel, továbbá oktatási és kutatási tapasztalat, ami az elmúlt 186 évben itt összegyűlt és egyetemi karunk presztizsét adja. Az itt végzetteket összefogó Óvári Gazdászok Szövetsége széles tábor, egy "nagy család" összefogására jött létre. A szövetség dr. Nagy Frigyes korábbi mezőgazdasági miniszter elnökletével támaszt jelent az intézménynek, de a tagoknak is, akik a szövetség honlapja és az internetes kapcsolat révén könnyebben elérhetik és segíthetik egymást, akár munkahelyek biztosításával is.

Városunk és intézményünk földrajzi fekvése Magyarország Európai Úniós csatlakozásával különleges lehetőségeket kínál az itt élőknek, tanulóknak: Bécs mintegy 80 km-re, Pozsony pedig alig 40 km-re van tőlünk. A határok megszűnésével egy órán belül mindkét város, valamint azok egyetemei és intézményei elérhetők. A "Bécsi Agrártudományi Egyetem", a BOKU Alma Materének tekinti egyetemi karunkat és szívesen fogadja hallgatóinkat rövidebb vagy hosszabb kurzusokra. A megyeszékhely Győr és a győri Széchenyi Egyetem autópályán alig félórás autóút. Mindez különösen fontos lehet a párhuzamos képzés iránt érdeklődők számára, akik egyszerre több diploma megszerzésére is képesnek tartják magukat.

A nyugodt környezetet biztosító Kollégiumunk, méreténél fogva szinte minden szállást igénylő hallgató rendelkezésére áll. A hagyományos sportolási lehetőségeken kívül vizisporttelepünk a Szigetköz vízekben gazdag világának a megismerését biztosítja az evezni szeretők számára. Az idén 650-éves Mosonmagyaróvár hangulatos vendéglőivel várja a szórakozni vágyókat. A város polgármestere, Stipkovits Pál barátsággal fogadja mindig a város ideiglenes polgárait, karunk hallgatóit és ugyanígy búcsúztatja a távozókat tanulmányaik befejezésekor.

A nyugodt élethez és a tanuláshoz minden adott Mosonmagyaróváron. Mit fognak itt tanulni? Nem a hagyományos értelemben vett mezőgazdálkodást, a szántást-vetést-aratást, hanem mindazon tudományokat, például növénytan, állattan, kémia, matematika, fizikia, biotechnológia, mikrobiológia, ökonómia, amelyek révén a mezőgazdasági termelés tudománnyá válik az értő szakember kezében. Vannak kiemelt tudományterületek, mint például az élelemiszertudomány, a mikrobiális-, a növényi- és az állati-biotechnológia, a precíziós növénytermesztés műszaki alapjai, az informatika és az Európai Uniós ismeretek, amelyek már ma is, de a jövőben még inkább a sikerszakmák ismereteit adják.

A sikerhez vezető úton a tanulmányaikat ma kezdők legelső feladata, hogy felmérjék az oktatásban és kutatásban a karon meglévő lehetőségeket és ezt egyeztessék saját érdeklődésükkel, valamint a munkaerőpiaci helyzettel. Idejekorán válasszák ki milyen speciális területen kívánnak majd dolgozni és ehhez igazítsák minden cselekedetüket. Ennek megfelelően már az első évben válasszanak szakdolgozati témát, témavezetőt és termelő üzemet vagy egyetemet, kutató intézetet, ahol szakmailag a legjobban tudnak felkészülni a végzést követő munkábaállásra.

Munkahelyet az egész Európai Unióban kereshetnek, de csupán azok, akik az általánosnál többet jelentő, különleges ismereteiket magas szintű idegennyelv tudással párosulva tudják eladni. Az idegen nyelvek ismerete a végzésük idején már a hétköznapi élet részévé fog válni. Nem az lesz majd előnyben, aki több nyelven tud tárgyalni, hanem az veszíti el a sikerhez vezető esélyt, aki erre nem lesz képes. A külügyi referensünk, Szabó Eszter által koordinált féléves vagy akár egyéves külföldi hallgatói farmgyakorlatok nem csupán szakmai ismeretbővítést jelentenek, hanem nyelvtanulásra is szolgálnak, sőt számos egyéb előnyt jelentenek a résztvevő hallgatók számára.

Az ismeret, az információ, na és az idő pénz. Az "élethosszig tartó tanulás" azt jelenti, hogy a tanulmányok végén nem fejeződhet be az ismeretszerzés. Használják ezért a Mosonmagyaróváron töltött éveket hasznosan és hatékonyan. Ismerjék meg kiválóan működő Szaktanácsadó Intézetünk munkáját, amely rövid, aktuális témájú tanfolyamok szervezésével áll a végzett gazdák rendelkezésére, amit majd annakidején szintén igénybe vehetnek. A szakmérnökképzés és a doktori képzés ennél hosszabb ideig tartó alapos ismeretbővítést kínál, de ennek előkészítésére minél előbb kapcsolódjanak be a tudományos diákköri munkába. A tanszéki kutató laborok biztosítják ennek minden feltételét.

E rövid írás keretében csupán néhány, általam fontosnak tartott gondolat megfogalmazására vállalkozhattam. Évfolyamfelelős tanáraik és felsőbb évfolyamos hallgatótársaik bizonyára további részleteket mondanak majd el, amelyeket céljaiknak megfelelően értékeljenek.

Sikeres tanulmányokat és kellemes mosonmagyaróvári éveket kívánok!

Dr. Ördög Vince
egyetemi tanár, dékán

AKIKRE KÜLÖNÖSEN BÜSZKÉK VAGYUNK

A Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Karon 2004. június 18-án tartották azt az ünnepi Kari Tanácsülést, ahol a 2004-ben végzett hallgatók oklevelét átadták. A 173 frissdiplomás között ketten kitüntetéses oklevelet vehettek át. Ennek feltétele, hogy a záróvizsga eredménye kitűnő (5,00) legyen, a szigorlatok átlaga ugyancsak 5,00 és a leckekönyvben nem szerepelhet közepesnél rosszabb osztályzat. Mindkét kitüntetéses diplomásunk a Gazdasági Agrármérnök Szakon végzett.

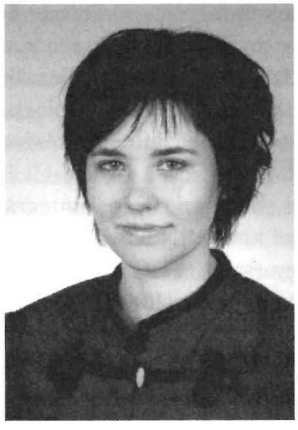

Koltai Judit Petra: "Három alkalommal voltam Köztársasági Ösztöndíjas"

-A középiskola befejezése után mi motiválta abban, hogy az agrármérnöki pályát választotta és hogy Óvárra jött tanulni?

Strobli Anita: -Falusi gyerek vagyok, Kunszigeten élün szüleimmel akik az ottani "Zöld Mező" Termelőszövetkezet dolgozói. Én magam is 16 éves korom óta ott dolgoztam nyaranta és nagyon megtetszett az ott folyó munka. Jól ismerem a szövetkezetet, az ottani embereket, akik között több Óváron végzett agrármérnök is van. Ők segítettek és bíztattak, hogy ezt a pályát válasszam. Így azután, amikor 1999-ben leérettségiztem a győri Révai Miklós Gimnáziumban egy percig sem volt kérdés, hogy hová adom be a jelentkezési lapomat. S bár a gimnáziumban humán tagozatRA jártam, végül a nagyon is "reál" gazdasági agrármérnök szakot választottam.

Koltai Judit Petra: - Az óvári Piarista Gimnáziumban érettségiztem. Középiskolai tanulmányaim során elsősorban a reáltantárgyak tartoztak a kedvenceim közé. Matematikát és biológiát emelt óraszámban tanultam. Ismerőseim közül sokan folytatták egyetemi tanulmányaikat Mosonmagyaróváron, annyi érdekeset hallottam tőlük az Alma Materről és az óvári gazdász-életről, hogy én is ezt az Intézményt választottam.

-Az Egyetemen - a tanulás mellett - mivel foglalkozott az itt töltött öt év során?

Strobli Andrea: -Természetesen első helyen mindvégig a tanulás volt, máskülönben nem lehetett volna ezt az eredményt elérni. Az öt évből két tanévben Köztársasági Ösztöndíjas voltam. Rendszeresen részt vettem a diáknapi sportvetélkedőkön, valamint a labdarugó évfolyambajnokságokon. Versenyszerűen sportolok a győri Terán női futballcsapatban, az NB I-ben szerepel a csapatunk.

Koltai Judit Petra: -Tavaly részt vettem az Egyetemünkön megrendezett "Hagyományőrzés és vidékfejlesztés az agrárgazdaságban" című országos vetélkedőn, amit csapatunk meg is nyert, díjunk egy kéthetes nyári belgiumi út volt.

A Statisztikai és Gazdasági Informatikai Tanszéken egy évig demonstrátori tevékenységet folytattam. A harmadik évfolyamos Gazdasági Agrármérnök Szakos hallgatóknak az Operációkutatás tantárgy gyakorlatainak egy részét én tartottam. Diáknapokon az egyik szatellitük lettem. A kari TDK-n első helyezést értem el szekciómban. Háromszor elnyertem tanulmányaim során a Köztársasági Ösztöndíjat.

-A tanulmányok során mi volt a legkedvesebb tantárgya, vagy szakterülete?

Koltai Judit Petra: -Vállalkozások pénzügyei szakirány, ezen belül is az Operációkutatás és a Matematikai programozás voltak a kedvenc tantárgyaim.

Strobli Andrea: -Leginkább az Állattenyésztéstan, azon belül pedig a szarvasmarhatenyésztés érdekelt. Dr. habil. Báder Ernő professzor oktatta nekünk ezt a tantárgyat. Ő is szerepet játszott abban,

Strobli Andrea: "Első helyen mindvégig a tanulás volt"

hogy megkedveltem a tantárgyat és magát az ágazatot is. Diplomamunkám témája a tejtermelés ökonómiai vizsgálata volt.

-Most, hogy befejezték egyetemi tanulmányaikat, hogyan tovább?

Koltai Judit Petra: -Szeptembertől a Statisztikai és Gazdasági Informatikai Tanszéken PhD hallgató leszek. Kutatásokat fogok végezni témám, az ökológiai gazdálkodás területén, illetve a Tanszéken oktatott tantárgyak gyakorlatainak egy részét fogom vezetni.

Strobli Andrea: Augusztustól a kunszigeti "Zöld Mező" Termelőszövetkezetben, a főállattenyésztő mellett dolgozom majd. A konkrét munkahelyem a szarvasmarha telepen lesz és fő feladatom a termeléssel kapcsolatos nyilvántartási- és elemzési munkák végzése, a főállattenyésztő munkájának segítése.

A VIVAT ACADEMIA Szerkesztő Bizottsága és a magam nevében gratulálok a kiváló tanulmányi eredményükhöz és kívánok sikeres szakmai életpályát, magánéletükben pedig nagyon sok boldogságot!

Dr. Tenk Antal

PEDAGÓGIA ÉS INTEGRÁCIÓ

Beszélgetés Prof. Dr. Szála Erzsébettel, a BPFK főigazgatójával

Prof. Dr. Szála Erzsébet főigazgató

-MILYENNEK LÁTJA A PEDAGÓGIA SZEREPÉT ÉS LEHETŐSÉGEIT A MAI MAGYARORSZÁGON?

-Ez a téma önmagában is megérne egy előadást, hiszen a pedagógia az ókortól napjainkig minden társadalom alapvető kérdése. Valamennyi kormány legfontosabb feladata kellene, hogy legyen, mégis mindig háttérbe szorul, s ez különösen napjainkban igaz. Mást se hallunk, mint, hogy tudás alapú társadalomban élünk, így az emberi tőkébe való beruházás a jövő útja, ez pedig együtt jár az oktatás intézményrendszerének korszerűsítésével, az élethosszig tartó tanulás igényével. Egy ember, életidején belül akár háromszor is kényszerülhet pályamódosításra, ezzel együtt átképzésre.

A modern pedagógiában különösen fontos szerepe van az alsó fokú oktatásnak, mely generációkat készít fel arra, hogy a szellemi tevékenység valamelyik speciális területén a későbbiekben helyt álljon. Az egyén számára az élet minősége, életmódjának alakítása, nagy mértékben függ attól, hogy milyen értékrendszert kapott korábban, milyen szokások, milyen életviteli sajátosságok szilárdulnak meg benne, és ebben a családon kívül az óvodának és az iskolának van döntő szerepe, tehát a mai óvodapedagógusok és szociálpedagógusok szerepe elsősorban az emberformálás.

Gazdasági helyzetünkből fakadóan, sajnos, egyre több helyen kényszerülnek iskolák, óvodák bezárására, pedig most lenne itt a lehetőség arra, hogy alapvetően a minőségi oktatásra helyezzük a hangsúlyt. Kisebb létszámú óvodai és iskolai csoportokat működtető, jól felszerelt intézményekben valóban elvárható lenne olyan nevelés, amely a gyermekek sokirányú képességeinek kibontakozását segíti. Éppen így nyílna lehetőség speciális programok bevezetésére zenei, művészeti és egyéb területeken.

A nehéz gazdasági helyzetből fakadó elvonások a pedagógia területén még súlyosabban érvényesülnek, még nagyobb bajokat vonnak maguk után, mint korábban, egy olyan időszakban, amikor az oktatásnak fokozottabb szerepe volna.

-AZ UNIÓS CSATLAKOZÁS MILYEN ÚJ FELADATOK ELÉ ÁLLÍTJA A FELSŐOKTATÁS EGÉSZÉT, ILLETVE KARUNKAT?

-A pedagógia szerepének problémakörét az Európai Közösséghez való csatlakozás tovább bővíti, hiszen a magyar oktatási rendszernek is csatlakoznia kell. Ezt célozzák a felsőoktatásban zajló alapvető változások, amit a Bologna-program jelent, a Bachelor és a Master fokozat bevezetésével a felsőoktatásban.

Karunk számára alapvető, hogy az európai integrációban helyet kapjon mindaz, amit mi nemzeti kultúránk hívunk. Az volna a legfőbb cél, hogy saját értékrendünket, saját kultúránkat be tudjuk vinni az unióba, színesítve ezzel az európai kultúrát. Ennek a nemzeti kultúrának az elsajátítása és elsajátíttatása az intézményünkben folyó oktatás révén válik szerves alkotóelemmé, s ebben az alsó fokú oktatásra képzett szakembereknek óriási szerepük lesz. Az óvodapedagógusok számára az anyanyelvi kultúra továbbadása a legfontosabb, de feltétlenül szükséges az idegen nyelvek ismerete is, mert ezen a területen vagyunk a leginkább lemaradva.

-HOGYAN LÁTJA A PEDAGÓGIAI FŐISKOLAI KAR HELYZETÉT AZ EGYETEMI INTEGRÁCIÓBAN? MEGFELELŐ SÚLYT KÉPVISEL-E? LEHET-E EGYENLŐSÉGJELET TENNI AZ EGYES KAROK KÖZÖTT?

-Egyenlőségjelet tenni nem lehet, de nem is kell, hiszen minden karnak megvan a saját arculata, a saját fontossága és jelentősége. Legfeljebb statisztikailag lehet kimutatni különbözőségeket, de ebből sem lehet következtetéseket levonni a minőségre vonatkozóan. Tény, hogy az egyetemen belül két pedagógiai kar működik, s a képzésben vannak közös területek, melyeket mind a kettő művel. Korábban kezdtük és nagyobb létszámban folytatjuk a szociálpedagógus képzést, de óvodapedagógusok képzése csak itt folyik, és az idei évtől, örömmel mondhatom, emelkedik a jelentkezők létszáma.

-HOGYAN ÉRTÉKELI AZ EGYETEMI INTEGRÁCIÓT? ELŐNYEI, VAGY HÁTRÁNYAI LÁTSZANAK INKÁBB?

-Vegyes a kép, én mindenképpen az előnyöket érzem meghatározónak, hiszen országos viszonylatban, az intézményrendszer változásakor, karunk önállóan nem tudott volna megmaradni. Ugyanakkor tevékenységét szakmai szempontból továbbra is önállóan végezheti. Korábban is volt már együttműködés az akkori Soproni Egyetemmel, a tanárok átoktattak, a hallgatók között pedig néha olyan szoros "együttműködés" alakult ki, hogy később számos házasság született ezekből a kapcsolatokból.

Az integráció előnye továbbá, hogy közösen oldunk meg feladatokat, elsősorban súlyos gazdasági problémákat, amelyeket önállóan biztos nem tudnánk. A hallgatók számára az integráció azt az előnyt jelenti, hogy az átjárhatóság probléma

mentesen valósulhat meg. A kredit rendszer bevezetése óta más karokon pontokat szerezhetnek. Igaz, egyetemünk sajátosságaiból fakadóan ez nem nagyon kiterjedt lehetőség, hiszen teljesen más profilúak a soproni karok. De vannak olyan területei a modern oktatásnak, melyeket egy nagyobb intézmény keretein belül egyszerűbben meg lehet oldani. Olyan képzéseket érdemes indítani a jövőben, melyek egyrészt a kor kihívásainak megfelelően két kar közös munkájának eredményeképpen valósulhatnak meg, hiszen az újabb típusú szakok beindításának lehetősége az intézmény továbbfejlesztésének egyik kulcskérdése.

-Az integrációban lemondtunk bizonyos területek feletti rendelkezési jogról, ezzel együtt önállóságunkat is veszítettük bizonyos fokon, nem érzi-e komoly hátránynak mondjuk a gazdasági irányítás központosítását?

-Az integráció nem jelentheti különböző, korábban önálló intézmények laza egymás mellett élését. Természetes, hogy vannak közös területek, és ebben a vezetés, az irányítás közös kimunkálásán túl elsősorban gazdasági téren működik a szoros integráció. Az éves költségvetés megalkotása mindenkor több hónapos egyeztetések eredménye, de eddig még mindig tudtunk okos kompromisszumra jutni, anélkül, hogy valamelyik kar alapvető érdeke csorbult volna. Valamennyi kar, maga az egyetem is forráshiánnyal küszködik, a hiányzó forrásokat saját erővel, saját programokkal, bevételekkel kellene tudni pótolni.

Közös fejlesztési terveket dolgozunk ki, mert önerőből nem működhetne például épületünk tetőterének beépítése. Közös pályázatokat nyújtunk be a győri karral a pedagógiai terület minőségi fejlesztésére, új képzések indítására, ez a folyamat most éppen a végéhez közeledik.

A hátrányok, amelyek az integrációból fakadnak, elsősorban financiális kérdéseket jelentenek, de ezzel minden felsőoktatási intézmény küszködik, nem speciálisan ránk jellemző. Talán a közös bölcsesség segít túljutni a nehéz helyzeteken. Meg kell próbálnunk, akkor is, ha az egyes karok működésében időnként a számlák késedelmes kifizetése, az elvégzett oktatói tevékenység utáni honorárium késedelmes teljesítése egyesek számára komoly gondot okoz. Az sem volt problémamentes, elsősorban megint gazdasági szempontból, hogy az integráció a gyakorló intézményeket is központosította, így két gyakorló óvodánk most már csak a szakmai felügyelet és együttműködés szempontjából tartozik karunkhoz. A gyakorló intézmények központosítása a tavalyi évben zajlott és ennek a naptári évnek az elejére sikerült egy olyan megállapodást kidolgozni az óvodákkal, amely számukra is kielégítő, és további zavartalan működést garantál.

Diplomaosztó a Benedeken

-Egyet tud érteni azokkal a kissé fiskális szemléletű kollégákkal, akik nosztalgiával tekintenek az integráció előtti évekre?

- Nem. Természetes, hogy sok minden könnyebben oldódott meg helyben. Most pedig még egy lépcsőfok iktatódik az ügyintézés menetébe. Most munkaügyi kérdésektől a gazdasági kérdéseken át - és nagyon sok dolgot lehetne itt sorolni - meghosszabbodik az ügyintézés ideje, megszaporodik a döntési és a jóváhagyási szintek száma, más szempontokat is figyelembe kell venni, nem kizárólag a karon belüli helyzetet. Ezzel együtt, azt gondolom, hogy a magyar felsőoktatásban beállott változásokat tekintve az elmúlt évek során az intézmény egyedül, úgy, mint korábban, nem tudott volna tovább élni. Arról nem is beszélve, hogy Sopron városában, ebben a patinás, nagy oktatási múlttal rendelkező városban egy integrált egyetemnek, szellemi központnak, tudományos és művészeti centrumnak kell lennie. A korábbi intézmények közti együttműködés is ezt szolgálta, de ma ez sokkal magasabb szinten, sokkal szervezettebben jeleníthető meg, s ez volna az integráció legkívánatosabb célja.

Tóth András

Prof. Dr. Szála Erzsébet szakmai életútja:

- Népművelés-könyvtár szakon szerzett diplomát a Berzsenyi Dániel Főiskolán, 1978-ban
- az ELTE történelem - népművelés szakán kitüntetéses diplomát szerzett 1985-ben
- 1989-1992 között az Evangélikus Teológiai Akadémia hallgatója volt
- 1994-ben "summa cum laude" minősítéssel doktori fokozatot szerzett a BME-n
- 1997-ben PhD fokozatot szerzett a BME-n TUDOMÁNYTÖRTÉNET szaktudományból
- 2002-ben habilitált a NYME Faipari Mérnöki Karán
- 1985-1996-ig a Berzsenyi Dániel Főiskola művelődéstudományi tanszékének tanára és tanszékvezetője
- 1996. óta a Soproni Egyetem Alkalmazott Művészeti Intézetének docense, a művelődéstörténet, a tudomány- és technikatörténet tárgyak oktatója
- 1997 novemberétől a Benedek Elek Pedagógiai Főiskolai Kar főigazgatója, főiskolai tanára
- Kitüntetései: Agricola Emlékérem 1985.
  - Novák József Emlékérem 1996.
  - Kiváló Oktató 2004.

Tagja:

- az OTKA Tudomány- és Technikatörténet Társadalomtudományi Szakbizottságának
- a Magyar Tudománytörténeti Intézet kuratóriumának
- az MTA Tudománytörténeti Komplex Bizottságának
- a VÁRhely folyóirat szerkesztőbizottságának
- tagja a NYME tanácsainak és bizottságainak

A FA, EZ AZ ÚJRATERMELHETŐ, NEMES SZÉPSÉGŰ NYERSANYAG FOKOZATOSAN VISSZANYERI MEGHATÁROZÓ SZEREPÉT

riport Dr. Molnár Sándorral, a Faipari Mérnöki Kar dékánjával

Prof. Dr. Molnár Sándor dékán

-DÉKÁN ÚR, HAD IDÉZZEK EGY KORÁBBI NYILATKOZATÁBÓL: "A ... FAIPARI MÉRNÖKI KAR KÜLDETÉSE, HOGY MAGYARORSZÁGON ÉS KÖZÉP-EURÓPÁBAN MEGHATÁROZÓ SZEREPET TÖLTSÖN BE A FÁHOZ ... KAPCSOLÓDÓ MÉRNÖKI, MÉRNÖK-PEDAGÓGIAI ÉS ALKALMAZOTT MŰVÉSZETI ISMERETEK OKTATÁSA, KUTATÁSA TERÜLETÉN." ÖN PÁLYÁZOTT KARUNK VEZETŐ TISZTSÉGÉRE ÉS A KARI TANÁCS ÖNT ISMÉT DÉKÁNNÁ VÁLASZTOTTA. EZ AZT JELENTI, HOGY BÍZIK A FEJLŐDÉSBEN. A FENTI CÉLOKAT ELÉRHETŐNEK, DE LEGALÁBBIS MEGKÖZELÍTHETŐNEK TARTJA?

-Karunk küldetésével kapcsolatos nyilatkozatom kissé hangzatosnak tűnik, de egyre nagyobb a realitása. Két okból: az első ok - és ez a legfontosabb! - a fa, mint újratermelhető, nemes szépségű, környezetbarát nyersanyag fokozatosan visszanyeri meghatározó szerepét az ipari feldolgozásban és az energia célú hasznosításban is. Az "erdő-fa" komplexum az emberiség jövőjének az egyik biztosítéka, vagyis az emberi civilizáció csak akkor maradhat fenn, ha úgy őrizzük meg erdeinket, hogy eközben egyre több faterméket használunk fel! Ez pedig a tartamos erdőgazdálkodás mellett csak az ültetvényszerű fatermesztés, a korszerű fafeldolgozás és faenergetika fejlesztésével lehetséges. Karunk jövője így biztos alapokon nyugszik. A másik oka optimizmusomnak a kar fejlődését illetően abban a nemzetközi szinten is elismert szellemi potenciában rejlik, amelyet a kar kutatói és oktatói testesítenek meg. Ehhez társul még a hagyományainkon alapuló együttműködési készség és a szakmai tisztesség. A kar kollektívájának egységét is mutatja - alapvető törekvéseinket illetően - az, hogy az elmúlt hetekben a kari demokrácia különböző fórumain, egyhangúan támogatták újra választásomat. Nem törekedtem az előző dékáni ciklusban a népszerűtlen feladatok kikerülése, s ezért is külön öröm volt számomra, hogy május 17-én titkos szavazással a Kari Tanács - ellenvélemény nélkül - újra választott. Szeretnék ennek a bizalomnak és az új kihívásoknak maradéktalanul megfelelni!

-LÉTSZÁMLEÉPÍTÉS, INTEGRÁCIÓ, A KREDIT RENDSZERŰ OKTATÁS BEVEZETÉSE, FIZETÉSEMELÉS, A SZAKOK HÁROMNEGYEDÉNEK MEGSZŰNTETÉSE, A KÖLTSÉGVETÉSI TÁMOGATÁS DRASZTIKUS SZŰKÍTÉSE, LINEÁRIS KÉPZÉS. EZEK A KÖZELMÚLT ÉS A KÖZELJÖVŐ NAGY HATÁSÚ, KORMÁNYSZINTŰ INTÉZKEDÉSEI. HOGYAN LEHET, ILYEN KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT TALPON MARADNI, DOLGOZNI ÉS MÉG FEJLŐDNI IS?

-Ma a felsőoktatásban rendkívül nagyok a feszültségek, s ezek okai sokrétűen összetettek. Először említeném az oktatási kormányzat által "kierőszakolt" intézményi integrációt. Az új, óriássá nőtt egyetemi szervezetek még pozitív tartalom esetén is (mint pl. a mi egyetemünknél) csak fokozatosan találhatják meg a működés legeredményesebb formáit. A karok között kialakuló rivalizálás sajnos lassítja az integráció elmélyülését...

A feszültségek jelentős része összefügg az erősen megnövekedett hallgatói létszámmal, amellyel nem tartott lépést sem a kollégiumi férőhelyek növelése, sem a szükséges oktatási infrastruktúra fejlesztése, sem általánosan az intézmények finanszírozása.

Ebben a feszültségekkel teli környezetben kell a magyar felsőoktatásnak átvennie az amerikai oktatási rendszert, amit az európai oktatási miniszterek bolognai megállapodása alapján "bolognai folyamatnak" nevezünk.

Nem találván más, alkalmasabb magyar kifejezést, "kredit rendszer" néven egy látszólag nagyobb hallgatói szabadságot biztosító képzési formát is bevezettünk, jelenleg pedig előkészítés alatt áll a lineáris képzés kialakítása. Örömmel szólhatok arról, hogy az országosan igen jelentős alapszak-létszám szűkítése nem érintette a Faipari Mérnöki Kart, így a jövőben is faipari mérnök, gazdasági informatikus, könnyűipari mérnök, formatervező- és építőművész, továbbá műszaki és agrár szakoktató alapszakokon folyhat a képzésünk.

A kar talpon maradásának biztosításához a stabil, jól képzett oktató gárda megléte, megtartása és folyamatos fiatalítása mellett nagyon fontos feladat a működési költséghiányok fedezése, amit a kutatási és oktatási bevételek fokozásával próbálunk megoldani. Ehhez - egész karunk tevékenységben - szükségessé vált egy új "vállalkozói" szemlélet meghonosítása.

-JÖVŐNK ZÁLOGA A KUTATÁS ÉS A GYAKORLATI OKTATÁS. MILYEN FEJLESZTÉS VÁRHATÓ E KÉT TERÜLETEN?

-Mindkét területen jelentős lépéseket tettünk előre. Megemlít

em, hogy a kari kutatómunka hatékonyabbá tételére létrehoztuk a Faipari Kutató és Szolgáltató Központot, koordinálói vagyunk az "Erdő-fa" Nemzeti Kutatás Fejlesztési programnak és résztvevői több nemzetközi és hazai projektnek. A kari kutatásokban fontos szerepet játszanak az oktatók és kutatók mellett a doktoranduszok, a diplomatervezők sőt, még a TDK-s hallgatók is. A faipari kutatásokhoz eredményesen csatlakozik Alkalmazott Művészeti Intézetünk is. A jövőt illetően kiemelkedő feladatunk egy nemzetközi akkreditációval rendelkező, a faipar igényeit kiszolgáló, központi anyag és termékvizsgáló laboratórium létesítése. Újonnan létesült Informatikai Intézetünk is, már több sikeres pályázattal vesz részt eredményesen a kari kutatómunkában. Tanárképző Intézetünk a mérnöktanár és szakoktató képzés mellett vállalta a felnőttoktatás és tanár-továbbképzés feladatait is. Bízunk abban, hogy az Intézeten belül e célból létrehozott Továbbképzési Központunk is egyre sikeresebben tevékenykedik majd. Elismerően kell szólnom azokról a kutatási és gyakorlati eredményekről amelyeket a Tanárképző Intézet ért el a hazai szakképzés integrált fejlesztése terén. Ez a munka szolgált alapul, pl. az országos figyelmet kiváltó bázisiskola hálózatunk létrehozásához.

A gyakorlati oktatás feltételei a faipari szakon jó színvonalúak. A közelmúltban átadott tanműhelyi porelszívó rendszer megfelel a legszigorúbb követelményeknek is. E területen fontosnak ítélem a legkorszerűbb CNC megmunkáló központ beszerzését és a fűrészipari oktatáshoz egy univerzális alapgép biztosítását. A jövőben tervszerűbbé, hatékonyabbá kell tennünk a nyári összefüggő gyakorlatokat és a tanulmányutakat egyaránt. A művészképzés gyakorlati oktatási bázisát folyamatosan fejlesztjük. A nyári művésztáborokat jól segíti a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Stúdióban lévő Szilikát művészeti tanszékünk is, bár más anyaggal dolgozik. A fokozatosan mind önállóbbá formálódó Alkalmazott Művészeti Intézet azonban sürgetően igényli a Deák-téri épület tervszerű rekonstrukcióját.

A könnyűipar területén szükséges gyakorlati képzést csak a budapesti Műszaki Főiskola, Könnyűipari Főiskolai Karával együttműködve tudjuk biztosítani. A szerény évfolyam-létszámok miatt fejlesztést itt, csak a fához kapcsolódó cellulóz-, papír- és csomagolóipari szakterületeken tervezünk.

-Hozzá tudunk-e járulni bármilyen formában Sopron, illetve a környék (fa-)iparának fejlesztéséhez?

-A Faipari Mérnöki Kar országos beiskolázást folytat, de geográfiai adottságai és Sopronhoz kötődő érzelmi szálai miatt is kiemelkedő figyelmet fordít a helyi kapcsolatokra, a város és a régió fejlesztésére. Nem részletezve a különböző vállalkozásokhoz kötődő konkrét munkáinkat kiemelem a soproni LIGNO-NOVUM szakvásár létesítésében és sikeres működtetésében vállalt kezdeményező szerepünket. Erről egy közelmúltban megjelent cikkben részletesen is beszámoltunk. Aktívan tevékenykedünk a régió faiparát összefogó Pannon klaszterben is. Az informatika és a művészeti oktatás területein kialakulóban van egy soproni, illetve regionális együttműködés szakképző és egyéb intézményekkel. Remélem, hogy hasznos szerepet játszhatunk a létesítés alatt álló Soproni Ipari Parkban és a tervezett térségi Integrált Szakképző Központban is.

-Divatos, és már a felsőoktatásban is megjelenő fontos, új diszciplínák, a: környezetvédelem, az informatika, a minőségbiztosítás, a menedzser-szemlélet, stb. Mennyire tud karunk ezen a téren lépést tartani?

-Ezek a divatosnak nevezett új diszciplinák társadalmi és gazdasági fejlődésünk követelményeihez, újabb eredményeihez kapcsolódnak, tehát szükségszerűek. Az informatika és a minőségirányítás oktatása terén évtizedes tapasztalataink és jelentős eredményeink vannak. Erre épülhetett a közelmúltban indított gazdasági-informatikus képzés és a terméktervező szakirány. Új alapokra helyeztük a vállalkozási és marketing ismeretek oktatását az elmúlt évben, - önálló tanszék létesítésével. Jóváhagyott tanterv alapján a közeljövőben kezdjük el, műszaki menedzserek képzését. A faanyaghoz és az erdőhöz kapcsolódó ökológiai és környezetvédelmi ismereteket azonban a jelenleginél komplexebb módon kellene oktatnunk. Egyelőre még mindenki csak azt "szajkózza", hogy "ne bántsd az erdőt", holott a fát helyettesítő műanyagok, fémek stb. előállítása, alkalmazása és hulladékként való feldolgozása lényeges nagyobb környezeti ártalmat okoz, mint a tartamos erdőhasználat...

-Dékán úr! Önt a közelmúltban tiszteletbeli doktorrá választotta a Zólyomi Műszaki Egyetem, amihez őszintén gratulálunk! Következő kérdésem evvel kapcsolatos. Milyen közös kutatási témáink vannak a környező országokban működő szakegyetemekkel, illetve azok Faipari Mérnöki Karaival?

-A Zólyomi Műszaki Egyetem Faipari Mérnöki Karával több évtizedes oktatási-kutatási kapcsolatunk van, és erre kapcsolatra nem a sablonos "egymást látogatása" a jellemző. A közelmúltban fejeztünk be pl. sikeresen egy EU Inco-Copernicus kutatási programot. Előadásokkal, laboratóriumi lehetőségekkel segítjük egymás doktorképzését és még felsorolhatnék néhányat a konkrét együttműködési programok közül. Sajnálatos azonban, hogy a brassói, a zágrábi, a brno-i társintézményekkel meglévő kapcsolatunk meglehetősen formális. Egyelőre szinte mindenki a távolabbi "nagyobb testvéreknél", a német, francia stb. egyetemeken keres kapcsolatokat. Nemzetközi kapcsolatokról lévén szó, meg kell említsem: rendszeressé vált a kapcsolatunk egy japán egyetemmel, több német és Egyesült Államokbeli egyetemmel végzünk közös kutatásokat. Impozáns, élményt adó volt művészeti intézetünk linzi és pozsonyi együttműködésének eredménye, a "wasser-víz-voda" kiállítás.

-Az elmúlt évek egyik legnagyobb, az egész hazai faipart érintő szakirodalmi eseménye, a nagyrészt a Faipari Mérnöki Karon készült Faipari Kézikönyv I-III. kiadása volt. Készül-e hasonló terjedelmű, vagy jelentőségű mű a közeljövőben?

-Úgy gondolom, hogy néhány évig olyan léptékű munka kiadásával mint a Faipari kézikönyv I-III. nem számolhatunk. Az ilyen alapkönyvek legalább egy-egy évtizedre szólnak. Megnyugtató azonban, hogy oktatóink tollából az elmúlt öt évben tucatnyi új szakkönyv jelent meg és szinte folyamatossá vált a szak- és tankönyvek kiadása is. Így a hagyományos egyetemi jegyzetek szerepe is mérséklődött.

Köszönöm a beszélgetést!

Sz.T.

A LÁTHATATLAN UNIVERZUM

Ezeréves privilégiuma minden mesemondónak, hogy története fonalát valamely útszéli fogadóban kezdje el legombolyítani, ahol sok utas verődik össze, és ahol mindegyikük természete mindenféle mesterség nélkül megmutatkozik. Nohát a matematika se különb ennél, olyan tájakra kalauzolja el néha az embert, ahol sokszor fantomok ijesztgetik a békés vándort. Ezért azt mondom, a legjobb róla csak beszélgetni egy jó pofa sör mellet, ami nemcsak hogy jókedvre derít, de még kitárja előttünk a gondolkodás ablakát is. Kezdjünk is hozzá!

Szezám tárulj!

Képzeletbeli utunk során rögtön a végtelen világába érkezünk meg. Ez nem is csoda, hiszen az első matematikai "fantom" nem más, mint maga a végtelen fogalma. Ennek elképzeléséhez bizonyos elvonatkoztatás szükséges, ezt pedig oly módon kell elvégezni hogy az a legkisebb rejtett ellenmondást sem tartalmazza.

Ha elképzeljük valamely tárgyak "halmazát", minden nehézség nélkül megállapíthatjuk e tárgyak számát. A gyakorlatban ez általában véges lesz, gondoljunk csak az asztalunkon lévő sörök számára. De vigyük ezt az absztrakciót egészen a végtelenségig, tételezzük fel, hogy vannak olyan asztalok, akarom mondani "halmazok" amelyekben a sörök, azaz a tárgyak száma végtelen. Ilyen például a pozitív egész számok, más néven a természetes számok halmaza. Ez a végtelen halmazok úgymond prototípusa. Na de, mi van akkor, ha két végtelen halmaz van a kezünkben? Feltételezhetjük e azt, hogy mindkét halmaz ugyan annyi számjegyet tartalmaz? Egyetlen útja van annak, hogy erre a kérdésre megtudjuk a választ, mégpedig az, hogy megszámláljuk őket. Úgy ahogy azt egy kosár alma és körte esetében tennénk meg. Kezdjük hát el kiszedegetni a halmazokból a körtéket és az almákat - akarom mondani a számjegyeket -, és tegyük félre, amit kiszedtünk, hogy lássuk mi marad meg végül az egyik kosárban. A természetes számokat úgy fogjuk kiszedni, hogy értékük egytől felfele nőjön és közben egy sem maradjon ki. A számjegypárosok kiszegetése a mi esetünkben soha nem fog véget érni, de ha minden soron következő számjegyünkhöz meg lesz a párja a másik kosárból, akkor minden "almának" meg lesz a maga "körtéje" és így nem marad más hátra, mint kijelenti: a számjegyek száma a két halmazban egyenlő volt.

Sajnos nem minden végtelen egyforma, a végtelen halmazok egész sora pontosan "ugyanannyi" egységből áll, mint a természetes számok halmaza, de vannak olyan halmazok is amelyekben az egységek mennyisége összehasonlíthatatlanul nagyobb. Ezekről bebizonyítható, hogy miközben mi a számlálási eljárásunk során szedegetjük ki a kosárból az összes természetes számot, a másik kosárban annyi marad belőlük, hogy azt a természetes számokkal össze sem lehet vetni. Ez volt az első fantom, amellyel a matematikusok a halmazelmélet megalkotása során találkoztak. Bár George Boole már jóval korábban megtette a kezdőlépéseket, az absztrakt halmazelmélet első rendszeres kifejtésére egészen a tizenkilencedik század végig kellett várni, amikor George Cantor, német matematikus közzétette korszakalkotó eredményeit. Cantor elméletének alapjai a halmazok "aritmetikájára" épült. Így lehetségessé váltak olyan elképzelések is, miszerint hogyha valamiből elveszünk mindent, mégsem fog elfogyni belőle semmi sem, számunkra ez legfeljebb a mesékből ismert. Ne is csodálkozzunk azon csöppet sem, hogy a halmazelmét megalkotója elborult elmével fejezte be életét, de munkássága fennmaradt az utókornak és a felső matematika egyik legnagyobb fegyverévé vált az idők során.

Megsejteni könnyű, bizonyítani nehéz

A matematika ösvényei telis-tele vannak szőve a könnyen megsejthető, nehezen bizonyítható problémákkal, ezért mi most megelégszünk azzal, hogy bemutatjuk a leghíresebbet: a nagy Fermat-tételt. A mindenki által ismert Pitagorasz-tételben szereplő három szám, a, b, és a c mind a négyzetre vannak emelve:

$$a2+b2=c2$$

Ezt az egyenletet viszonylag egyszerű megoldani, hiszen nem nehéz pitagoraszi számhármast találni. Viszont ha a kettő helyébe három kerül a kitevőben, akkor ehhez az újabb egyenlethez, akár hogy is szeretnénk nem fogunk találni megoldást a pozitív egész számok körében.

Fermat tétele pontosan arról szól, hogy nincs megoldása az

$$xn+yn=zn$$

diophantoszi egyenletnek az egész

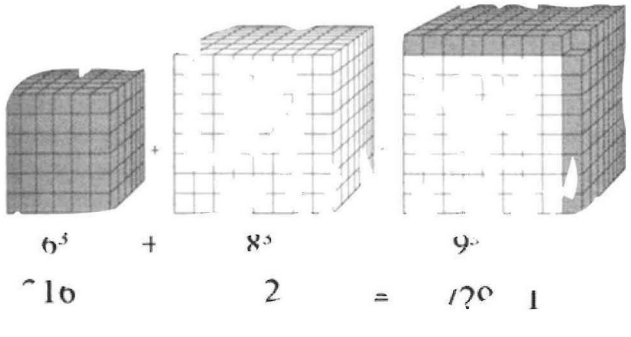

Probléma: n=3 esetében a kérdés az, hogy lehet-e egy építőkockák-ból álló kockához egy másik ilyen kocka elemeit úgy hozzávenni, hogy egy harmadik kocka legyen? Itt például egy 6×6×6-os kockát adunk egy 8×8×8-as kockához, de ez még nem egészen ad ki egy 9×9×9-es kockát, mint ahogy az, az ábrán is látszik.

számok körében n > 2 természetes szám esetén. (n = 2 esetén pitagoraszi számhármasok a megoldások.) Fermat n = 4 esetére szóló bizonyítását később megtalálták. 100 évvel később Euler n = 3 esetére bizonyította a Fermat sejtést.

1670-ben, öt évvel Fermat halála után idősebbik fia, Clément-Samuel Fermat adta ki Diophantosz Arithmetica című művét édesapja széljegyzeteivel. Ebből ismerhette meg a világ Fermat tényleges nagyságát. A tétel általános bizonyítása csak 1993-ban sikerült Andrew Wiles angol matematikusnak.

"Cubem autemin duos cubos, aut quadratoquadrum in duos quadratoquadros, et generaliter nullam in infinitum ultra quadrantum potestatem in duos eiusdem nominis fas est dividere. Cuius rei demonstrationem mirabilemsane detexi hanc marginis exiguitas non caperet".

Azaz: Lehetetlen egy köbszámot felírni két köbszám összegeként, vagy egy negyedik hatványt felírni két negyedik hatvány összegeként; általában lehetetlen bármely magasabb hatványt felírni két ugyanolyan hatvány összegeként. Igazán csodálatos bizonyítást találtam erre a tételre, de ez a margó túlságosan keskeny, semhogy ideírhatnám.

Így kezdődött 360 éve a matematika leghíresebb "végtelen története". Aki érdeklődik a matematikai iránt, az olvasmányai során három híres problémával találkozhat: a Goldbach-sejtéssel, a négyszínsejtéssel, és a Fermat-sejtéssel. Az első kivételével a többit mára már megoldották. Az új kérdéseket már nem értené meg egy tízéves gyerek. A műkedvelők ideje lejárt, de mi azért csak barangoljunk tovább a matematika ösvényein.

Gumielepedő geometria

Itt az ideje, hogy képzeletbeli matematikai birodalmunkban másfele vegyük az irányt. Felejtsünk el most mindent, mindent, amit ábrázoló geometriából valaha is tanulhattunk. Mindent, ami mérhető, a hosszúságot, a szögeket, a kockát és más hasonló kellékeket. S ettől kezdve csak azt vegyük fontolóra, ami ezek után a geometriában megmarad. De marad-e még egyáltalán valami?

A választ erre a kérdésre Euler adta meg először, egy aprócska fejtörő által. A kelet-poroszországi Königsberg városa a Pregel-folyó két partján terül el. A folyóban két sziget található, amelyeket egymással és a két parttal hidak kötnek össze. (Lásd az ábrát.) A königsbergi polgárok vasárnapi sétájuk során előszeretettel járták be a hidakat és vetődött fel bennük a kérdés, hogy vajon van-e olyan sétaút, amely minden hídon keresztülvezet, de mindegyiken csupán egyszer? A válasz nemleges, ne is törjük a fejünket tovább. Ezt Leonhard Euler bizonyította be 1735-ben. Euler döntő felismerése az volt, hogy a megoldáshoz vezető úthoz a szigetek és a hidak geometriai elrendezése nem vezet. A szigetek és a két folyópart reprezentálásához elegendő csupán egy-egy pont, amelyek között a hidak létesítenek kapcsolatot, és ezen kapcsolatoknál is csak az fontos, hogy az egyes hidak esetében fennállnak-e vagy sem. Ezek alapján próbálja meg mindenki kitalálni, hogyan is oldotta meg Euler ezt a kis fejtörőt.

Most képzeljük el fejben az ábécénk összes nagybetűjét minden díszítés nélkül. Ezek a betűk alakjukban különböznek egymástól, hiszen ezek alapján ismerjük fel őket írás és olvasás során, de éppen a betűalakot kell elfelejtenünk most! Hiszen a betűk, szögarányokkal, hosszúságokkal, számokkal leírhatóak, és mi ezeket a fogalmakat nem is ismerjük, ne felejtsük el. Ezért az, I, J, U, M, N, V, C, L, W, S és a Z betűket azonosnak fogjuk tekinteni. Hogy miért? Ha megfigyeljük valamennyi betű egyetlen önmagába vissza nem térő vonalból áll, és másutt ér véget, mint ahol kezdődik. Hoppá! Észre se vettük és máris átléptük egy másik világba, hiszen a geometriától való elszakadás a topológia alapvető vonása.

Elképzelhetjük ezt úgy is, hogy valamely betűt felírunk egy rugalmas gumilapra, majd a gumilap húzkodásával és nyomkodásával igyekszünk egy másik betűt alkotni a leírtból. Ez csak akkor sikerülhet, ha a kísérletet a topológiailag azonos betűk csoportján belül folytatjuk. Ezt a megfigyelésünket nem csak az abécé nagybetűire alkalmazhatjuk hanem más alakzatokra is kiterjeszthetjük.

A topologikus transzformációk precíz definíciójának kimondása Gauss-tanítvány Augustus Möbius érdeme. Kezdetben a vizsgálatok szinte kizárólag a 2D-os felületekre szorítkoztak. Ekkor jött a nagy felfedezés, miszerint vannak olyan felületek, amelyeknek csak egy oldala van! A kedves olvasó is könnyen előállíthat ilyen csodálatos szerkezetet: elegendő, ha papírból csíkot vág ki és azt félfordulatnyit elcsavarja majd a két végét ragasztóval összeilleszti. Kész is a varázslat, előállt Möbius csodálatos szalagja! Egy újabb fantom került az olvasó kezébe, most a geometria birodalmából.

Primusz Péter a. Bohém OEMH
Selmeci Társság tagja

(A cikk folytatása Möbius szalagjáról lapunk következő számában lesz olvasható.)

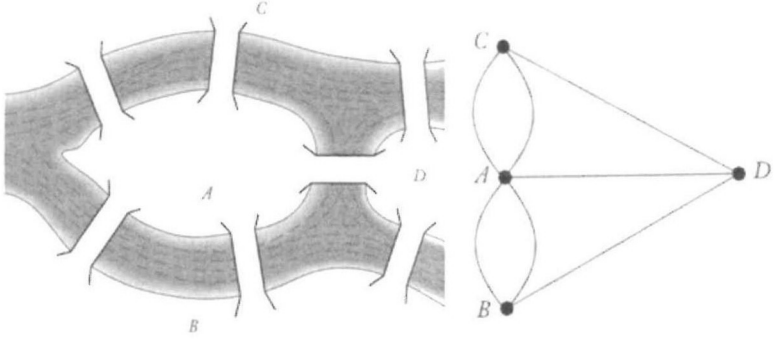

A Pregel folyó négy különálló részre bontja Königsberg városát, ezek a részeket A, B, C és D jelöli a rajzon. Ezeket a városrészeket hét híd köti össze. A kérdés már adott, a válaszhoz viszont ké-szítsük el a rejtvény egyszerűsített ábráját. Minden csúcspontból, ami nem a séta kezdő és végpontja, páros számú élnek kell kiindulnia. Valamennyi ilyen csúcsból tovább is kell tudni haladni ezért közülük az egy pontba befutókat párba kell tudnunk állítani. Azonban ebben az esetben minden csúcsból páratlan számú él fut ki, ezért ez nem lehetséges.

A FÁK HŰSÉGÉRŐL ÉS A TUDOMÁNYRÓL

BESZÉLGETÉS MÁTYÁS CSABA EGYETEMI TANÁRRAL, A MTA LEVELEZŐ TAGJÁVAL

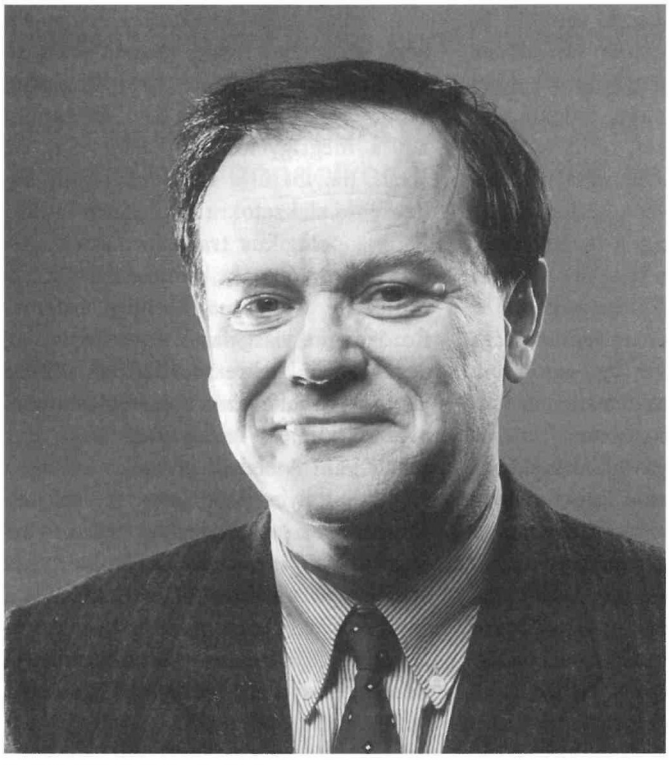

Prof. Dr. Mátyás Csaba akadémikus

A Vivat Academia szerkesztőbizottsága nevében gratulálok tudományos-, oktatói-, nevelői- és közéleti teljesítményed méltó elismeréséhez, az MTA levelező tagságához. A legújabb könyvedről szeretnélek faggatni és főleg arról, hogy a szakmai szempontokon túl milyen célokat követtél, amikor Az erdészeti - természetvédelmi genetika című könyvedet megírtad.

-A soproni TIT Természettudományi Szabadegyetemén hallhattunk tőled egy előadást, amely egyben könyvbemutató is volt. Az előadásnak kissé szokatlan címet adtál.

-Igen, a "Helyhez kötöttek-e a fák" címet választottam, és most már bánom is, hogy nem mertem előadásomnak az eredetileg tervezett "Hűségesek-e a fák" címet adni. A kissé provokatív címmel érzékeltetni szerettem volna, hogy a genetikáról, amely túlságosan is elvontnak, nehezen érthetőnek tűnik a hétköznapi ember számára, véleményem szerint lehet meglepő dolgokat közölni. Amúgy nem vagyok híve a valósággal sokszor nagyvonalúan bánó, szenzációhajhászó újságírásnak. Azt azonban be kell látni, hogy a médiáknak köszönhetően ma olyan magas színvonalon juthat az érdeklődő új ismeretekhez, hogy ezzel az élőszóban előadott mondanivaló csak akkor versenyezhet, ha megpróbál egyébként ismert tényezőket újszerű megvilágításba helyezni.

-Akkor tekintsük az előadást - és talán a könyvet is - egyfajta természettudományos reklámnak?

-Igen, a kissé reklám ízű cím azt a szándékot is takarta, hogy ébren tartsuk a természettudományok iránt sajnos széles körökben csökkenő érdeklődést. Én itt most nem a kétségtelenül népszerű természetfilmekre gondolok. Aggodalommal szemlélem az oktatásban jól tetten érhető felszínességet, a természettudományos ismeretek gyenge elsajátítását, a hiányzó motiváltságot a mélyebb összefüggések megértésére.

Feltételezem, hallgatóim körében nem vagyok túl népszerű azzal, hogy nem elégszem meg az előadott anyag visszamondásával, hanem szeretek meggyőződni arról, hogy a tudás valódi megértésen alapszik-e. Az összefüggések megértését azért tartom fontosnak, mert - és ez nemcsak szakterületemre igaz - nemcsak a részismeretek területén kell a korábban tanultakat folyamatosan átértékelni, új információkkal kiegészíteni, hanem a világképünket magyarázó elméletek, paradigmák sincsenek kőbe vésve. Régi, megdönthetetlennek gondolt igazságok látszanak egyszerre bizonytalannak és törékenynek. Ez mindig is így volt, de a tekintélyelvűség, a tudomány hierarchiája korábban eltakarta a megismerés korlátait.

A modern tudomány demokratizálódása és globalizálódása fellebbentette a fátylat: a tökéletesnek vélt tudós is esendő, a hétköznapi emberhez hasonló kényszerek igazgatják életét.

-A tudományos eredmények felelőtlen üzleti vagy politikai célú felhasználása egyre inkább kikezdi a tudomány tekintélyét. Hogyan lehetne ezen segíteni?

-Ha ez a kérdés felmerül, mindenki azonnal a természettudományokra gondol, mondjuk az atombombára vagy az emberi klónozásra. Szeretnék emlékeztetni arra, hogy ez a jelenség korántsem csak a természettudományokhoz köthető: itt Kelet-Európában épp hogy túléltünk egy óriási, mondhatni globális társadalomtudományi kísérletet, amelyet nem nyulakon, hanem embereken végeztek. Mindezt előrebocsátva igaz, hogy korunkban elsősorban a természettudomány eredményei borzolják a kedélyeket. Éppen szakterületem, a genetika jó példa arra, hogy mi mindenhez vezethet a piacosított tudásipar: hihetetlen perspektívák tárulnak fel, amelyek felelőtlen kezekben félelmetes következményekhez vezethetnek. (Nagyon sokszor persze a szenzációhajhász média próbál katasztrófahíreket kovácsolni félinformációk alapján.) A közönség, a társadalom pedig riadozik, egyre inkább elfordul a tudománytól, ami egyenesen a sarlatánok, csillagjósok karjaiba tereli.

A megoldás az kellene legyen, hogy a felelősségteljes civil társadalom tartsa ellenőrzése alatt a tudományt is. Ehhez azonban elengedhetetlen, hogy elegendő természettudományos ismerettel rendelkezzen legalább a társadalom politikailag felelősségteljes fele - egy vágyálom, amelynek megvalósulása jelenleg nem áll túl jól. A tudományt művelők felelőssége, hogy ne csak ébren tartsák a társadalmi érdeklődést a tudomány iránt, hanem megpróbálják annak eredményeit szélesebb körben is hozzáférhetővé tenni. Nietzsche írja valahol, hogy a különbség a bűvész és a tudós között az, hogy a bűvész nagyon bonyolult dolgokat nagyon egyszerűnek mutat be, míg a tudós egyszerű dolgokat igyekszik nagyon bonyolultan előadni.

Az anekdotán túl, ebben tényleg van megszívlelendő. Ezt saját példámmal is illusztrálni tudom. Bemutatott új könyvem tanulhatóságát a sikerrel vizsgázó hallgatóktól meg szoktam tudakolni (persze a jegy beírása után). Visszatérő válasz, hogy a könyvet csak idegen szavak szótára segítségével tudják olvasni. Ebben persze benne van az is, hogy az általános műveltség színvonala a diákság körében sok, sőt egyre több kívánnivalót hagy. Erről persze nem ők maguk tehetnek, hanem az a társadalmi környezet, amely minden verbális megerősítés ellenére az érték helyett a könnyen fogyaszthatót, a felelősség helyett a korlátlan szabadság látszatát emeli oltárára. Így nagyon nehéz lesz az emberi környezet egyre sűrűsödő problémáit közelebb vinni a megoldáshoz.

-Itt most elérkeztünk a környezet, a természet védelmének kérdéséhez. Könyvedben elég szokatlan módon kötöd össze a természetvédelmet a genetikával.

-Ez egy régi történet, és ott kezdődik, hogy amikor 1987-ben az egyetemre kerültem, az erdőmérnökök tanrendjében egy nemesítéssel foglalkozó tárgy volt. Függetlenül attól, hogy én életem első, jobbik felében szinte kizárólag nemesítéssel foglalkoztam, úgy ítéltem meg, sokkal fontosabb olyan genetikai ismeretek közvetítése, amelyek azt magyarázzák meg, hogy hogyan működnek azok a természetes rendszerek, amelyekbe az ember eddig tapasztalati tények birtokában avatkozott be. Alapjában nincs más baj a tapasztalati tényekkel, mint az, hogy az emberi tevékenység célvezérelt és csak erősen beszűkült térbeli és időbeni perspektívában képes tapasztalatokat gyűjteni. Nincs ember, aki egy országnyi területen részletekbe menő információkkal rendelkezne, és még kevésbé vagyunk képesek az igen lassú, évszázados folyamatok érzékelésére. Ezért indítottam el a nemesítés helyett egy genetika tárgyat, ahol mellékesnek tekintem azt, hogy eredeti foglalkozásom miatt "véletlenül" az erdei életközösségről, a fákról van szó. Időközben ez a tárgy öt-hat további szakot is "meghódított".

Szeretnék érdeklődést gerjeszteni egy szerintem lebilincselő biológiai probléma iránt: hogyan képesek több száz évig élő élőlények alkalmazkodni olyan keretfeltételekhez, amelyek rendkívül gyors ütemben változnak, egyre újabb kihívások elé állítva az egyedet, a közösséget és az utódokat is. Azt hiszem nem meglepő, hogy mindennek az előre jelzett klímabizonytalanság adja meg az aktualitását. Így válhat egy nagyon elvontnak, gyakorlattól távolinak tűnő szakterület hirtelen napi kérdéssé. És akkor még nem tértem ki arra, hogy ezek a hosszú életű lények - az emberrel ellentétben - születésük helyéhez láncolva kell tudják mindezt. Vagy mégsem egészen? Hát erről szól a könyv - akit érdekel, járjon utána!

-Köszönöm a beszélgetést!

Albert Levente

BESZÉLGETÉS VARGA-HASZONITS ZOLTÁN PROFESSZORRAL

Egyetemünk Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Karán 2004. június 11-én Tudományos Tanácskozást rendeztek Varga-Haszonits Zoltán Professzor emeritusnak, az MTA doktorának 70. születésnapja alkalmából.

Dr. Varga-Haszonits Zoltán: "Nekem Kóny az ifjúságomat jelenti"

Az ünnepeltet Prof. Dr. Faragó Sándor, Egyetemünk rektora, Prof. Dr. Szigeti Jenő, a Kar általános dékánhelyettese, Major György, az MTA rendes tagja, az MTA Meteorológiai Tudományos Bizottságának elnöke, Dr. Mersich Iván, az OMSz elnöke és Ambrózy Pál a Magyar Meteorológiai Társaság elnöke köszöntötte. A pályatársak és óvári barátok nevében Tenk Antal professzor mondott köszöntőt és nyújtotta át az Emléklapot Varga-Haszonits Zoltánnak.

-Az ünnepi tanácskozáson ismertetett életrajzból tudjuk, hogy több, mint négy évtizedes életpályád végig szorosan kapcsolódott a meteorológia tudományához. Önként adódik a kérdés: hogyan lesz valakiből meteorológus?

-Falun születtem (a Győr-Moson-Sopron megyei Kóny községben), s ott éltem 18 éves koromig. A falusi ember közel van a természethez, különösen az időjáráshoz. Gyerekkorom óta figyeltem én is az időjárás jelenségeit. Sokszor gondolkodtam azon, vajon hogyan keletkeznek a felhők, honnan jönnek, s hova mennek? Láttam azt, hogy a földművelő ember tevékenysége igen nagy mértékben függ az időjárástól. A középiskolában a földrajz órákon és fizika órákon elsősorban azok a témakörök érdekeltek, amelyek összefüggtek az időjárással. S amikor közelgett az érettségi - 1951-et írtak akkor

- megkaptuk, hogy iskolánkból (a győri Révai Miklós Gimnáziumból) ki melyik egyetemre jelentkezhet. Láttam, hogy két hely van az ELTE meteorológus szakra. Jelentkeztem és felvettek. Ott tudtam meg, hogy a közel 50 fős évfolyamunkból mindössze 5-en voltunk, akik meteorológus szakra jelentkeztek. Az egyetem elvégzése után az Országos Meteorológiai Intézethez kerültem. Kérésemre az Agrometeorológiai Osztályon, azon belül pedig a martonvásári Agrometeorológiai Obszervatóriumban gyakornokként kezdtem el dolgozni. Így lettem meteorológus.

-Az egyetem elvégzése után azonnal a meteorológiai kutatások "sűrűjében" találtad Magad. Melyek voltak szakmai pályafutásod főbb állomásai?

-A martonvásári Agrometeorológiai obszervatóriumban szántóföldi kísérletekkel foglalkoztunk. Az irodalom tanulmányozása során azonban feltűnt nekem az agroklimatológia fontossága, s a rá alapozódó agrometorológiai tájékoztatás. Az igazgatónk érdeklődésére elmondtam, hogy ezt a két dolgot milyen fontosnak tartom. Így azután Pestre kerültem, az Agrometeorológiai osztály központi részlegéhez, ahol agroklimatológiával foglakoztam. Néhány év múlva e két témakörből egyéves ENSZ ösztöndíjat kaptam, amelyből félévet a Szovjetunióban, félévet pedig Kanadában töltöttem. Ez az 1 év kihatott egész életem munkásságára. Korszerű módszereket tanulmányozhattam az egyes helyszíneken, s kiváló szakemberekkel kerülhettem személyes ismeretségbe. Nagy örömömre szolgált, hogy hazatérésem után megszervezhettem az agrometeorológiai megfigyelő hálózatot és a tájékoztató szolgálatot. Az 1970 és 1990 közötti időszakban a Kompolti Kutatóintézettel együttműködve terméselőrejelzéseket készítettünk a minisztérium számára. Közben meghívtak a Pannon Agrártudományi Egyetem mosonmagyaróvári karára agrometorológia oktatónak. Részt vettem az Európai Szocialista Országok agroklimatológiai atlaszának elkészítésében, amely a Bolgár Tudományos Akadémia kiadásában jelent meg, részt vettem az MTA, az Amerikai Tudományos Akadémia és az OMSZ közös kutatási programjában, itthon az Agroökológiai potenciál felmérésébe és az Aszály felmérésbe kapcsolódtam be, a legutóbbi időben két OTKA programban voltam témavezető, jelenleg pedig egy agroökológiai programban és egy lehetséges éghajlatváltozás hatását elemző VAHAVA programban dolgozom.

-Mikor és hogyan kerültél Mosonmagyaróvárra és itt mivel foglalkoztál? Milyen tervek foglalkoztatnak jelenleg?

-Mosonmagyaróváron az 1970-es években Gyuró György oktatta az agrometeorológiát. Megkeresett, hogy segítsek neki, s felkért, hogy évente tartsak egy-egy előadást. Ez történt 1976-tól egészen 1984-ig, amikor Gyúró György megbetegedett. Ekkor felkértek, hogy vállaljam el az agrometeorológia oktatását. Elvállaltam. 1989-ben címzetes egyetemi tanári címet kaptam. 1992-ben kineveztek a Karra egyetemi tanárnak.

Az agroklimatológiai kutatásokat Mosonmagyaróváron is folytattam. Fokozatosan kialakult egy kutatócsoport, amely meteorológus, matematikus és agrármérnök szakemberekből áll.

Úgy gondolom, amíg szükség van a munkámra és amíg erőm engedi dolgozom. Jelenleg - mint már említettem - két projektben veszünk részt, amelyeket Várallyay György és Láng István akadémikusok vezetnek. Ezenkívül egy bioklimatológiai könyvön dolgozom, amelynek - minden valószínűség szerint - az "Éghajlat és élet" címet fogom adni.

-Kérlek, beszéljél a családodról, a magánéletedről. Még mindig a FRADI a kedvenc csapatod?

-1956-ban nősültem. Feleségem az érettségi után a RAVILL Nagykereskedelmi Vállalatnál, majd a MALÉV-nél dolgozott. Egy lányom és egy fiam van. A lányom külkereskedelmi szakon, a fiam diplomata szakon végzett. Három unokám van, Két fiú és egy lány. Pestszentlőrincen lakunk, egy négylakásos társasházban, közel a gyerekeinkhez.

Nekem két hobbim van, a futball és a filozófia. Mikor fiatal voltam rendszeresen jártam Fradi meccsekre, később a családdal együtt mentünk, élveztük a labdarugást. Ma már nem járunk meccsre. A tévében megnézem a hazai mérkőzéseket, de az igazi számomra a spanyol futball. Megmaradt a Ferencváros iránti vonzalom is, de már a Ferencváros is más lett.

Filozófiát rendszeresen olvasok. Elsősorban a tudományfilozófia érdekel. Az örök probléma: hogyan lehet a világot megismerni?

-Ha most kellene pályát választanod, ismét meteorológusnak mennél?

-A meteorológia a szívemhez nőtt. Ma már el sem tudnám képzelni az életem meteorológia nélkül. Nem hiszem, hogy valaha is más szakmát választanék.

-Az első kérdésre adott válaszodban említetted, hogy Kónyban születtél. Itt a megyében köztudott, hogy a kónyiakat a bikatörténettel ugratják, aminek a slusszpoénja az, hogy a kónyiak kötélen húzták fel a bikát a templomtoronyba, hogy ott lelegelje a füvet. Ne haragudj, ha megkérdezem mi igaz ebből?

-Természetesen nem tudom. Talán semmi, csak valaki kitalálta bosszantásként, talán van alapja, amire épül az egész történet. Én azt a változatot hallottam, hogy állítólag kimohásodott a templom tornya és egy Bika nevű kőművest malteros ládában, csigával felhúztak a toronyba, hogy tisztítsa le. Talán így volt, talán nem. Engem sohasem zavart sem a történet, sem az ugratás. Nekem Kóny az ifjúságomat jelenti.

-Professzor Úr! Köszönöm a beszélgetést. A VIVAT ACADEMIA Szerkesztő Bizottsága és a magam nevében szívből gratulálok e nagyszerű életpályához. Kívánunk Neked további sikereket, nagyon jó egészséget és sok boldogságot Családod és munkatársaid körében. Kívánjuk, hogy örökös derűd és jókedved soha se múljon el!

Dr. Tenk Antal

2004-BEN IS ELBÚCSÚZTAK ÉS OKLEVELES MÉRNÖKKÉ VÁLTAK VÉGZŐS HALLGATÓINK

Ahogy a TO vezetője látta és megszámlálta

A végső megmérettetés az 5 éves tanulmányokat követő utolsó vizsga, az úgynevezett ZÁRÓVIZSGA, a legnagyobb események közé tartozik minden hallgató életében.

A tizedik félév már a záróvizsgára készülődéssel és az Alma Matertől való fokozatos elszakadással telik.

Február végén, március elején a hagyományokhoz illően rendezett szalagavatón, Óvár címerével hímzett karszalagok feltűzésével, egyszerre valétáló hallgatóvá válnak ötödéveseink. Felocsúdva a báli hangulatból egy-kettőre elérkezik a diplomamunka leadás határideje. Néhányan úgy érzik még jó lett volna 1-2 nap a javításra, hisz még ráférne egy kis csiszolás, egy kis finomítás a dolgozatra. Meg-meg csúszik a határidő, fizeti a hallgató a különeljárási díjat. Aztán eljön az a pillanat is, amikor az utolsó dolgozat is elindul postán a külső bírálat elvégzésére felkért szakemberhez.

Közben folynak az utolsó félév vizsgái. A 10. vizsgaidőszak végén, a gyönyörű május derekán (még akkor is, ha esik folyton az eső) kezdődik a búcsúzás, a valétálás.

Az esti fáklyás felvonulással először a várostól vesznek búcsút a hallgatók.

Haj! Micsoda élmény állni az utcán a Polgármesteri Hivatal erkélye alatt, búcsúzni az 5 évig otthont adó várostól. Majd a Vár udvarán együtt énekelni több, mint 200 emberrel a fáklyák fényében, így ... "Szép idő volt, jó idő volt, kár, hogy elmúlt, jaj de kár..." Azt sem felejtik el soha a búcsúzók, mikor hintóban, vagy lovas kocsin ülve végighaladnak a városon, majd végigsétálnak még egyszer utoljára az épületek termeiben, így véve búcsút az Egyetemtől. Az esti bálon lekerülnek a feltűzött szalagok és ezzel okleveles mérnökjelölt lesz a valétáló hallgató.

Azután elkövetkezik a nagy nap. A felkérések alapján megérkeznek a bizottsági tagok. A minisztériumok képviselőiből, külső szakemberekből, kutatókból és oktatókból álló 10 bizottság, a két napig együtt dolgozó több, mint 100 ember alaposan megizzasztja a megszeppent mérnökjelölteket.

A teljesítmények nem egyformák. Az értékelések azt tükrözik, hogy aki a 10 félévet mindig jó eredménnyel zárta, annak a végén is nagyszerű a teljesítménye. Öröm és büszkeség tölti el a frissen mérnökké vált hallgatók lelkét.

Csodálatos ünnep!

Meghatódva állni a hozzátartozók gyűrűjében, mondani az eskü szövegét, "Én .... okleveles mérnök ....., Minden erőmmel arra törekszem,....szerzett ismereteimet és tudásomat, a tőlem telhető legnagyobb igyekezettel, hazám és az egyetemes emberi haladás szolgálatába állítsam." Ő a legfontosabb, a legnagyobb, mindenki Őt nézi és csak neki szól a taps, a virágcsokor, az ünnepi beszéd, a mérnökké fogadom kézszorítása... ! Neki szólnak Dékán Úr szavai is: "Ha szakmai nehézséggel találkoznak keressék az Alma Matert, amelynek kapui nyitva állnak Önök előtt! Kívánom, hogy minél előbb valósuljanak meg elképzeléseik, legyenek sikeres óvári gazdászok és mindenekelőtt elégedett és boldog emberek.

A VISZONTLÁTÁSRA!"

Talán ez nem is búcsúzás?

ÓVÁR-ÓVÁR RONGYOS ÓVÁR, HOGY AZ ISTEN ÁLDJON MEG!

Mosonmagyaróvár, 2004. július 21.

Dr. Orbán Józsefné
tanulmányi osztályvezető

2004-BEN ZÁRÓVIZSGÁZÓ HALLGATÓK SZÁMA

Szak megnevezése	Nappali tagozat	Levelező tagozat	Összes vizsgázó	Nyelvvizsgával nem rendelkezők
Agrármérnöki	54	17	71	24
Élelmiszer minőségbiztosító agrármérnöki	25	13	38	7
Gazdasági agrármérnöki	64	-	64	13
Összesen	143	30	173	44

Szakirányú továbbképzésünkön belül
- Mg. Szaktanácsadó szakmérnöki szakon 17 fő,
- Növényvédelmi szakmérnöki szakunkon 13 fő szerzett oklevelet.

Középfokú "C" típusú nyelvvizsga hiányában 44-en nem vehették át az oklevelet.

AZ OKLEVELEK MINŐSÍTÉSE:

Szak megnevezése	Kitüntetéses	Kiváló	Jó	Közepes
Agrármérnöki	13	42	16	
Élelmiszer minőségbiztosító agrármérnöki	-	7	21	10
Gazdasági agrármérnöki	2	14	36	12
Összesen	2	34	99	38

NAGY VESZTESÉG ÉRTE A MAGYAR ERDÉSZ SZAKMÁT, ERDÉSZETI TUDOMÁNYOKAT

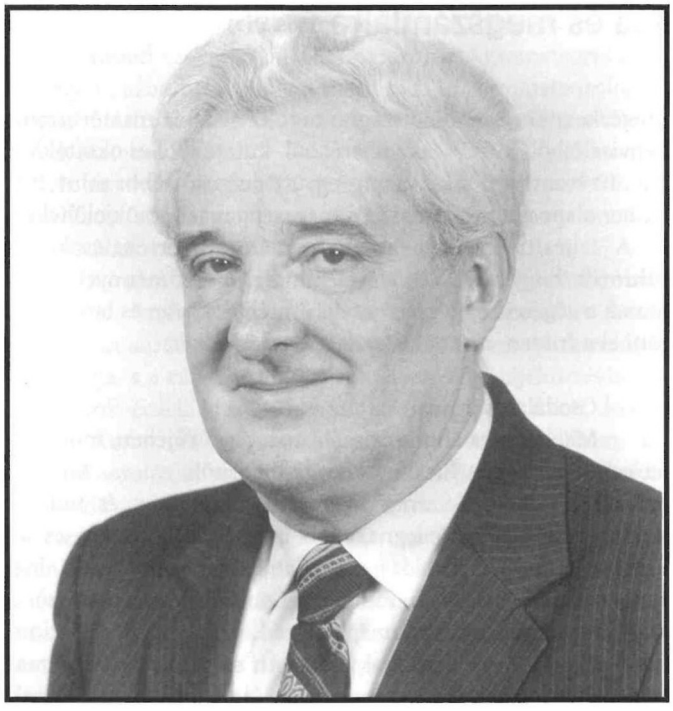

Dr. Király László emeritus professzor (1930 - 2004)

Dr. Király László emeritus professzor, az Erdőmérnöki Kar Erdővagyon-gazdálkodási Intézete Erdőrendezéstani Tanszékének nyugalmazott vezetője hosszas betegség után 2004. július 25-én elhunyt.

Dr. Király László 1930. március 23-án, Szilvásváradon született, erdész család sarjaként.

Az erdőmérnöki oklevelet 1952-ben szerezte meg. Szakmai pályafutását erdészetvezető helyetteseként kezdte. Két év sorkatonaság után a Sajóvölgyi Erdőgazdaság központjában volt tervelőadó, illetve tervcsoport-vezető.

Az Erdőgazdaság megszűnése után 7 éven át terepi erdőrendezőként dolgozott.

1961 nyarától üzemterv-ellenőrzési, minisztériumi igazgatási, számítástechnikai, termőhely-feltárási, fotogrammetriai és erdőrendezési fejlesztési munkakörben dolgozott, a főhatósághoz vezényelve, illetve háttérintézmény keretében - 1965 elejétől csoportvezetőként, majd osztályvezetőként - 18 éven át.

1978-tól egészen nyugállományba vonulásáig, 1995 végéig az Erdészeti és Faipari Egyetem oktatójaként tevékenykedett, 1979-től kinevezett tanszékvezető egyetemi tanárként erdőrendezéstant, számítástechnikát (illetve informatikát), dendrometriát és faterméstant oktatott, továbbá irányította az Erdőrendezéstani Tanszéken folyó kutatómunkát, szervezte az erdőtervezői és erdőfelügyelői mérnöktovábbképzést. Oktató munkája során a fent említett diszciplínák mindegyikében maradandót alkotott. Külön kiemelendő a hosszú távú erdészeti termelés-szabályozás terén végzett kutatómunkája, mely széles körű nemzetközi elismerést is kapott.

A Földművelésügyi Minisztérium, illetve az FM Erdőrendezési Szolgálat szakértőjeként közreműködött az erdészeti politika kialakításában, valamint az erdőtörvény és a kapcsolódó jogszabályok (végrehajtási rendelet, szabályzat) előkészítésében.

Aktívan részt vett az MTA Erdészeti Bizottsága Erdészetpolitikai Munkabizottságának, majd Erdőgazdálkodási Albizottságának, az Állami Erdészeti Szolgálat Faterméstani Bizottságának, valamint az Országos Erdészeti Egyesület több szakosztályának munkájában. Szakértőként segített az Állami Erdészeti Szolgálat új Erdőrendezési Útmutatójának elkészítésében.

Kiemelkedő szakmai munkássága elismeréseképpen 1988-ban Bedő Albert Emlékéremmel tüntette ki az Országos Erdészeti Egyesület, 1992-ben megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjét, 1995-ben Pro Silva Hungariae kitüntetésben részesült. 1996-ban az Erdészeti és Faipari Egyetem Egyetemi Tanácsa Professor Emeritus címet adományozott részére.

Király László professzor úr a magyarországi erdőrendezés és a hozzá kapcsolódó szakterületek - dendrometria, faterméstan - fejlesztésének és oktatásának meghatározó egyénisége volt. Az Állami Erdőrendezőségek, majd az ÁEMI fejlesztési osztályvezetőjeként számtalan újítása közül nevéhez kapcsolódik olyan alapvetően meghatározó elméleti kérdések kidolgozása, mint pl. a növedék és a növekmény fogalmának elkülönítése, a hozamszabályzás egyes kérdéseinek kidolgozása. Király professzor úr neve fémjelzi a fatérfogat-táblák függvényesítését, mely függvények használata napjainkra már országosan is általánosan elterjedt, nem csak az erdőrendezésben, hanem a szakma minden területén, a tudományos kutatástól a magánerdő-gazdálkodói tevékenységig. Az erdőrendezési gyakorlatot segítik az általa kifejlesztett fatermési nomogramok. Meghatározó szerepe volt az üzemtervek számítógépes feldolgozásának bevezetésében is.

Emeritus professzorként 2003-ig aktívan kivette részét az Erdőrendezéstani Tanszék oktató-kutató munkájában, valamint a doktorandusz-képzésben, melyben az "Erdővagyon-gazdálkodás" alprogram irányítója volt. Tagja volt az Erdővagyon-gazdálkodási Intézet Tudományos Tanácsadó Testületének, részt vett a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának záróvizsgáztatásában, valamint a doktori és habilitációs eljárásokban.

Húsz évig tartó tanszékvezetői és professzori munkássága során tevékenyen részt vett az egyetemi közéletben. Értékes gondolataival, javaslataival, hozzászólásaival támogatta az egyetemi tantervek, oktatási és egyéb szabályzatok kidolgozását. Aktívan közreműködött az új Erdőtörvény, annak végrehajtási rendelete, valamint az ahhoz kapcsolódó Erdőrendezési Szabályzat kimunkálásában.

Szellemi útmutatásának hiányát mindig is érezni fogjuk.

Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Nyugat-Magyarországi Egyetem
Erdővagyon-gazdálkodási Intézet munkatársai

ERDÉLYI JÓZSEF
(1943-2004)

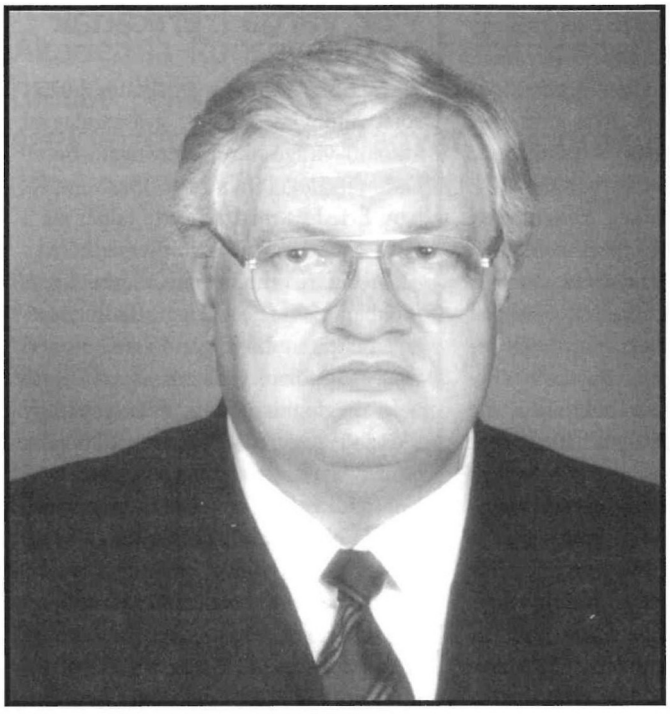

Prof. Dr. Erdélyi József

Esett az eső, késett a tavasz és borongós hangulatban beszélgettünk Edélyi József professzor úrral Sopronban. Egy idő után Jóska barátom kimondott valami szörnyűnek hangzó, mégis őrök emberi gazságot "Tudod Andriskám, nekünk lassan már meg kell kezdenünk a barátkozást, a búcsú az elmúlás gondolatával". Nem tudtuk, hogy ez az utolsó beszélgetésünk volt személyesen, mert azután már csak rövid telefonok következtek. Azután már telefonhívás sem jött. Dr. Erdélyi József professzor úr 2004. július 26-án elbúcsúzott és 61 évesen elment közülünk.

1943. április 26. született Budapesten. 1960.-ben szerzett középfokú papíripari technikusi oklevelet. 1965-ben a Leningrádi Technológiai Egyetemen kapott vegyészmérnöki diplomát. 1970-ben a Budapesti Műszaki Egyetemen doktorált, 1972-ben a Magyar Tudományos Akadémián kémiai tudományok kandidátusa címet nyerte el. 1994-ben sikerrel védte meg akadémiai doktori értekezését, a kémiai tudomány doktor a lett.

Tiszta, szép karriert futott be a gyakorlati, a kutató és oktató pályán. 1966-tól a Papíripari Vállalatnál később 1972-ig a Papíripari Kutató Intézetben dolgozott

1972-ben került a Könnyűipari Műszaki Főiskolára, amelyet haláláig nem hagyott el. A Papíripari Tanszéken tanszékvezető főiskolai docens, majd főiskolai tanár. 1990-től két cikluson keresztül a Főiskola főigazgatója

Tanszékén megszervezte a papírgyártó és papírfeldolgozó szakok mellett a csomagolás technológus oktatást is.

A 80-as évek elején szorgalmazta a szoros együttműködést az akkori Erdészeti és Faipari Egyetem Faipari Mérnöki Karával. Az Egyetem és a Kar hűséges nagy barátja lett. Közös munka eredményekképpen indulhatott az okleveles papíripari mérnök kiegészítő és a nappali okleveles papíripari mérnök képzés.

1990-ben a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetemre egyetemi tanári kinevezést kapott, a Cellulóz- Papírtechnológia Tanszék vezetője lett.

A párhuzamos oktatás Sopronban és Budapesten pontosan szervezett időbeosztást és sok utazást igényelt. Sokszor féltettük a túlzottan gyors autóktól és nemegyszer megnyugodtunk amikor hírt kaptunk, hogy célhoz ért.

Ezekben az években Erélyi József professzor elismert kutatómunkát végzett. 11 elfogadott itthoni és külföldi szabadalmával nagy tekintélyt szerzett. 5 szakkönyv írásában vett részt a legutolsó kevéssel halála előtt jelent meg.

Tudományos publikációinak száma eléri az ötvenet, ezek magyar, angol és orosz nyelven jelentek meg. Munkásságára több mint hatvan alkalommal hivatkoztak mértékadó külföldi folyóiratokban.

A számára kimért idővel jól sáfárkodott. 1973-tól tagja volt az MTA Szál-és Rostkémiai Albizottságának, a Szál- Rostfizikai Albizottságnak, 1981-től a Természetes Polimerek Munkabizottságnak, 1992-től a Szál- és Rosttechnológiai Bizottságnak.

A MTESZ Papír- és Nyomdaipari Egyesületének Országos vezetőségi tagja volt, a Papíripar című folyóirat szerkesztő bizottságának tagja.

1994-ben egy évre a Magyar Műszaki Rektori és Főigazgatói Konferencia soros elnökévé választották.

A magyar felsőoktatási intézmények 2000 évvel kezdődő integrációja eredményeként jött létre a Budapesti Műszaki Főiskola amelynek elő rektorává választották.

1987-ben Lengyel Lajos Díjat, 1997-ben Szentgyörgyi Albert Díjat kapott.

Erdélyi József professzor a Magyar és Nemzetközi Papír- és cellulózipar kiváló, elismert, robosztus egyénisége volt. Számtalan tanítványa, barátja - itthon és külföldön - kíséreli meg az életet, a szakmát nélküle továbbélni.

Erdélyi professzor betegsége ellenére az elmúlt évben sok hosszú utazásra vállalkozott talán érzete, hogy a messzi országok megismerésére már csak kevés ideje van.

2004. július 26-án elindult utolsó nagy útjára.

Prof. dr. Winkler András

PEDAGÓGUS-SZAKVIZSGA A TANÍTÓKÉPZŐ FŐISKOLAI KARON

Egy 1999-es oktatási miniszteri rendelet lehetőséget adott a pedagógusképzést folytató felsőoktatási intézményeknek, hogy oklevéllel záruló szakirányú továbbképzéseket indítsanak pedagógusok számára.

A Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kara élt a lehetőséggel, és a fenti rendeletben meghatározott képesítési követelmények alapján kidolgozta a pedagógus-szakvizsga két szakirányának (minőségbiztosítási és szakértői feladatok ellátása) programját. E program akkreditálási folyamata után 2001. szeptemberében megindulhatott a pedagógus-továbbképzés hét igen lelkes és ambiciózus hallgatóval, akik 2003-ban elsőként vehették kézhez eredményes vizsgájuk alapján diplomájukat.

2002-ben tizenkét hallgató jelentkezett a továbbképzési szakra. Ők most, 2004. júniusában tették le sikeresen záróvizsgájukat, amelynek során megvédték záródolgozatukat és tanúbizonyságot tettek felkészültségükről egy komplex témában.

A pedagógus-szakvizsga hozzájárul az alapképzésben megszerzett ismeretek megújításához, kiegészítéséhez. A kollégák közül többen felkerülhetnek a pedagógus-szakvizsga birtokában az Országos Szakértői Névjegyzékbe is. Alapdiplomájuk keretében megszerzett szakképesítésük és a szakértői feladatok ellátása érdekében elsajátított ismereteik alapján bizonyára igényes szakmaisággal járulnak majd hozzá a közoktatás továbbfejlődéséhez.

Álljon itt a július 2-ai diplomaosztás alkalmából elmondott köszöntő részlete, amellyel - többek között - útjukra bocsátottuk a friss diplomával rendelkező szakvizsgás kollégákat.

Kedves Kollégák!

"Míg élsz, mindig tanulnod kell!" - mondta Seneca. Azt gondolom, hogy e latin bölcsesség vonatkozik szinte valamennyi emberre, kortól, nemtől és foglalkozástól függetlenül. Különösen igaz ez a pedagógus hivatás gyakorlói esetében. Köztudomású ugyanis, hogy az alapdiploma megszerzésével a tanulás nem fejeződhet be. Elengedhetetlen a megszerzett tudás, a gyakorlati képességek karbantartása és megújítása. Ez a tevékenység egy le nem záruló, élethosszig tartó folyamat, amelynek során kiteljesedhet a pedagógus személyisége, megújulhat, friss maradhat szelleme. Kedves Kollégák! A tanulás, az információszerzés felnőtt korban nemcsak önképzéssel valósítható meg, hanem szervezett pedagógus-továbbképzés keretében is. Ez utóbbi formát választották Önök is 2002-ben, amikor jelentkeztek főiskolai karunk által másodízben meghirdetett pedagógus-szakvizsga szakirányú továbbképzési szakra. Éltek a továbbtanulás eme formájával, és bizonyára nem bánták meg akkori döntésüket.

"Élj az új lehetőséggel, gyermek, így jutsz fel a csillagokig!" - figyelmeztet gyermeket, felnőttet egyaránt Vergilius. Ha Önök nem is a csillagokig jutottak el a négy félév során, de egyet bizton állíthatok. Szakmailag megújultak, két szakirányt is megismertek alaposabban: az intézményi minőségfejlesztés feltételeit, folyamatát, valamint a szakértő feladatait, tevékenységét.

Munka, tanítás, család mellett lelkiismeretesen részt vettek a havonkénti konzultációs előadásokon, foglalkozásokon, és jó eredménnyel tették le a tantervben meghatározott vizsgákat.

Kívánom, hogy legyenek szószólói és értő segítői intézményük minőségfejlesztési folyamatának. Szervezzenek belső minőségügyi képzéseket kollégáik számára. Adják tovább a négy félév során megszerzett tapasztalatokat, ismereteket. Szakértőként igényes szakmai munkájukkal járuljanak hozzá a közoktatás továbbfejlődéséhez, megújulásához. Ne idegenkedjenek az új kihívásoktól, ösztönözzék kollégáikat az alkotómunkára, az önképzésre.

További munkájukhoz jó testi és lelki egészséget, erőt és kitartást kívánok. Kazinczy szavaival köszönök el Önöktől: "Jót s jól! Ebben áll a nagy titok."

Dr. Kunoss Judit
főiskolai tanár
a szak felelőse

UTOLSÓ LEVÉLFÉLE

dr. Varga I. Erikának

Veszprémvarsány és sikátor között sötét öltönybe öltözött, gyászszalaggal átkötött virágcsokrot szorongató fiatalember gyalogolt a harmincfokos melegben. Érted és miattad vette talpai alá a távolságot, hogy elköszönhessen tőled.

A tanári munka nem mérhető számokban, nem fejezi ki a grafikon görbéje. Az oktató tudása, gondolatai, emberi tisztessége okán válik részesévé a jövőnek, megfoghatatlanul, talán csak egy utánzott vagy újraértelmezett mozdulatban, szóhasználatban, figyelemben. Kollégádként el szeretném még mondani neked, hogy csodáltam belső erődet, szilárd hitedet, szakmai korrektségedet, de mindenekelőtt azt a képességedet, hogy még a legnagyobb baj és fájdalom közepette is oda tudtál figyelni másokra.

"Több alázat kellene az emberekbe" - mondtad nemrég egy beszélgetésben. Mit tudsz már, amit én még nem tudok - gondoltam akkor. Nap napot követ az életünkben, s nem figyelünk az igazán fontos dolgokra. Egy dolgozatokkal, könyvekkel, apró feljegyzésekkel, gyerekek fényképével, üres vizespohárral, lekapcsolt számítógéppel árválkodó íróasztal idézi meg félbemaradt életedet, mint egy mozdulat, amelyet feloldhatatlan görcsbe merevített a véges idő.

Veszprémvarsány és sikátor között sötét öltönybe öltözött, gyászszalaggal átkötött virágcsokrot szorongató fiatalember gyalogolt a harmincfokos melegben. Érted és miattad vette talpai alá a távolságot, hogy elköszönhessen tőled.

Hiányzol nekünk.
Nyugodj békében!

Kollégád G. Papp Katalin
Győr, 2004. július havában

Dr. Varga Irén Erika (1951-2004)
Az ATF Kar Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszékének főiskolai docense
Szakterülete: anyanyelvi és irodalmi tantárgypedagógia, retorika, kommunikáció

JÖVŐKUTATÓK A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIÁN

A Jövőkutatási Bizottság 2004. június 9-én tartotta az Akadémia Roosevelt téri székházában a tudományos ülését. Ekkor beszélgettem Tóth Attiláné dr. tanszékvezetővel, a Magyar Tudományos Akadémia Jövőkutatási Bizottsága titkárával.

-Az ilyen típusú üléseket 3-4 évenként tartjuk, amikor a szakma neves kutatói beszámolnak eredményeikről. Fontos ülések ezek a szakemberek számára, hiszen központosított kutatóintézete a jövőkutatásnak - a jövőkutatók egyetértésével - nincsen. Bár bizottsági üléseket rendszeresen tartunk, de az egy egészen szűk kör, így jól esik találkozni és megbeszélni dolgainkat szélesebb körben is.

-KÖZTUDOTT, HOGY A JÖVŐKUTATÓK ÉVES KONFERENCIÁKAT IS SZOKTAK TARTANI, ÉS NAGYON SZÉP HELYEKEN, LILLAFÜREDEN, MISKOLC-TAPOLCÁN...

-Mi fontosnak tartjuk ezeket a rendezvényeket. Itt tudjuk felmérni, hogy a társadalom mely területén folyik előrejelző tevékenység és milyen eredménnyel; valamint mennyire támaszkodnak a döntéshozók az előrejelzésekre.

-MENNYIRE VANNAK MEGELÉGEDVE AZ EREDMÉNYEKKEL?

-Ha figyelembe vesszük, hogy a tudományos jövőkutatás 35 éves, akkor meg lehetnénk elégedve az elterjedtségével és jelentőségével, de a kutatók szeme előtt egy ennél is eredményesebb jövőkép van - érthetően.

-A KÖZGAZDASÁGI KARON SOKAN FOGLALKOZNAK JÖVŐKUTATÁSSAL.

-Igen, a közgazdasági tudományok, valamint a társadalom gazdasági problémáinak jövőbeli alakulása fontos kérdés. Ezt felismerve valóban sokan választották ezt a kutatási témájukul. Dékán Asszony, Dr. Gidai Erzsébet egyetemi tanár a hazai jövőkutatás megalapítói közé tartozik, a 70-es évek elejétől dolgozunk együtt. A Jövőkutatás című tantárgyhoz is közösen írtunk jegyzetet. Rajtunk kívül a Magyar Tudományos Akadémia Jövőkutatási Bizottságának többen tagjai még a karról. Dr Samu Mihály professzor, Dr. Rétváry László professzor, Dr. Balázs Judit professzor asszony.

-MILYEN PROBLÉMÁKAT TÁRGYALTAK A MOSTANI ÜLÉSEN?

-A társadalom gazdasági területén felmerülő modern problémákról vezetett szekciót és megtartotta a szekció bevezető előadását Gidai Erzsébet professzor asszony. Ebben a szekcióban tartott még előadást a karról Dr. Lentner Csaba intézetigazgató úr. Mivel én filozófus (és matematikus) vagyok és évtizedeken keresztül a jövőkutatás elméleti kérdéseivel foglalkozom, így a jövőkutatás előtt álló elméleti kihívásokat összegyűjtő szekciót vezettem és megtartottam a bevezető szekció előadást.

-MILYEN ELMÉLETI PROBLÉMÁK MERÜLNEK FEL A MA JÖVŐKUTATÁSBAN?

-Most újból az egész emberiség jövőjével foglalkozó előrejelzések váltak fontossá, ezt indokolja a globalizáció, a fenntarthatóság és az ember fizikai és szellemi képességeit valószínűleg jelentősen befolyásoló új tudományos eredmények. A jövőkutatás számára kihívást jelent a különösen hosszú távú előrejelzések egyre gyakoribbá válása, az etikai szempontok beépítése a jövőképekbe. Most én kérdezem, hiszen Ön is tartott előadást a szekcióban. Hasznosnak tartotta a vitaülést?

-Jól átgondolt tematikával, jól szervezett, magas színvonalú ülés volt. További sikereket kívánunk a kutatóknak!

Sopron, 2004. június 23.

B.J.

KITÜNTETÉSEK A NYUGAT-MAGYARORSZÁGI EGYETEMEN

DÉKÁNI DICSÉRET

1. Bosnyákovits Józsefné adminisztrátor
2. Égető Erika doktori iskolai munkatárs
3. Kiss Péterné adminisztrátor
4. Margl Melinda adminisztrátor
5. Molnár Gyöngyi kontírozó könyvelő
6. Müll Anita adminisztrátor

"KIVÁLÓ HALLGATÓ"

1. Csinyi Diána
2. Nagy Viktor közgazdászhallgatók

DÉKÁNI DICSÉRET

Bali Judit, Balogh Márton, Muth Gréta, Nagy Szabolcs, Szakály Tamás közgazdászhallgatók,
Csuport András faipari mérnök hallgató
Máté Milán, Papp Zoltán, Rádl Katalin és Seres Katinka közgazdászhallgatók.

A Záróvizsgán nyújtott kiemelkedő teljesítményéért a kar dékánja a Záróvizsga Bizottságok javaslata alapján könyvjutalmat nyújt át:
Bors Noémi közgazdászhallgatónak a Külgazdasági főszakirányon és Horváth Nóra közgazdászhallgatónak

A Non-profit és költségvetési intézmények gazdálkodása főszakirányon Kállay Balázs közgazdászhallgatónak, a Marketing főszakirányon, Kulik Elvira közgazdászhallgatónak a Vállalatgazdaság főszakirányon, Tóth Gergely levelező közgazdászhallgatónak a Pénzügyi főszakirányon.

Több éven át tartó csoportvezetői tevékenységéért a kar dékánja a Kari Tanács javaslata alapján könyvjutalomban részesíti Csinyi Diána közgazdászhallgatót, a Külgazdasági csoport vezetőjét, Filinger Ágnes közgazdászhallgatót, a Pénzügyi csoport vezetőjét, Gulyás Katalin közgazdászhallgatót, a Vállalatgazdaságtan csoport vezetőjét, Mojzner Zsuzsanna közgazdászhallgatót, a Marketing csoport vezetőjét, Nagy Viktor közgazdászhallgatót, a Non-profit és költségvetési intézmények gazdálkodása csoport vezetőjét, Módosné Szalai Szilvia közgazdászhallgatót, a Levelező tagozat csoportvezetőjét.

KENDO - a kard útja

Erdélyi Gábor négydanos kendo mester világ- és kétszeres Európa-bajnok a Nyugat-Magyarországi Egyetem harmadéves mérnöktanár hallgatója. Néhány hete Sopronban is tart edzéseket az Elzett tornatermében.

A kendo önfegyelemre nevel

-Általában az emberek a kendo-ról hallva sejtik, hogy valami Japán harcművészetről van szó. Többnyire az is beugrik, hogy fura szerelésben, kiabáló emberek botokkal csapkodják egymást. Ez nálunk nem annyira szokványos dolog. Hogyan találtál rá?

-Teljesen véletlenül. 12 éves voltam akkor. Előtte eveztem, aztán ezt abbahagytam, de mivel a suliban kötelező volt a rendszeres sportolás, szeptemberre keresnem kellett valamit. Ekkor egyik barátom, aki kendozott elvitt magával edzésre. Elmentem és itt maradtam.

-Mi volt az, ami először megragadott a kendoban?

-Ha valaki életében először lát kendosokat, furcsa szerzeteknek tartja őket, ahogy mondtad: sötét ruhában kiabálva, botokkal ütik egymást. Ez volt az első benyomásom. Azt hiszem a nagy ordítozás, csapkodás és a ruhák tetszettek meg. Az egzotikum.

-Idővel minden dolog egzotikuma elhalványul. Mi volt az, ami tartósította az érdeklődésedet?

-Versenyeket szerettem volna nyerni. Vonzott a versengés. Abban a korban az ember szeret gyűjtögetni. Én serlegeket akartam gyűjteni. Ahogy egyre többet foglalkoztam vele, egyre inkább elkezdett érdekelni a kendo háttere, a története, hogyan alakult ki, miről szól ez az egész.

- Sikerült egészen jelentős serlegeket is gyűjtened.

- Az első komolyabb versenyt 18 évesen nyertem. Amikor kezdtem, a kendo még nagyon fiatal sportág volt nálunk, kevés gyerek kendozott, így versenyt sem nagyon rendeztek. Azóta viszont több aranyérmet sikerült szereznem: '97-ben Kiotóban csapat világbajnokságot nyertünk, 2001-ben egyéniben, 2002-ben pedig csapatban is megnyertük az Európa-bajnokságot.

- Magyarországon mennyire népszerű sport a kendo?

-Tény, hogy egyre többen vagyunk. Idén Budapesten volt az Európa-bajnokság, azt követően a pesti klubokban több mint százan jelentkeztek. De hogy miért választja valaki a kendot, az nagyon változó. Ismerek olyat, aki a Magyar Válogatott tagja volt, de mikor először jött edzésre azt hitte aikidora jár. Aztán később elmondták neki, hogy az egy ajtóval odébb van, de akkor már itt ragadt.

-Szükséges átvenni a keleti emberekre jellemző mentalitást a kendo gyakorlásához?

- Sok tradicionális elem van a kendóban, kezdve azzal, hogy felmossuk a termet, ezzel kifejezzük a terem iránti tiszteletünket, hogy meghajlunk egymás előtt az egymás iránti tiszteletünket kimutatva, de tiszteletet adunk a kardunknak, a felszerelésünknek is. Ezeket a formális elemeket át kell vennie annak, aki előbbre akar jutni a kendo gyakorlásában, de nyilván nem kell felvenni a buddhista vagy sintoista vallást.

-A soproni kendo csoportban többen már túl vannak a 12-13 éven. Van esélye annak, aki harminc évesen vagy idősebben kezdi el ezt a sportot?

-Mindenképpen van esélye, bármilyen korban el lehet kezdeni gyakorolni. Egyik japán mesterem édesanyja ötvenöt évesen kezdett kendoval foglalkozni. Mikor Japánban tanultam, volt egy nyolcvanhét éves mesterem, Oka mester. Ma is minden nap edz. Igaz, egész életében csak ezzel foglalkozott.

Mint mindenhez, a kendohoz is kell valamilyen fizikai erőnlét, de csak a kezdők visznek túl sok erőt a mozdulataikba. A kendoban a kard használata finom csuklómozdulatokkal törté

Mi a kendo?

ken·do [kendo:] fn. {<japán, összetett szó} ken: kard; do: szellemi út (a japán filozófiában); 1 a ~: a kard útja; 2 a ~: kardtechnikák gyakorlása a test és a szellem együttes fejlesztésére

Az Edo-kor közepén a japán harcosok a bushik többnyire shinkennel (igazi kard) vagy bokutoval (igazi kardot utánzó fakard) katát (képzelt ellenfél ellen, kitalált szituációt) gyakoroltak, ez azonban igazi háborúban nem volt elég hatékony. Ugyanakkor a vívás gyakorlása ezekkel az eszközökkel balesetveszélyes is volt.

Az Edo korban, körülbelül 200~300 évvel ezelőtt kialakult a bambuszból készült karddal történő gyakorlás, a Shinai Uchikomi Keiko. Ezt a gyakorlási módszert hívják ma kendonak.

Mivel a kendoban nincsen előre meghatározott mozgás, szabadon lehet mozogni. A cél: megtalálni a legjobb, legbiztonságosabb technikát, amellyel önmaga veszélyeztetése nélkül le lehet győzni az ellenfelet.

A támadás, védekezés képességének elsajátításán kívül a legfőbb cél a lelki erő fejlesztése, a lélek edzése.

Jelenleg Japánon kívül kb. 350 000 ember kendozik.

nik. Tökéletesen alkalmas arra, hogy akár idős korban is gyakorolják. Japánban láttam egy olyan versenyt, ahol külön kategória volt a nyolcvan év feletti versenyzőknek.

-Említetted, hogy Japánban tanultál.

-1998-ban Kacura városban a Nemzetközi Budo Egyetemre jártam egy évig. Ez olyasmi, mint itt a Testnevelési Egyetem. Mindenféle sportágat tanítanak itt a küzdő-sportoktól a versenytáncig. Kendo-edző szakon tanultam egy évig. Reggeltől estig kendóztunk.

-Mesélted, hogy korábban nem szeretted a halat, ott viszont a hal volt a főeledel.

-Igen, az itteni halakat most sem eszem meg. Ez viszont egy halászfalu volt az óceán partján, ahol a fagyi is halízű moszatból készült. A szusit, ami speciálisan elkészített nyers halból készül kifejezetten megszerettem, ha tehetem, elmegyek Budapestre a japán étterembe.

-A hétköznapi életedben miben segít a kendo?

-Valamennyi sportra igaz, hogy önfegyelemre nevel. A kendo tanulása sem megy egyik napról a másikra. Egy-egy mozdulat megtanulása kitartásra szoktat, ami az élet más területein is segítség lehet - például a vizsgákra való készülésben.

-Menyasszonyod is kiváló eredményeket ért el kendoban.

-Igen, ő Király Barbara, aki most négyszeres Európa bajnok lett. 2001-ben indult először Európa bajnokságon, azóta nem tudták legyőzni.

-Szoktatok egymással küzdeni?

-Persze, én vagyok az edzője. Többen kíváncsiak az otthonunk állapotára egy-egy vita után. De valójában nem a kendo tölti ki az életünket.

-A világbajnoki címet nem nagyon lehet felülmúlni, milyen céljaid, álmaid vannaka jövőre nézve?

-Kendóban egyéni világbajnoki címet nagyon nehéz szerezni, mert a japánok nagyon erősek. A legmagasabb elérhető fokozat a nyolc dan. Ez már japánok számára is nagyon nehéz. Viszont Magyarországon még nincs magyar hét danos mester. Én szeretnék az első lenni, aki a hét dant eléri.

HG

Erdélyi Gábor a férfi válogatottban (balról a második)

Az edzések helyszíne: Elzett Ipari Udvar (Csengery u. 30-32.)
Időpontja: kedd 17.00-19.00; szombat 18.00-20.00
Info: Lakihegyi Detre 06-70/314-62-10

TISZTELT HALLGATÓNK!

Prof.Dr. Schmidt Rezső oktatási rektorhelyettes

Tájékoztatjuk, hogy Egyetemünk a tanulmányi ügyek elektronikus nyilvántartására és a kapcsolódó ügyvitelre a Neptun EFTR-t (Egységes Felsőoktatási Tanulmányi Rendszert) alkalmazza.

Ezen a rendszeren keresztül tudják a hallgatók a tanulmányi ügyeikkel kapcsolatos feladatokat intézni (beiratkozás, adategyeztetés, tárgyfelvétel, vizsgára jelentkezés, órarend és index megtekintés stb.), és itt tudják lebonyolítani a tanulmányaikkal kapcsolatos pénzügyeiket is, mint pl. a tandíj, költségtérítés díja, kollégiumi díj, eljárási díjak, ismételt vizsgadíj és egyéb befizetések intézése.

A 2004/2005-ös tanévtől a pénzkezelési rendszer áttekinthetőbbé, egyszerűbbé és gyorsabbá tétele érdekében Egyetemünk áttér az elektronikus úton végzett pénzügyi tranzakciókra. A gyorsabb és korszerűbb bankkártyás fizetés megvalósítása érdekében intézményünk megállapodást kötött az OTP Bank Rt.-vel.

A megállapodás értelmében azok a hallgatók, akik dombornyomásos bankkártyával rendelkeznek (OTP Junior, OTP Master Card, vagy egyéb internetes fizetési eszközként használható bankkártya) a Neptun rendszerből "elektronikus vásárlás"-ként tranzakciókat indíthatnak pénzügyeik teljesítésére. A tényleges tranzakció kezelése teljesen biztonságos módon, az OTP rendszerén belül történik. A bankkártyás befizetési mód tranzakciós díjai mindenkor az Egyetemet terheli.

Hallgatóink pénzügyeinek intézését nagymértékben megkönnyíti a jövőben az, ha egyetemi tanulmányaik idején OTP bankkártyával (is) rendelkeznek, ezért kérjük leendő hallgatóinkat, hogy tanulmányaik megkezdése idejére lehetőség szerint nyissanak számlát és rendelkezzenek valamilyen OTP bankkártyával.

A rendszer használatához szükséges információkat megtalálja a http://neptun.nyme.hu oldalon, és a hallgatói tevékenységekhez kapcsolódó rövid útmutató is itt olvasható illetve tölthető le:

http://neptun.nyme.hu/docs/neptun/ROVID_HALLGATO.doc

Szeretettel várjuk Egyetemünk polgárai körébe:

Prof. Dr. Schmidt Rezső
oktatási és intézményfejlesztési rektorhelyettes

INNOVÁCIÓS INKUBÁLÁS SOPRONBAN

A Nyugat-Magyarországi Egyetem a dinamikusan fejlődő régió szellemi, oktatási és kutatási központja. Sopron városa az Innovációs Központban teljes körű szolgáltatásokkal kívánja elősegíteni azoknak az innovációs ötleteknek a megvalósulását is, melyek az egyetem hallgatóitól erednek. Ez a folyamat az innovációs inkubáció.

A Soproni Ipari és Innovációs Park területén 2004. decemberében megnyílik az Innovációs Központ és Inkubátorház, mely a következőket nyújtja betelepülői számára:

- Új építésű modern, exkluzív irodaterület
- Konferenciaterem, tárgyalóhelyiségek, büfé
- Belső kommunikációs hálózat
- Kezdő, innovatív mikrovállalkozások számára irodaterület
- Üzleti és innovációs szolgáltatások

Az a hallgató, aki már jelentős rendszerezett tudományos ismerettel, bír "ha járatlan helyre téved, akkor alkot".

Mi segítünk az innovatív ötletekből üzleti tervet, marketing tervet készíteni, a befektetőket és a piacot felkutatni, a pályázatokat megnyerni.

Segítünk a gondolat tárgyiasításában, kereskedelembe vitelében: azaz a szabadalom megfogalmazásában, az eljárás, prototípus elkészítésében, kipróbálásában, a gyártásban és a termék árusításában.

Tapasztalatainkat és kapcsolatrendszerünket, valamint az Innovációs Központ teljes infrastruktúráját felhasználjuk a hallgatók tudományos ismereteken alapuló innovációs ötletei és a megvalósítás között.

Kedves Egyetemi Hallgatók !
Kérjük, keressenek fel bennünket innovatív ötleteikkel, melyeket együtt vállalkozássá formálunk !

Soproni Ipari és Innovációs Park Kft.
9400. Sopron, Széchenyi tér 19.
Tel.: 06-99-338-998
Fax: 06-99-338-998
E-mail: iparipark@sopron.hu

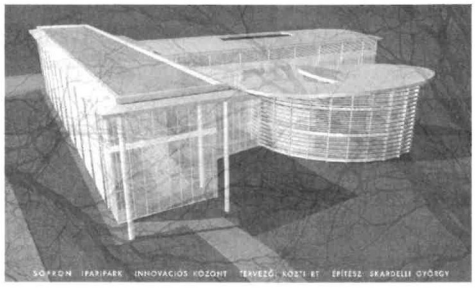

INGATLANOK AZ ADÓZÁSBAN

Könyvajánló a Pénzügytan - Számvitel Intézetből: Beruházók, kivitelezők, építtetők és magánszemélyek adózási és számviteli kézikönyve

Egy gyakorlati kézikönyv látott napvilágot a Közgazdaságtudományi Kar Pénzügytan -Számvitel Intézet jeles oktatójának, dr. Vágyi Ferenc Róbert egyetemi adjunktusnak tollából.

A napjainkban igen aktuális témát - az ingatlanok az adózásban - a szerző a fogalom jogi körülhatárolásával indítja, majd a számviteli alapfogalmakra, szabályokra terelődnek gondolatai. Az építkezők, beruházók, építtetők az építkezési folyamat szakaszaira lebontva kapnak tájékoztatás az ingatlan, mint tárgyi eszköz érték meghatározására, a használatba vétel, értékcsökkenés megtervezésére, a beruházásra, felújításra, karbantartásra és a kivitelezésre vonatkozóan. Az író nem kerüli el e bonyolult terület sajátosságainak bemutatását sem, külön fejezetet szentel az adózási- és számviteli sajátosságok elemzésének, mely hasznos információt hordozhat minden ingatlanba fektetni kívánó magán- vagy jogi személy számára.

Bár erős szakmai nyelvezete miatt főként közgazdász-, jogász szakembereknek és egyetemi hallgatóknak ajánlom e kézikönyvet, de hasznos információkhoz juthat az egyszerű lakásvásárló magánszemély is, akit a lakáscélú támogatások, illetve társasházi szabályok érdekelnek. A szakkönyvet a pénzügy szakos hallgatók 2004. őszétől a számviteli és adózási tantárgyakhoz is fogják használni.

A kiadvány 2003. őszén jelent meg az ELTE Jogi Továbbképző Intézetének gondozásában, melynek lektorálását dr. Lentner Csaba végezte.

Hajdu Emese Erzsébet Ph.D hallgató
NYME KTK Pénzügytan Tanszék

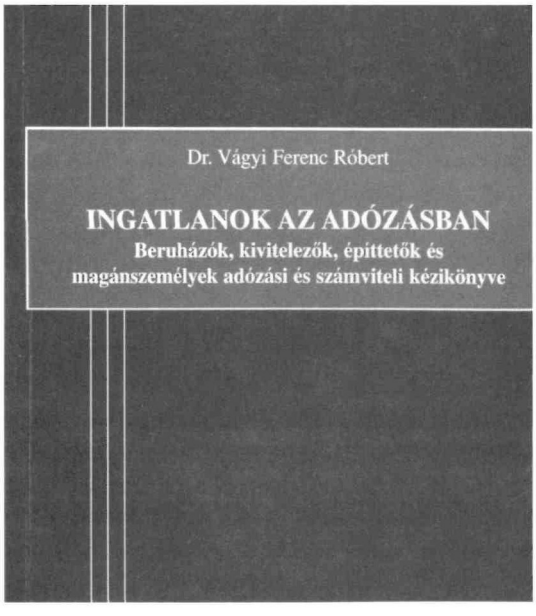

KARRIER KEKSZ 4.

Egy kis rágcsálásra invitálom a Tisztelt Olvasót, melynek során akár egy csésze tea vagy kávé mellett megízleljük a pályaválasztás, álláskeresés, önmenedzselés, karriermenedzsment és munkaerőpiac sós, édes, mogyorós, csokoládés, krémes és sokszor citromos világát.

Az első benyomás: önéletrajz I.

Az álláskeresés folyamatának első kézzel fogható eredménye az önéletrajz. Az önéletrajz vagy az angol nyelv közvetítésével a latin curriculum vitae rövidítéseként elterjedt cv nem más, mint önmagunk reklámja, mellyel elsőként próbáljuk meggyőzni a kiszemelt vállalat munkatársát arról, hogy mi vagyunk az ideális jelöltek. Ezért érdemes körültekintően elkészíteni és rászánni a szükséges időt, hogy a végeredmény egy érthető, tagolt, hiteles, esztétikus kivitelű önreprezentáció legyen.

Friss diplomások és pályakezdők általában a kronologikus típusú önéletrajzot használják, melyben a munkahelyek és munkakörök a legfrissebb adatokkal kezdve, időrendben visszafelé szerepelnek.

Az önéletrajz általában a személyes adatok közlésével indul. Tartalmazza a pontos címet, e-mailt és telefonszámot. Fiatalok esetében nem ritka a több lakcím, esetleg kollégium vagy albérlet megléte, ezt is érdemes megjelölni, akár dátummal kiegészítve, hogy ténylegesen meddig vagy ott elérhető.

Frappáns bevezetőt írhatsz karriercél vagy a jelentkezés célja megnevezés alatt, ahol 1-2 mondatban összefoglalhatod, miért adtad be jelentkezésedet. Fontos, hogy a célmeghatározás egyértelmű és világos legyen, hiszen nem szerencsés a zavaros indítás. Ugyanakkor önmagad előtt is tisztázhatod, mit vársz az adott jelentkezéstől.

Ezután következhet az érdemi rész, melyben a tanulmányok, végzettségek, szakmai tapasztalatok és munkaerőpiaci ismeretek rövid bemutatására kerül sor. Ide főiskolai, egyetemi, posztgraduális tanulmányaidat és a végzett szakokon kívül bármely publikációt, diákmunkát, gyakorlatot, demonstrátori teendőt, külföldi részképzést, szervezeti tagságot vagy au-pair tevékenységet is be lehet írni. Ezek mind egyfajta rátermettségről, talpraesettségről, aktivitásról és bizonyos szerzett képességek meglétéről árulkodnak, amik felkelthetik a munkáltató figyelmét és érdeklődését irántad. Mindenképpen tüntesd fel nyelvtudásodat és számítógépes ismereteidet, valamint minden más információt pl.: gyors- és gépírást vagy jogosítvány meglétét.

Ha nagyon sok mindennel foglalkoztál már tanulmányaid mellett, nem kötelező minden tevékenységedet felsorolnod, nehogy az érdektelen információk elterelejék a figyelmet az igazán fontos tényezőkről. Ha tanácstalan vagy, gondolja arra, hogy mik azok a tényezők, amelyek segítségével megelőzheted versenytársaidat, és Te lehetsz a befutó.

A hobbi és szabadidős tevékenység felsorolása ismét jó lehetőség arra, hogy megcsillantsd személyiséged egy darabját a felvételiztető előtt és ezáltal szimpátiát kelts. Itt érdemes kevésbé szokványos tevékenységet megjelölnöd, ami megkülönböztethet a többi pályázótól, akik remélhetőleg olvasással és tévénézéssel töltik szabadidejüket.

Folytatjuk.

Következő számunkban ismét az önéletrajzírás és a kísérő levél kekszeiből ropogtatunk.

Kérdéseiteket és kommentárjaitokat a karier@nyme.hu-n várom.

Bősze Viktória

SZEPTEMBERTŐL TÉGED IS VÁR A KARRIER PONT.
KARRIERTANÁCSADÁS MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN 9-13 ÓRÁIG A REKTORI FOLYOSÓ VÉGÉN.
ÖNÉLETRAJZ, KÍSÉRŐLEVÉL, FELVÉTELI BESZÉLGETÉS, MUNKAJOG.
INFORMÁCIÓ A 99/518-357-ES SZÁMON ÉS A karier@nyme.hu-N.

WEBBÖNGÉSZDE

Ha a nyári melegben virtuálisan is szörfözöl és kíváncsi vagy arra, hogy milyen az élet a diploma után, böngészd a következő honlapokat:

Karrierlehetőségek, állásajánlatok, önéletrajzminták, információk:

www.karrier.lap.hu
www.munka.lap.hu
www.allasstart.hu
www.fn.hu
www.jobsmarts.hu
www.jobline.hu
www.jobuniverse.hu
www.jobpilot.hu
www.jobmonitor.hu
www.karrierexpress.hu
www.mfor.hu
www.profession.hu
www.tavmunkainfo.hu

Az EU kínálta lehetőségek közül itt is választhatsz:

www.europa.eu.int/eures
www.europa.eu.int/epso
www.europa.eu.int/youth
www.kulugyminiszterium.hu

Ösztöndíjak és pályázatok:

www.scholarship.hu
www.pafi.hu
www.tpf.iif.hu

ÖSZTÖN
avagy kit ösztönöz az ösztöndíj?

Még nem tudom, hogy milyen címet fogok találni ezeknek a soroknak, de ha idáig már eljutottál, akkor vagy nagyon unatkozol, vagy kipattant valami tényleg OK. Valószínűleg az előbbi. Na nem akarok nagyon mentegetőzni, de az "ösztöndíjak" nem az a téma, amellyel az ember betörhet a világ Pulitzerdíj várományosai közé. Mégis: ezeknek a gondolatoknak a szórakoztatóérték(telenség)e elenyésző információinak fontossága mellett. Nem gondolom, hogy hazánk akármelyik Hallgatói Önkormányzatának "gazdaságisa" (értsd: gazdasági alelnöke) nyugodt szívvel azt mondhatná, hogy náluk tökéletesen tud mindenki mindent az ösztöndíjrendszerről. Nekem sem ez a célom -nem is lehet- de ezek az információk megkönnyíthetik elsősorban azt a folyamatot, hogy időben a pénzetekhez jussatok, másodsorban meg az én dolgomat is.

Kezdem a legfontosabbal: Magyarországon minden egyes felsőoktatásban tanuló nappali tagozatos, államilag finanszírozott hallgató után az intézménye kap egy bizonyos kvótát, azt a bizonyos 91000 Ft-os normatívát évente. Ennyit lehet szétosztani ösztöndíjra, nem kevesebbet és nem többet. Ezért érdekesek azok a pár hónapja egy országos lapban megjelent kimutatások, amelyek az egy főre jutó ösztöndíjak mértékét hasonlítják össze a különböző egyetemek, főiskolák között. Ugyanis alapfokú matematikai ismeretek segítségével könnyen belátható, hogy ezt a pénzt akárhogyan osztjuk el, az átlagosan 9100,- Ft marad. Akkor mi az amiben lehetnek különbségek? Röviden: minden másban.

Ez a pénz három jogcímen kerülhet utalásra: tanulmányi ösztöndíjként, szociális támogatásként és ún. "egyéb juttatás" -ként. Ez a bizonyos egyéb juttatás képviseli a kiemelt ösztöndíjakat, a csoportvezetői jutalmakat, és minden karon még sok más apróbb vagy nagyobb juttatást. A Felsőoktatási Törvény csak határokat jelöl meg ezek arányaira, a pontos összegeket mindig a kar egy felelős, elsősorban hallgatókból álló bizottsága határozza meg. Ilyen előírás például, hogy a tanulmányi ösztöndíjak legalább a keret 60 %-át kell, hogy képezzék. És ebben vannak a legfőbb különbségek. Ugyanis vannak inkább "szociális támogatás"-orientált, és vannak az inkább "tanulmányi ösztöndíjra" koncentráló rendszerek. Nálunk elsősorban az utóbbi a jellemző, ezért nincsenek például "karácsonyi ajándékok", ami az ország egyes egyetemein azt jelenti, hogy mindenkinek elutalnak decemberben egy csinos - 20-30 ezer forint körüli- összeget, függetlenül akár szociális helyzetétől, akár tanulmányi eredményeitől. Figyelem: ez nem azt jelenti, hogy ők több pénzt kapnak, csak kevésbé differenciálják az összegeket.

A szociális támogatásokkal kapcsolatban általános alapelv, hogy maguknak a hallgatóknak kell eldönteni, hogy ki mennyit kaphat, hiszen ők ismerik egymást. Sok helyen próbálkoznak pontrendszerrel, de ennek mindig van egy nagy problémája: az egy főre jutó jövedelem. Erről ugyanis sokan, sokféle dokumentumot tudnak szerezni, amelyek valódiságához gyakran férhet kétség. Ennek kiszűrésére az egyik lehetőség, hogy nem vesszük figyelembe ezt az adatot, a másik -nálunk alkalmazott- megoldás, hogy a jó értelemben vett emberi tényezőt megpróbáljuk minél markánsabban a rendszerbe beépíteni. Ezért döntenek általában a csoportvezetők, vagy más, hallgatókból álló bizottságok ezekben a kérdésekben. Ez persze nem tökéletes megoldás, de talán a lehető legkevésbé rossz.

Az ösztöndíjak harmadik pillére, a tanulmányi ösztöndíj kiosztása természetesen az átlagok alapján történik. Ennek felismeréséhez nem kell diploma. Na de melyik átlag? Mert bizony a kreditrendszerben legalább háromféle átlagot ismerek ebben a pillanatban. Bár a szabályzat világosan fogalmaz, mégis gazdaságis legyen a talpán, aki igazságos koncepciót tud kitalálni a hagyományos, és kreditrenszerű hallgatók között az ösztöndíj elosztására. Eddig még nem láttam olyan megoldást, amely a rendszer gyökeres átalakítása nélkül talált volna teljes egyetértésre.

Hozzáteszem, szinte nincs két hely az országban, ahol ugyanolyan módon kerülne kiosztásra a tanulmányi ösztöndíj. Ez ad okot a legtöbb félreértésre. Hiszen vegyünk például egy 3,4-es átlagot. Ez a Közgazdaságtudományi Karon Sopronban nem jelent egy fillér ösztöndíjat sem, míg a Műszaki Egyetem Közlekedésmérnöki Szakán közel 10 ezer Ft jár ezért a teljesítményért. De talán nem kell ecsetelnem a két intézményben adott jegyek átlaga közti különbséget... Lehet vitatkozni azon, hogy minden hallgató átlagát egyformán vesszük figyelembe, vagy az évfolyamátlaghoz igazítjuk, esetleg egy sokévi statisztika adatai alapján súlyozunk. A baj csak az, hogy ha már kialakult egy rendszer, a változtatást csak konfliktusok árán lehet megoldani, azaz: mindig van évfolyam, amelyik rosszul jár. Persze ez csak relatív, és ideiglenes, de az emberek hajlamosak ritkán figyelembe venni a kollektív érdeket, és ennek hangot is adnak... Persze ez mindenhol így van.

Amiről eddig írtam, azok a juttatások a 9100/fő/hó-s normatívából kerülnek kifizetésre. Jogosan hiányolod a lakhatási támogatást (néha a pénztárcádból is, de ez más téma...), ez azonban egy teljesen külön keretből megy. Ez 2004-től 5000/fő/hó-s normatíva lesz, amelyet minden jogosult hallgató után kap az egyetem. Hogy kik ezek a "jogosultak"? Igazából fogalmam sincs. Kifejtem: 3 éve kutatom eme juttatások rejtélyét, ugyanis a kb. kétévente megújuló kormányrendeletek nem fogalmaznak túlságosan világosan. Hosszas viták folytak erről már egyetemünkön is, és igazából a megegyezés az, hogy nincs megegyezés. Valószínűleg -ez most a Közgazdaságtudományi Karra vonatkozik- rövid időn belül várható egy lakhatási támogatási reform, de ennek részletei még nagyon kiforratlanok. A lényeg az, hogy senki ne lepődjön meg, ha az 5000 Ft-os normatíva helyett 5500 vagy 4500 Ft-ot fog kapni, az utóbbi kevésbé valószínű.

Végül néhány szóban szeretnék megemlékezni a "Bursa Hungarica" alapítvány szociális támogatásáról. Ezt a legtöbb önkormányzatnál lehet(ett) igényelni (ahol a hallgató lakik eredetileg), és a pletykák szerint sajnos végnapjait éli. Nem estek neki jól az év elején bejelentet megszorítások... Sajnos a juttatások operatív részével eddig is voltak bajok, de végül mindenki

hozzájutott a pénzéhez, és ez sok hallgatónak jelentett nagy segítséget.

Az "Esélyt a Tanulásra" ösztöndíjra szeretném még mindenkinek a figyelmét felhívni. Ennek most nem örülnek azok akik éppen részesülnek benne, de mivel nem kap megfelelően nagy publicitást, minden alkalmat meg kell rá ragadni, hogy minél többen élhessetek ezzel a lehetőséggel. Általában szeptember vége felé lehet megpályázni a kari Tanulmányi Osztályon.

Nagyjából ezek azok a lehetőségek, amelyek pillanatnyilag kihasználásra várnak, de ezeknek mind van egy fontos feltétele: Ösztöndíjigénylő Lap! Miért fontos ez? Azért, mert a Felsőoktatási Törvény alapján az ösztöndíjak utalására csak és kizárólag a kari Hallgatói Önkormányzatok jogosultak, ezért szükségünk van a számlaszámotokra. Minden félévben frissítjük az adatbankot, hiszen évi sok tízmillió forintról van szó, amit nem nagyon kellene megszűnt, vagy nem létező bankszámlára utalni. Ezért kell minden félévben leadni azt az űrlapot, és ezért ez minden juttatás feltétele. Ezen kívül néhány karon az átlagok ellenőrzésének is jó eszközei ezek a lapok, bár ezen jelentőségük a Neptun rendszer megszilárdulásával egyre csökken.

Neptun-rendszer, kreditrendszer: átmeneti időszakot élünk, ahol csak akkor kerülhetjük el részben a kellemetlenségeket, ha megpróbálunk minél jobban együttműködni. Az információhiány könnyen kiküszöbölhető egy-két jól irányzott kérdéssel, aki azonban nem jár időben utána (nem januárban, vagy februárban a szeptemberi pénzének...), az ne csodálkozzon, ha nem részesül megfelelően a rá jutó havi 9100 Ft-ból. Persze mindannyiunk közös érdeke, hogy ilyen esetek ne forduljanak elő, de ha egy keret már el lett osztva, azon változtatni nem szabad, és nem is lehet.

Jó Szerencsét!

W

NYÁR, SZABADSÁG, HAVEROK, BULI ...

... és még ki tudja minek voltatok részesei, vagy szerencsétlen szenvedő alanyai a felvételi miatt rövidre sikerült vakáció alatt.

És most itt a nagy egyetem, az első önállóbb élet. Mit lehet itt csinálni? Elsősorban tanulni, meg bulizni. Ismerkedni a tanárokkal, helyi és távolabbi nevezetességekkel, no nem kifelejtve egyéb társkarok hallgatóival, lányokkal-, srácokkal. Ebben sokan és sokféleképpen próbálnak segíteni. Van aki profin mozog a bulik között, van aki nem csak a bulikat ismeri, hanem a kultúrában és sportban is el tud igazítani. Színjátszó körök, vallás, irodalom, sportkörök, stb.

Legutolsó sorban, pedig van egy szervezet, amely a tanárokkal épített ki kíválló kapcsolatot, ők szervezik a bulikat, utalják az ösztöndíjat, külföldi tanulmányútjaid támogatják, majd mikor közeledsz a diplomamunkád leadásához állásbörzét szerveznek neked. A szervezet neve: Nyugat- Magyarországi Egyetem Hallgatói Önkormányzata, röviden: a HÖK.

Olyan jól megy a hallgatóink dolga, hogy kötelező minden karon létesíteniük ezt a szervezetet, melynek feje EHÖK néven Sopronban található meg. Légy Győrött, Fehérváron, Móváron, vagy Sopronban adott karod HÖK képviselőit meg kell, hogy találd, és bármilyen problémád van nekik rögtön a segítségedre kell, hogy siessenek.

De biztos feltetted már a kérdést: Mit csinál a HÖK?

A hallgatói önkormányzat érdekképviseleti szerv, ebből adódóan feladata a hatékony hallgatói képviselet, a hallgatói jogok biztosítása, érdekek megvédése. Ehhez nélkülözhetetlen egyrészt az egyetem felső szintű vezetésében való aktív részvétel, a vezetőkkel kialakított, megfelelően nyugodt tárgyalóképes viszony fenntartása, ápolása; valamint felsőbb hallgatói képviseleti szervekkel (HÖOK, MESE, FEKOSZ) való produktív kapcsolattartás. S ami a legfontosabb, a hallgatókkal, azaz VELETEK a lehető legközvetlenebb kapcsolat kialakítása, véleményetek kikérése, észrevételeitek meghallgatása és figyelembe vétele, problémáitok megoldása és kéréseitek tolmácsolása az illetékesek, illetve az egyetem vezetése felé.

Ezen teendőinkkel párhuzamosan a HÖK jelentős szerepet tud vállalni a hallgatók továbbképzésében, tudásuk fejlesztésében. Mindezt hazai és külföldi pályázati lehetőségek felkutatásával, szakmai fórumok, továbbképzések és állásbörzék szervezésével tudjuk biztosítani. Utoljára, de nem utolsó sorban a TI színvonalas kulturális-, szórakoztató, valamint sportprogramokkal történő ellátásotok is feladataink közé tartozik. Mindezek hozzátartoznak a "boldog, felhőtlen de mégis felelősségteljes" egyetemi évekhez, s biztosításuk a Hallgatói Önkormányzat által működtetett, ám tőle nagymértékben szabad kezet kapó bizottságok, illetve az öntevékeny hallgatói csoportok feladata.

A lecke fel van adva, s ha te is úgy érzed, hogy szívesen kipróbálnád magad egy fiatalokból álló dinamikus csapatba, ne habozz!!! A munka elvégzéséhez se mobilt, se autót nem tudunk biztosítani, viszont folyamatos ás kemény munkát, éberséget, koncentrált figyelmet követelünk meg. A tisztességgel együtt mind ezt vállalnod kell, mint ahogy ezt mindenki vállalta. A másik oldala a dolognak, hogy rengeteget tanulhatsz, s az életben később is hasznosítható tapasztalatokra és kapcsolatokra tehetsz szert.

Most viszont szórakozzatok, élvezzétek a diákéletet, aztán ha majd hiányzik az ösztöndíj, kérvényt kell írni az uv-hoz, akkor gondoljatok arra, hogy vannak olyan társaitok, akik értetek, de veletek együtt dolgoznak, s akiknek TI csak könnyíteni tudjátok a munkáját.

Várunk a csapatban!

Hajnal János
NYME-HÖK
Kommunikációs alelnök

BALEKOKTATÁS FEHÉRVÁRON

1972. a székesfehérvári GEO életében komoly változásokat hozott. A felsőoktatás átszervezéseként a Felsőfokú Földmérési Technikumot főiskolai karként az Erdészeti és Faipari Egyetemhez csatolták, persze nem minden előzmény nélkül. A negyvenes évek végétől az ötvenes évek közepéig Sopronban folyt az önálló, egyetemi szintű földmérő képzés. A GEO Sopronhoz csatolásával nem csupán a szakmai, oktatási munka színvonala emelkedett, hanem jelentős változásokat hozott a diákság életében is. Tamás László a. Libella közvetítésével a selmeci diákhagyományokat is megismerték a hallgatók. A "szépre és jóra fogékony" fehérvári GEO-sok nagyon rövid idő alatt elfogadták, átvették a selmeci diákhagyományokat és szokásokat. Felismerték a diákhagyományok közösségformáló erejét és azt, hogy az alapoknál kell kezdeni, azaz egy jól megszervezett balekfogadással hallgató nemzedékeket lehet megnyerni, vagy elveszíteni. Már 1973-ban egyhetes programmal várták a leendő hallgató társakat. Tulajdonképpen már akkor megfogalmazták a balekfogadás és balekoktatás azon céljait, amelyek érvényesek ma is: a városba érkezéskor a balekoknak, pontosabban még pogányoknak érezniük kellett, hogy nincsenek egyedül. Vannak akik törődnek velük, segítenek nekik, tanácsokkal látják el őket, megismertetik velük az iskolát, a hagyományokat és azok alkalmazását, felkészítik őket a balekvizsgára és a balek keresztelésre. A célok valójában nem változtak, a módszerek igen. A balekoktatás hete alatt az újdonsült hallgatók "előadások" keretében megismerik a főiskolát, a tanszékeket, a szervezeti egységeket, a diákhagyományokat, a diákdalok megtanulása fontos része a balekoktatásnak, szervezett városnézés során felfedezhetik a város nevezetességeit. A szórakoztató programokon (pl. kerti parti, zenés táncos este büfével), kirándulásokon (pl. balektúra, velencei fürdőzés, tábortűz) kötetlenebb formában történik a balekság "felvilágosítása", azaz ki milyen szigorú, mire érdemes "figyelni". A nyolcvanas évek közepétől Fehérváron is "Tanszékeken" folytatódik a balekok oktatása. Itt azonban már elkezdődik a vizsgáztatás. Csak érdekességképpen néhány tanszéki elnevezés az elmúlt évekből: reinkarnáció tanszék, publikáció tanszék, öltözék és illemtan tanszék, topornográfia tanszék, botorkálástani tanszék, intonáció tanszék stb. A "Tanszékeken" saját maga által megszerkesztett balek indexel - abban természetesen a fénykép helyén kézzel rajzolt önarcképpel - kell megjelenniük a jelölteknek. Megfelelő aláírás megszerzése után következik a balek vizsga, ami két részből áll: írásbeli és szóbeli. Az írásbelin minimum kérdésekre kell válaszolni, majd egy tesztet kell kitölteni. A teszt helyes kitöltése szinte megoldhatatlan feladat. Általában csak egy kérdésre lehet biztosan jó választ adni: helyesen válaszolt-e a balekjelölt a feltett kérdésekre? A lehetséges válaszok: 1 nem, 2 nem, X nem. A vizsga szóbeli részén már jöhetnek az egyénre szabott kérdések, feladatok, melyeknek komoly nevelő szerepük lehet, pl. a konfidens balekok túlzott önbizalmának megnyirbálása. Ezek ötletessége mindig a szervező Firmákon múlik.

Mind a tanszékeken, mind a balekvizsgán nem a tárgyi tudás a legfontosabb, hanem a balek helyes viselkedése, "talpraesettsége", jó fellépése. A Firmáknak természetesen ügyelniük kell arra, hogy bántó, ténylegesen sértő feladatok nem lehetnek, hiszen nem lehet és nem szabad belekényszeríteni senkit megalázó helyzetbe. A vizsgán is éreztetni kell a segítő szándékot a jelölttel. Ha a balekoktatás és a balekvizsga sikeres, akkor a balekban kialakulhat az az érzés, hogy egy olyan közösség tagja lehet, ahol csak a tehetség és a tudás adhat rangot, ahol az "egy mindenkiért, mindenki egyért" alapelv érvényesül.

A balekkor eseményeit október elején a balekkeresztelő szakestély zárja le, melynek menete megegyezik a többi kar szakestélyeivel. A különbség talán a Fehérváron szokássá vált "tömeges" fiusítás, vagyis a lányokat egy méretes borotva és nagy mennyiségű hab segítségével megborotválják. Erről mindenki egy fiusító okiratot kap.

Összeállította: Dr. Engler Péter a. Tyotya

(Képes összeállításunk a hátsó borítón látható.)

Székesfehérváron a balekoktatás 2004. augusztus 23. és 28. között lesz, melynek programja a következő:

Augusztus 22. vasárnap

Megérkezés 12:00-tól 17:00-ig (ha egy kicsit később érkezel, nem lesz gond), csoportba osztás, márványban bemutatkozás, Ráckertben egy beszélgetős ismerkedős est.

Augusztus 23. hétfő

Délelőtt meglátogatjuk a Bori várat (a belépő és a busz ára benne van a 4500 Ft-ban), majd visszamegyünk a kollégiumba, megebédelünk és pihenünk egy kicsit, majd délután városnézés a belvárosban. Este paprikás krumplit készítünk bográcsban a kollégium udvarában (egy kis kerti parti :)).

Augusztus 24. kedd

Balektúra, ahol csoportonként indultuk és az állomáshelyeken vicces feladatokat kell végrehajtani (nem kell, de érdemes mert így fogod jól érezni magadat, és így lesz emlékezetes). Este egyéni program.

Augusztus 25. szerda

Hagyományokkal kapcsolatos előadások, testvérkarokról vendégek, az iskola vezetőségéből tanárok bemutatják az iskolát. A kollégium márvány termében egy zenés táncos este, büfével.

Augusztus 26. csütörtök

Sorverseny, ahol folytatódik a csapatok közötti vetélkedő, majd egy kis pihenő. Ezután egy kis ismertető a kredit rendszerről az iskolában folyó oktatási rendszerről és a vizsgaszabályzatról. Este egyéni programok.

Augusztus 27. péntek

Velencén fürdőzés, napozás, egy kis gulyás délben, mert valószínűleg mindenki megéhezett, este tábortűzzel egybekötött eredményhirdetés (a sorverseny és a bALEK túra végeredménye).

Augusztus 28. szombat

Mindenki hazautazik, amikor szeretne.

bALEKHÉTTŐL bALEKHÉTIG

"1998 júniusa- ballag már a vén diák..., vége a középiskolás éveknek. Könnyes szemek és megfáradt arcok hagyták el a megszokott termeket. "Hamarosan beléptek a nagybetűs életbe! "- mondogatták szüleink, s még nem is sejtettük igazán, mi vár ránk.

Miután túl voltunk az érettségi megpróbáltatásain, majd kiderültek a felvételi eredmények, kicsit félve, de kíváncsian vártuk, milyen is a nagy Élet. És eljött a várva várt nap! Körülöttünk aggódó szülők; ugyan mi történhet ez alatt az egy hét alatt a gyermekével? Hát elég sok minden!

Az állomásra érve taxi várt minket, de persze nem akármilyen taxi- Firmataxi! Akkor még nem is gondoltuk, hogy nekünk kell majd "húzni az igát" egészen a kollégiumig. Közben hangosan kurjongató, sört szorongató, barna egyenruhás emberek vettek minket körül, utasítva minket a rendre. A legelső dolog, amit meg kellet tanulnunk, a bemutatkozás és persze: "balek KUSSCH!" Ekkor még nem értettük pontosan mit is jelentenek ezek a dolgok, de talán pont ez az, amitől olyan jó volt az egész!

Az orvosi szobánál elég érdekes dolgok "folytak". Miután mindenkit "kezelésbe vettek", majd kellőképpen bemutatkozott, ahogy illik, mehetett aztán útjára- irány a botanikus kert! Minden állomáson próba várt ránk; ki-ki megmutathatta leleményességét, bátorságát, miközben jókat mulattak rajtunk "apáink" néhány üveg sör között. A mókának estére lett vége, majd egy bemutatkozó est keretében, ahol Firma, balek összegyűlt, megismerhettük egymást- igaz még nem teljesen.

Hasonló erdei túrát szervezetek nekünk a Lővérekben is "keresztszüleink", ahol csoportokban a kijelölt állomások között önállóan kellett boldogulnunk, s ez jó alkalom volt arra, hogy együtt mulassunk, együtt próbáljunk frappáns megoldást találni a kiadott feladatokra, s a legfontosabb, hogy jobban megismerkedjünk, közelebb kerüljünk egymáshoz.

A hét második felében még hajókáztunk is a Fertő-tavon, múzeum látogatásra mentünk, amihez persze már senkinek nem volt ereje, minden esetre sok érdekes dolgot néztünk meg itt Sopronban és a környéken is.

A balekhét talán legmeghatározóbb és legjelentősebb motívuma a balekoktatás. Esténként Firmáink alapította tanszékekre mentünk, ahol a mulatozás, nótázás mellett "isteni fényben tündöklő szüleink" meséltek nekünk a hagyományokról. Arról, hogy hol is vannak a gyökereink, honnan erednek a hagyományok, a nótáink, milyen fontos ezek ápolása- egyszóval: Mi neked Selmec?

Hihetetlen élmény volt mindezt végighallgatni, részt venni ezeken az összejöveteleken, mert olyan érzés fogott el bennünket, amiről nem tudtuk igazán miért van, de tudtuk, hogy az összetartozást jelenti. Furcsa dolog volt látni, hogy mennyi szív van a hagyományokban és főképp azokban az emberekben, akik ezt igazán képviselik. Természetesen annyira hirtelen jött mindez, és annyira sok mindent történt, annyi ember volt körülöttünk, hogy ez egy kis középiskolás számára elég megterhelőnek bizonyult. Ennek ellenére nagyon jól éreztük magunkat, és a többség átérezte azt, amit kellett. Sajnos voltak olyanok, akik már az első nap után hazamentek, mert nem értették az egészet, és nem érezték jól itt magukat. De őszintén szólva nem is baj, mert így legalább azok maradtak itt, akik sejtik, mit is jelenthet ez.

Nagyon sok mindent láttunk ez alatt az egy hét alatt, de ahogy telt az idő egyre jobban világossá vált, mennyi mindent nem tudunk még. Balekfeladat, tanszékek, balekvizsga, keresztelés- mind-mind csupa csodálatos dolog. Aztán a szakestek gyertyafényes hangulata, Selmec, Miskolc, Újváros...El sem lehet mondani mennyi mindent takar tulajdonképpen mindez. Az első év alatt, küzdve a matematika és az ábrázoló geometria szépsége adta akadályokkal, még többet tapasztaltunk, új barátokra tettünk szert, nagyon sok új élménnyel és értékkel gazdagodtunk. És még így is megannyi újabb és újabb élmények várnak még ránk!

Aztán, mikor elkezdődött a második év, elmaradhatatlan volt, hogy visszajöjjünk balekhétre! Nem csak azért, mert kíváncsiak voltunk, milyenek az "új" elsősök, hanem hogy megnézzük, hogy is fest másodévesként a balekhét. Ugyancsak nagy élmény volt itt lenni, újra látni a barátokat, és felettébb jó érzés volt, hogy nem mi vagyunk már az "áldozatok", bár néha úgy éreztük, jobb lenne mindig baleknak lenni! Megmosolyogtató volt látni őket, ahogy végigcsinálják mindazt, amit mi egy évvel azelőtt.

S persze a "balekoskodás" itt még egyáltalán nem ér véget, sőt örök életre szól, mert ez a Firma-balek kapcsolat lényege. Egy keresztelt egyetemi polgár életében a balekhéten kívül talán a másik legfontosabb esemény a valétálás. Befejezi nemcsak az egyetemi tanulmányait, hanem a hagyományok további őrzését is itt hagyja a következő generációnak. Másodévesekként átvehettük Firmáinktól a stafétát, hogy majd egyszer mi is átadhassuk azt, amit kaptunk; hogy továbbra is méltóképpen ápolhassuk hagyományainkat. Néha elméláztunk azon, hogy vajon milyenek is lehettek Firmáink balekként, de természetesen ez soha nem történhetett meg, hiszen balekból sosem lesz Firma, mivel a Firma sosem volt balek!

És mikor a Firma Valétál, akkor tényleg ballag már a vén diák..., következik a nagybetűs Élet, ég veled drága Selmecünk, de visszatérünk egyszer, százszor, visszajövünk, ha tudunk, s felöltjük a Waldenünket, s barátok közt vigadunk...

Aztán következik az új év. Új balekok, új feladatok, barátok és szerelmek; a kör forog tovább- balekhéttől balekhétig!

Jó szerencsét!

Vivat academia!

Vivat professores!

Németh Viktória

15 ÉVE MŰKÖDIK A SELMECI TÁRSASÁG

Az Ifjúsági Kör megszűnése óta a hallgatóság hol képes volt arra, hogy érdekeit megfelelően képviseltesse és tartalmas diákéletet éljen, hol pedig nem. Ez többnyire mindig a soros Firmanemzedéktől, vezető egyéniségek lététől, vagy nemlététől függött.

1989-ben a Soproni Egyetemen egy új diákszervezet alakult meg Erdő- és Faipari Mérnökhallgatók Selmeci Társasága néven. Ismertebb nevén a Selmeci Társaság vagy ST.

Bár mindössze félszáz hallgató csatlakozott az új kezdeményezéshez akkoriban mégis számtalan pozitív kezdeményezés fűződik a nevükhöz. A Selmeci Társaság nem baráti társaság, hanem a különböző baráti társaságokat kívánja összefogni. Célja egy olyan diákélet kialakítása és támogatása, mely a kor követelményeinek és a hagyományoknak egyaránt megfelel. A Hallgatói Önkormányzatok létrejötte előtt nem csak a selmeci hagyományrendszer szervezett fenntartását kívánták segíteni, hanem hallgatói érdekképviseletet is ellátták. Ez utóbbiról, a HÖK létrejöttével, az új hallgatói szervezet javára lemondott. Így a már említett szerepkörökből csak az első maradt meg, aminek a mai napig is igyekszik minden tekintetben eleget tenni.

A társaság kiemelt jelentőségű feladatának tartja a selmecbányai Akadémiáról örökölt diákhagyományok csorbítatlan fenntartását, illetve az Akadémia és a magyarság történetében bekövetkezett derűs és tragikus pillanatokról történő megemlékezést. Ennek jegyében minden évben megemlékezést tartanak az aradi vértanúk hősi halálának alkalmából, március 15-én illetve december 14-én, a Hűség Napján. Ez utóbbi két alkalomnak szakest keretében adják meg az illő tiszteletet.

A Selmeci Társaság fontosnak tartja, hogy életben tartsák az Akadémia elhunyt bányász-erdész-kohász professzorainak és egykori hallgatóinak emlékét, ezért halottak napján végiglátogatják sírjaikat és elhelyezik az emlékezés koszorúit.

Ezeken felül nagy figyelmet szentelnek a hagyományos balekbál és Valétabál illő megszervezésére, és a megfelelő körülmények biztosítására. A Társaság fontosnak érzi olyan szakmai és diáktörténeti könyvek és művek kiadását, amelyhez a hallgatóság illetve a szakmai közönség jelenleg nem, vagy csak nehezen férhet hozzá, viszont szakmailag vagy a diákéletünkben kiemelt jelentőséggel rendelkeznek. Ilyen például Ruzsinszky László Tempus, valamint Sík Lajos Mindnyájan jártunk egyszer az Akadémián... című műve -, illetve oktatási segédanyagok, egyetemi jegyzetek kiadása is. Ennek értelmében Társaságunk könyvtárat is működtet, amit az egyetemi hallgatóság igénybe is vehet a félévek során.

Jövőbeli terveik közé tartozik az egyetem kulturális életének fellendítése, felolvasó estek szervezése, diákok és tanárok számára egyaránt. Az egyetemi színjátszó kör újbóli elindítása, amely hatalmas sikerrel működött régebben, valamint vetítések szervezése és új kiadványok megjelentetése. Ezeken felül minden érdeklődő számára elérhetővé vált a megújult internetes weboldaluk is a http://st-selmec.hu címen, ahol rengeteg régi és új cikkek, kiadványok és informatív írások találhatóak a hagyományokról, a társaság tevékenységéről és aktuális közérdekű híreiről. Ezenkívül található még online fórum is, amit mindenki bátran használhat, véleményezheti, kritizálhatja, hasznos tanácsokkal láthatja el a társaságot és tagjait.

A szűkös költségvetésből a Társaság lehetőségeikhez mérten igyekszik minden olyan hallgatói kezdeményezést anyagi eszközökkel is támogatni, ami a selmeci örökség méltó megőrzésre törekszik. 1997-től a Selmeci Társaság működési alapszabályzattal rendelkezik, amely rögzíti a társaság alapelveit, teendőit, és viselkedési, erkölcsi normáit. A szabályzat az évek során többször is változott, hogy a kor követelményeinek leginkább megfeleljen.

Sajnos már a kezdetek elején is jellemző volt a hallgatói passzivitás és ez mára semmit sem változott. Hosszú út vezet még egy erős és mindenki számára megfelelő diákszervezet kialakulásáig, ami méltó utódja lehet az Ifjúsági Körnek. Addig is rendezvényeikkel, írásaikkal és weboldalukon megjelentett régi időket idéző cikkekkel szeretnék felélesztení egy pezsgő hallgatói közélet csíráit.

A Selmeci Társaságnak célja, hogy a tagságot némiképp bővítve olyan erős, a tradíciókat szem előtt tartó szervezetet hagyjon az utánuk következő generációkra, amire méltán támaszkodhat minden selmeci-soproni diák. Idén ünnepli a Selmeci Társaság fennállásának 15. évfordulóját, aminek keretén belül többnapos programot szerveznek mind a régi, mind a jelenlegi aktív tagok, valamint az érdeklődő diákok és oktatók számára.

A formák adottak: egyenruhánk van, szakestélyeket tartunk, s a régi nótákat énekeljük. A selmeci "szellem" itt bolyong közöttünk. Ideje, hogy a soproni hallgatóság valóban birtokba vegye hagyományait s a formákat tartalommal töltsék ki. Ezt szolgálja a Selmeci Társaság is, de nélkületek semmi sem sikerülhet...

Elérhetőségek:

H-9400. Sopron, Ady E. út 5. Régi Kollégium (RK)
e-mail: selmec@st-selmec.hu
weboldal: http://st-selmec.hu

Primusz Péter a. Bohém OEMH
A Selmeci Társaság tagja

MÚLATSCHÁG! MALATZSCHÁG! SCHATTÁG! AVAGY XVI. SELMECZI DIÁKNAPOK

A selmeci akadémia ifjúsága már a 18. században messze földön híres volt szellemiségéről, összetartásáról, vidám szórakoztató szokásairól és nem utolsó sorban sajátságos nótáiról és mulatságairól. A történelem során mindig bebizonyosodott, hogy az Alma Mater ifjúsága sohasem felejtette el egymás segítését és az egy közösséghez való feltétlen ragaszkodását. Ez az eszme mind a mai napig végigkíséri a selmeci tőről származó ifjúság életét, aminek egyik évenkénti megnyilvánulása a Selmeczi Diáknapok.

A rendezvény igyekszik erősíteni a már végzett és az ipar számos területén dolgozó kollégák, valamint a hallgatóság közötti kapcsolatot. Ezeken túl célja még, hogy egy kellemes, vidám keretek között eltölthető hétvége élményével is gazdagodjon minden résztvevő. A legelső diáknapokat a székesfehérvári EFE FFFK hallgatói szervezték meg csekély érdeklődő részvételével, ám azóta évente kb. 200 fővel zajlanak ezen rendezvények. Idén Miskolcon került megrendezésre a négy napból álló fergeteges mulatság, és a szervezők mindent meg is tettek, hogy a résztvevők gondtalanul mulatozhassanak és élhessék vidám diákéletüket. No de ne szaladjunk ennyire előre, lássuk sorra mi minden történt a négy nap alatt.

Április 22. csütörtök, a megérkezés és a regisztráció napja volt. A szokásos Sopron-Budapest-Miskolc táv megtétele után a soproni különítmény Telkibánya - a diáknapok tényleges helyszíne - felé vette az irányt. A megérkezés igazán jó hangulatban történt, hiszen nagy volt már akkor a SÖRöm mindenkinél. A regisztráció során kerültek kiosztásra a diáknapos pólók, korsók, és meghívók. A szobabeosztással egy időben lassacskán mindenki elfoglalta szállását a gyönyörű környékű Gyermektábor területén így következhetett a nap fénypontja, a Kultúrházban megrendezett bál. A polgármester megnyitó beszéde után - ami a diáknapok megnyitása is volt egyben - kezdődött el a fergeteges mulatság, ahol minden egyes résztvevő rogyásig ropta a táncparketten.

Április 23. péntek. Az ébredés egy mámoros éjszaka után mindig nagyon nehéz, kivéve akkor, ha az estét "Pálinkásjóreggelt!" követi. Fáradtan de annál vidámabban ébredt fel a tábor, hiszen ekkor volt a nagy nap: a Gyesznotoros Czéczó napja! Ez a mulatschág aztán az egész napot kitöltötte, így rengeteg program elmaradt, de őszintén bevallva nem sajnálta senki sem igazán. Hiszen fortyogott az üstben az ebéd, ingyen folyt mindenkibe a sör és a kék ég alatt ragyogott fenn a nap. A disznótor során az ember néha újra a múlt században érezhette magát, hiszen egy díszes kompánia idézte fel bennünk az egykor volt és mára már teljesen eltűnt Steingrube Nakközség eleven képét. Ott volt a Bíró, a Feőpenna, a Tanfelügyelő, a Tanító, a Plébános, a Rabbinus, a Kispenna, a Kisbíró, és a bakterek. Elmesélni sajnos ezt nem lehet, mert olyan malatzschágos volt az egész, hogy szavakat találni is nehéz lenne az élmény megörökítésére.

Az ebédből aztán vacsora lett, amire aztán ki is józanodott a társaság legnagyobb része. Szerencsére, hiszen ekkor következett a Szakestély, ami szintén a Kultúrházban került megrendezésre. Meg kell említetnünk, hogy az egyik legjobban sikerült szakestély volt a diáknapok történetében, hiszen alig-alig volt rendbontás és aki akarta, az igazán jól érezhette magát diáktársai körében. Itt került kihirdetésre a következő diáknapok helyszíne is, ami 2005-ben SELMEC-en kerül megrendezésre! Viszont az is kiderült, hogy díszes korsóink sem a legjobb minőségűek, hiszen egy-egy koccintás után stílszerű volt elénekelni a "...cimbora rád köszöntöm fél kupámat" strófájú nótát is...

Április 24. szombat. A menetrendszerű "Pálinkásjóreggelt!" után egy rövid reggeli következett. A szervezők ezen a napon próbálták bepótolni az elmaradt programok legnagyobb részét. Így kora délelőtt indult el a bányajárás Füzérradványban és a Máriatáróban, valamint az erdőjárás a Zemplénben, ami szinte az egész napot kitöltötte. Estefele - a vacsora után - az ebédlőben került sor a hagyománytörténeti előadásokra, ahol minden részvevő igazán érdekes dolgokat tudhatott meg. Majd következett a várva várt Cantus-verseny Szemerey Tamás a. Kisfül vezénylésével, ami frenetikusan sikerült és diáknapok legnagyobb élményét nyújtotta mindenkinek. Őszintén mondhatom, hogy a soproniak igazán kitettek magukért ismét. A verseny lezajlását nedvesest követte ahol mindenki kiadta magából az utolsó tartalékait is és folyt a mulatozás hajnalig.

Április 25. Vasárnap. A menetrendszerű "Pálinkásjóreggelt!"-et gyors pakolás követte valamint a hazaút fáradtságos tortúrája. No de, megérte!

Sajnos nagyon nehéz pár sorban leírni azokat az élményeket és örömeket, amik az embert ez alatt a pár nap alatt érik, ezért nem is törekedtem a minden igényt kielégítő részletes bemutatásra. Hiszen az élményt nem pótolhatják a szavak, de higgyétek el fantasztikus úgy eltölteni pár napot egy közösségben, hogy ismeretlenül sem lehetsz idegen! Összegezve csak leg-leg-leg jelzőkkel lehetne jellemezni ezt a hosszúhétvégét. A siker titka talán abban rejlett, hogy gyönyörű volt a helyszín, kiváló volt a szervezés, és fantasztikus volt a közösség, no és ingyen volt a sör! Jövőre találkozunk Selmecbányán!

Primusz Péter a. Bohém OEMH
A Selmeci Társaság tagja

TUDOMÁNY ÉS KERESZTÉNYSÉG: ELLENTMONDÁS VAGY SZINTÉZIS?

Legtöbben azt gondolják, hogy a modern tudomány erősen ellentmond a történelmi keresztény hitvilágnak. Egyesek, mint pl. az oxfordi Richard Dawkins azt mondják, hogy a világról szóló modern ismereteink teljessége gyakorlatilag kizárja Isten létezését.

Ugyanakkor egyre ismertebb tudósok és filozófusok vannak, akik inkább a két tudáshalmaz szintéziséről beszélnek. Ezek közé tartozik az a négy nemzetközi hírű tudós is, akik június 7-e és 10-e között tartottak előadást a TIT előadótermében, a Nyugat-Magyarországi Egyetem, a TIT Sopron, a Soproni Tudós Társaság, a European Scientific Network valamint a Keresztény Vezetők és Üzletemberek Társasága közös rendezvényén, melynek nagy részét a Soproni Városi Televízió is rögzítette és sugározta.

Az első előadást Dr. Paul A. Nelson, a Seattle-i Center for Science and Culture of the Discovery Institute munkatársa tartotta, a molekuláris biológia területéről. Látványosan mutatta be azokat a hihetetlenül bonyolult molekuláris szintű folyamatokat, amelyek egy sejt belsejében zajlanak le. Mint elmondta, ezeket a szervezeteket nem lehet a végtelenségig egyszerűsíteni anélkül, hogy elveszítenék az életképességüket. Még a lehetséges legegyszerűbb sejt is hihetetlenül komplex, és egyes alkotóelemei önmagukban instabilak. Az élet eredetét éppen ezért nehézkes, ha nem lehetetlen a Darwin-i irányítatlan mutáció és természetes kiválasztódás folyamataival megmagyarázni.

A második napon Dr. John Lennoxtól, az oxfordi Green College filozófia és matematika vezető oktatójától hallhattunk igen erőteljes érvelést. Mint elmondta, a materialista világnézet mindent az anyagra vezet vissza. Ennek alapján az emberi lény, sőt annak elméje sem több, mint az anyag és az energia egy speciális konfigurációja. Ha viszont ez így van, mi alapján feltételezhetjük, hogy gondolatainknak van bármilyen köze a valósághoz - hogy egyáltalán bármiféle racionális értelmük van?

A teista - és, közelebbről, a keresztény - világnézet ezzel szemben azt tartja, hogy a minket körülvevő univerzumot, bennünket, és elménket is egy racionális lény teremtette. Elménk és egész lényünk nem csupán az anyag és energia egyfajta elrendezése, hanem egy gondolkodó, személyes Isten képmása, így reményünk lehet egy racionális világegyetem működésének megértésére. Az igazi konfliktus tehát nem a tudomány és a kereszténység, hanem a materialista és az istenhívő világnézet között áll fenn, melyek közül az előbbi alaptalanul és indokolatlanul uralja a tudományt napjainkban.

Dr. Lennox röviden kitért az információ eredetének problematikájára is. Mint elmondta, a világ legnagyobb ateista gondolkodói is beismerik, hogy az információ eredetét lehetetlen pusztán az anyagból és energiából levezetni. A materialista tudósoknak tehát meg kell válaszolni, hogy honnan van jelen annyi információ a bennünket körülvevő világban (és, konkrétabban, még a legegyszerűbb élőlények génjeiben is), ha annak létrehozásában nem működött közre semmilyen intelligens alkotó?

A harmadik előadó, Dr. David Cook, aki szintén oxfordi professzor, az emberi lény mibenlétéről tartott érdekfeszítő előadást. A modern géntudomány eredményeinek fényében bemutatta, hogy a tudomány önmagában képtelen definiálni ezt az egyszerű fogalmat, és filozófusok, teológusok segítségére szorul annak eldöntése, hogy meddig mehet el a genetikai kutatások eredményeinek alkalmazásában.

Az előadássorozat záróakkordjaként Dr. Willam Lane Craig, a Talbot Teológiai Iskola filozófia kutatóprofesszora a filozófia legalapvetőbb kérdéséről beszélt: miért létezik bármi is a világegyetemben? A jelenleg legelfogadottabb, mindeddig megcáfolatlan elmélet szerint a világegyetem véges idővel ezelőtt keletkezett, mégpedig a semmiből, egy kezdeti szingularitás létrejöttével. Ezelőtt nem csak anyag és energia, de tér és idő sem létezett. A tudósok közül sokan nem képesek megbékélni ezzel a ténnyel, és az elmúlt évszázadban sorra születtek olyan

elméletek, melyek a világ jelenlegi konfigurációját valamilyen más módon - a kezdeti szingularitás megkerülésével - igyekeztek megmagyarázni. Az előadó rámutatott ezen elméletek gyenge pontjaira, és arra, hogy míg ezek nagy részét a tudományos társadalom mára elvetette, az eredeti ősrobbanás elmélet továbbra is a világ keletkezésének legelfogadottabb modellje.

Az ősrobbanás elmélet értelmében a világegyetemnek volt kezdete, tehát nem lehet önmagában szükségszerűen létező, azaz a létezésének volt valamilyen oka. Dr. Craig érvelése szerint ez az ok nem lehetett személytelen, tudattalan, mert ebben az esetben nem dönthetett volna a világegyetem keletkezéséről; az ok megléte szükségszerűen maga után vonta volna az okozatot, azaz a világegyetemet. Ebben az esetben azonban világegyetemünk nem keletkezhetett volna véges idővel ezelőtt. Mindezek alapján arra a következtetésre jutunk, hogy a kezdeti szingularitás egy személyes Teremtő műve, aki az univerzum nélkül idő, tér és kezdet nélküli, változatlan, létezése indok nélküli és hatalma óriási.

A rendezvényt Soproni viszonylatban igen nagy érdeklődés kísérte, és az előadások után elhangzott kérdések és hozzászólások is mutatták, hogy a téma sokakat komolyan foglalkoztat. Ugyanakkor meglepő és némileg elszomorító volt látni, hogy a legnagyobb soproni tudományos műhely, az Egyetem munkatársai milyen csekély létszámban képviseltették magukat. Hiányoztak az ellenérveket felsorakoztató hozzászólások is. Ennek alapján óhatatlanul felmerül a kérdés: vajon mi ennek a távolmaradásnak az oka? Talán az, hogy sokan természetesnek veszik azt a bizonyítatlan tételt, hogy a kereszténység és a tudomány összeférhetetlen? Vagy éppen az, hogy egyesek tartottak az előadásokban ismertetett bizonyítékok kihívásaitól?

Reméljük, hogy nem erről van szó.

Dr. Bejó László
NyME Lemezipari Tanszék

(Az előadássorozattal kapcsolatos információ és vitafórum elérhető a http://tudker.nyme.hu/ honlapon.)

NÉMETH KÁROLY EGYETEMI TANÁR HETVENÉVES

Életének fontosabb állomásairól, eddigi oktató-, nevelő-, tudományos és közéleti tevékenységéről beszélgettünk a professzor úrral. Válaszai lehetőséget nyújtanak a fiatalabb korosztály tagjainak arra, hogy jobban megismerhessék, a tapasztaltabbaknak pedig módot, hogy közös emlékeiket felidézzék. A jeles évforduló méltó megünneplését az egyetem és a karok vezetése - a Kémiai Intézettel együtt- szeptember első dekádjára tervezi.

Prof. Dr. Németh Károly

-Hogyan indult sokoldalú, gazdag és még mindég terebélyesedő pályád? Mikor fordult a figyelmed a kémia felé?

Pályaválasztásomat jelentős mértékben apám iránti szeretetem, tiszteletem határozta meg, aki Romwalter Alfréd tanítványa, nagy tisztelője volt, majd barátja lett. Apám tanácsára jelent-keztem a vegyészmérnöki pályára, azon belül - szintén Romwalter prof. hatására- a szénkémiával foglalkozó területre. Hozzájárultak a választásomhoz az ötvenes években az energiahor-dozók területén jelentkező problémák is.

-Ki gyakorolt rád nagy hatást az egyetemi tanulmányaid alatt?

Kitűnő érettségi eredményem és jó sportolói mivoltom átsegített az értelmiségi származásból adódó hátrányokon, könnyen bejutottam a Veszprémi Vegyipari Egyetemre. Tanulásomat kezdetben anyagi okok befolyásolták: ösztöndíjat csak jeles- kitűnő eredményért kaphattam. Az egyetemen oktató kitűnő tanárok megszerettették velem a kémiát és a vegyipart. A döntő lökést Varga József professzor előadásai jelentették, majd a fizikai-kémiához kapcsolódó, szinte belülről induló vonzódásom. Diákköri munkát is e területről választottam és diploma-munkámat is a Fizikai-kémia tanszéken készítettem el.

-Melyek voltak szakmai tevékenységed főbb állomáshelyei?

1957-ben a megszerzett kitüntetéses diploma sem jelentett biztos, jó elhelyezkedési lehetőséget. Így kerültem, viszonylag rövid időre, a Soproni Sörgyárba. Már egyetemista koromban is vonzott a kutatómunka, a tanítás irányába pedig a csoporttársaimnak adott magyarázatokon keresztül tettem meg az első lépéseket.

1958 őszén megnyílt az addig csak álmaimban felvillanó kapu, Tarján Gusztáv professzor felvett a Bányász Kar Ásványelőkészítési Tanszékére akadémiai tudományos munkatársnak. Megnyílt előttem a tudományos pálya, mégpedig szeretett városomban, Sopronban. A munka az első időben döccenőkkel folyt,

kezdetben nem publikálható kutatásokat kellett végeznem. Munkámat nehezítette, hogy 1959-ben a Bányász Kart áttelepítették Miskolcra. A kutatáshoz kapcsolódó erős vonzódásom miatt én is Miskolcot választottam. A kitartó munkának meglett az eredménye, a Nehézipari Műszaki Egyetemen az új doktori rendszerben elsőként készítettem egyetemi doktori értekezést. A választott téma ma is aktuális, a levegő-kiválasztással aktivált flotálás volt. A túl szépen alakuló pályába azonban számos külső körülmény beavatkozott, ezért -nem utolsó sorban üzemi kísérleti munkák hatására, valamint Sopron csábító hatásának eredményeként - a Petőházi Cukorgyárban vállaltam fővegyészi beosztást.

Az üzemi élet kemény volt. Emberi kapcsolatok, üzemi problémák kerültek a főhelyre. Nehéz időszak volt, de az élet új, jelentős területén szereztem fontos ismereteket ez idő alatt. 1963-ban Cziráki József és Gál János támogatásával kerültem az akkori Erdészeti és Faipari Egyetem Kémia Tanszékére. Az álom, a kutatás és oktatás utáni vágy ismét valóra vált.

Tanársegédi beosztástól az intézetigazgató egyetemi tanárig az oktatói létra minden fokát bejártam. Dékán-helyettesi és rektor-helyettesi beosztást is elláttam, az utóbbit igen kritikus időszakban 1987-től 1995-ig. Így 44 év után visszatekintve a sima életpálya azért sokszor göröngyös volt.

-Hosszú oktatói pályafutásod alatt generációk nőttek fel. Az EFE Kémia Tanszéke igen széles oktatási területének valamennyi tantárgyát előadtad. Tanítványaid nem csak ismereteket és módszert tanulhattak tőled, de életszemléletet is. Megszerzett tudásodra és tapasztalatodra a Kémiai Intézet továbbra is számít, ezután is Intézetünkben fogod oktatni kedvenc tantárgyaidat és folytatni a kutatásaidat.

-Oktatói munkám igazi elismerése a hallgatóim szakmai eredményeiben tükröződik vissza. Volt hallgatóim kitűnő szakemberek lettek, professzorok, főmérnökök, vezérigazgatók is vannak közöttük, de a szakma legkülönbözőbb területén dolgozó és hozzám vissza-.visszajáró kollégák barátsága, tisztelete minden kitüntetésnél többet ér. Ezt csak alapos, állandóan fejlesztett tudással, széles körű szakmai ismerettel, annak átadóképességével lehetett elérni. Különösen büszke vagyok arra, hogy hosszú oktatói pályafutásom alatt emberi méltóságában még a legrenitensebb hallgatómat sem sértettem meg.

-Tudományos tevékenységed, fontosabb kutatási eredményeid forrása és nyertese elsősorban a faanyagtudomány. Hogyan tekintesz vissza a kutatásaidra?

-1969-től sikeres vizsga után levelező aspirantúrára nyertem felvételt. Kandidátusi értekezésemet 1973-ban a fapolimer kölcsönhatás témaköréből, jelentős mértékben a finnországi (Helsinki Egyetem Radiokémiai Intézet) ösztöndíjas időszakom alatt végzett kutatások alapján készítettem. Kandidátusi értekezésem óta a faanyag külső hatásokra bekövetkező átalakulásaival foglalkozom. E téren folytatott kutatásaimat akadémiai doktori értekezésben foglaltam össze, melyet 1989-ben sikeresen megvédtem. Tudományos munkásságomat eddig több mint 90 megjelent közlemény, 70 tudományos előadás, 7 szakkönyv és könyvrészlet,- melyek közül kettő nívódíjas- jegyzi és tükrözi. Kutatási eredményeim és a megszerzett kandidátusi, majd doktori fokozat a kutatómunkám eredményességét támasztják alá. Sikeresen szerepeltem számos kutatási és fejlesztési pályázaton. Így vezetője voltam egyetemünkön a FEFA II. és FEFA III., valamint több OTKA pályázatnak. Pályázataim eredményeképpen, kollektív és egyéni műszerbeszerzések segítségével sikerült intézetünkben regionális műszerközponti mérőlaboratóriumot kialakítani. Tudományos tevékenységem körébe tartozik több, mint száz diplomaterv konzulensi illetve bírálói feladatának ellátása. Egy aspiránsnak és több doktoránsnak voltam/vagyok a témavezetője.

-Olyan döntések és tettek végrehajtásának részese voltál, amelyek hosszú távra fektették le Egyetemünkön a fejlődés jó irányait. Ezek között számos nemzetközi együttműködés is szerepel.

-1990 előtt az akkori szocialista országok társegyetemeivel építettem ki kapcsolatokat. Különösen a Tharandti (Drezdai), Varsói és Posnani Egyetemekkel sikerült jól együtt-működni. A Faanyag Komplex Hasznosításának kutatására szervezetet hoztunk létre. 1990 után, mint rektor-helyettes a Freiburgi-, a Göttingeni- és Hamburgi Egyetemmel folyó együttműködés egyik szervezője voltam. A Hamburgi Egyetemmel különösen jó kapcsolatot alakítottam ki, köszönhetően Oskar Faix professzorral való barátságomnak. Magasabb beosztásaimmal a tevékenységi területem is jelentősen kiszélesedett. 1990 után néhány kollégával újra szerveztük a doktorképzést és kiépítettük egyetemünkön a habilitáció rendszerét, mely Bizottságának 10 évig elnöke is voltam. A Doktori Iskolában ma is tanítok, irányítok, vezetek és bírálok doktori munkákat.

-Részt vettél számos nemzetközi és hazai tudományos-szakmai szervezet tevékenységében. Milyen szereped volt a kémiai tudomány legújabb vívmányainak terjesztésében és népszerűsítésében szülővárosodban?

Az egyetemi munka mellett jutott energiám a Magyar Kémikusok Egyesületében folytatott tevékenységre is. Nikolics Károllyal, akit mindig atyai jó barátomnak tekintettem, évtizedekig szerveztük, vezettük a soproni kémikusok életét és rendezvényeinkkel országos elismertséget is elértünk.

-Szakmai és közéleti tevékenységedet számos kitüntetéssel, díjjal ismerték el. Melyek a legkedvesebbek Neked?

A Szent-Györgyi Albert Díjra és az egyetemtől kapott Pro Universitate Soproniensi elismerésekre különösen büszke vagyok.

-Mit üzensz a jövő generációnak?

-Visszatekintéskor mindig tanulságot, tanácsot várnak az embertől. Nehezen fogalmazok meg nagy szavakat, különösen azért, mert én úgy érzem, nem csináltam különös dolgokat, csak tisztességesen dolgoztam, mindig.

Köszönöm a beszélgetést. A tanítványok nemzedékei, a munkatársak, a fával és a faanyag-tudományokkal foglalkozó egész társadalom nevében kívánok a jövőben is sok eredményes tanítványt, sok szép kutatási témát, jó egészséget, sok örömet, boldog családi életet.

Albert Levente

EGY KÜLÖNLEGES "ZÁRÓVIZSGA"-JELENTÉS

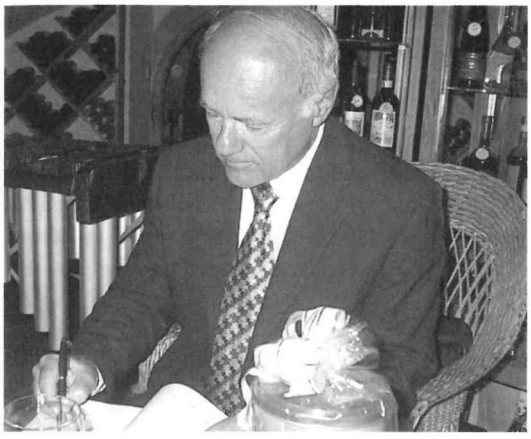

Dr. Winkler András dedikál

2004. július 9-én a Cédrus Art Klub adott otthont Dr. Winkler András "Záróvizsga" című kötetének bemutatásához. A zsúfolásig megtelt könyvesboltban Dr. Tenk Antal, a professzor barát beszélgetett a szerzővel, Raffai Balázs frissen végzett faipari mérnök néhány verset mondott el, Horváth Miklós végzős faipari mérnök hallgató pedig zenejátékával színesítette az emlékezetes estet.

"Erdő mellett nem jó lakni" figyelmeztet a népdal, Winkler professzor úrtól viszont megtudtuk, miért jó könyvszekrény mellett aludni. Neki ugyanis ez utóbbi jutott osztályrészül gyermekként, s bizony így kezdődött a versek, majd a versírás iránti szeretete. Persze kellett hozzá az apai örökség és figyelem, Major tanár úr érdeklődése és támogatása, no meg édesapja felvidéki barátjának jó tanácsa is: "mindig legyen kéznél papír és ceruza!". Szerencsére Winkler András megfogadta a jó tanácsot, s ha jöttek a gondolatok, azokat szalvétákra, cetlikre, majd később a Farostlemez Gyár határidőnaplójának lapjaira jegyezte fel.

A "Záróvizsga" a népszerű egyetemi tanár, intézetigazgató, Széchenyi-díjas kutató, hosszú éveken át rektor, jelenleg rektorhelyettes negyedik verseskötete, melyet feleségének Erzsikének ajánlott, s szemérmesen és meghatottan vallotta be, hogy ezzel is köszöni azt, hogy ahogy esküjükben fogadták, jóban-rosszban hűségesen kitartó társa.

Az írások vonaton, autóban, értekezleteken, konferenciákon, séta közben, beszélgetések során születnek, s csiszolás nélkül kerülnek a gyűjteménybe, ahonnan mindig egy-egy könyvre valót ad ki a barát testvérpár Hillebrand György és Imre.

A verseket Mészáros György festőművész illusztrálta, mint ahogy a már előzőleg megjelent kötetek közül kettőt is. Winkler András örömmel jelentette ki, hogy Mészáros György rajzai művészi gondolatok, melyek visszhangozzák saját gondolatait, s reményét fejezte ki a közös munka folytatásához, hisz a rajzok "rímelnek" a versekkel.

A kellemes hangulatú beszélgetést dedikálás zárta.

A verselemzés nem része a jelentésnek, de a javaslat igen. Mindenki figyelmébe ajánlom Winkler András újabb könyvét, mely az éjjeliszekrények és a könyvespolcok kedvelt darabja lesz.

Tóth Mariann

JÓ "VOLT"

Szerda este, július 8-án - immár tizenkettedik alkalommal - nyitotta meg kapuit az egyik legnagyobb hagyományokra visszatekintő hazai ifjúsági, multikulturális rendezvény, a VOLT Fesztivál, amely programja minden eddiginél tartalmasabb volt. A háromnapos esemény 10 programhelyszínén 150 zenekar , sportprogramok, filmek, előadások és számtalan új színpad várta az ide látogatókat. Az idei évben, a megszokott kínálatot számos műfajban világsztárok színesítették.

A programok és a helyszín mellett a legszembetűnőbb, hogy a VOLT-ra igazán sokféle ember jött! Talán nem is lehetne más olyan fesztivált említeni, ahol ennyire békésen megfér egymás mellett több ezer, másképp gondolkodó, más zenét szerető fiatal. Tizenkettő nem egy tucat - mondhatjuk, hiszen a 12. VOLT Fesztivál a korábbiaknál is változatosabb programfelhozatalt kínált rekordszámú nézőközönségének. Az idei rendezvény több mint 32 ezer - a régióból és az ország számos pontjáról és a határon túlról is érkező - látogatót számlált a három és fél nap alatt. Sokak szerint az idei VOLT volt az eddigi legjobb. Voltak persze hibák, amiken jövőre javíthatnának (wc-k, közlekedés, stb.).

A VOLT, amely 1993 óta látványos változáson ment át, 2003. és 2004. között is fejlődött. Mindent megtettek annak érdekében, hogy a sokak által "kis Szigetként" emlegetett fesztivál tartalmát és hangulatát tekintve valóban a nagytestvér hasonmása legyen, ám a monstre fesztiválnál átláthatóbb, bejárhatóbb, családiasabb kivitelben. A programhelyszínek között több változás és újdonság is fellelhető. Változott a VOLT RÁDIÓ helyszíne és technikai kivitele. Ez a 24 órában működő helyszín a VOLT központjába költözött, ahol a rendszeres beszélgetések és előadások a helyszínen is élvezhetők (jól hallhatók) voltak.

Új helyszín a SOPROCK SZÍNPAD, ahol a soproni Hangár klubbal együttműködve soproni zenekarok mellett a VOLT Fesztiválon az utóbbi időszakban ritkábban feltűnő rockbandák lépnek színpadra.

Ugyancsak új hely a DEMMERS TEÁZÓ, amely a VOLT chill out bázisa, fincsi teákkal, kávéval, reggelivel, péksütivel...

Remélhetőleg jövőre is lesz ilyen jó a VOLT, mint idén, mert mindenütt jó, de legjobb Sopron!

Németh Viki

GPS PERMANENS ÁLLOMÁS A FEHÉRVÁRI GEO-BAN

A Leica AT503 típusú GPS antenna a GEO tetőpillérén.

2003. decemberében a székesfehérvári Geoinformatikai Főiskolai Kar tetőpillérén egy kúpos formájú, a GPS műholdak jeleit vevő antenna került elhelyezésre. Az antennától kábel vezet egy harmadik emeleti szobában lévő GPS vevőhöz illetve a hozzá kapcsolt számítógéphez, amelynek Internet-kapcsolata van. A GPS-adatok (műhold-vevő távolságok és más fontos információk) áramlása az antenna és a vevő illetve a számítógép között folyamatos, a mérés is a beállított mérési paramétereknek megfelelően (egy másodpercenként), automatikusan, emberi beavatkozás nélkül megtörténik, az adatok tárolása, archiválása és világhálóra küldése ugyancsak a beállítás szerint automatikusan végbemegy. Egyes adatokat másodpercenként küld a világhálóra a szerver, míg másokat 1, 6 vagy 24 órás "csomagokban".

GPS antenna, vevő, számítógép és Internet, folyamatos működésben - ez olyan nagy csoda a mai világban? Igen, ha nem is csoda, de fontos szakmai és főiskolai esemény volt ennek az állomásnak a telepítése, amelyre már régóta vártunk. A szakmai és főiskolai jelentőség megvilágításához egy kicsit messzebbről kell kezdenünk a magyarázatot.

A műholdas távmérésen alapuló globális helymeghatározó rendszerről, a GPS-ről (újabb rövidítéssel a GNSS-ről) már minden balek hallott. A permanens GPS állomásokból álló, úgynevezett aktív GPS hálózat ma minden fejlett országban kiépült (Japánban például több, mint 1200 pontból áll), de létezik GPS világhálózat is (éppen egy magyar származású tudós, Müller Iván 1992-es kezdeményezésére). Azért nevezzük aktívnak a hálózatot, mert itt állandóan, szünet nélkül, folyamatosan történik "észlelés", amit a mérési folyamat automatikus volta tesz lehetővé. Ilyen értelmezés mellett a klasszikus geodéziai hálózatokat a passzív kategóriába soroljuk, mert ott rendszerint csak egy alkalommal történő mérés alapján épült ki a hálózat, meglehetősen hosszú idő alatt.

Az aktív hálózatok kiépítésének tudományos és gyakorlati jelentősége egyaránt van. Tudományos szempontból - többek között - a Föld geodinamikai folyamatainak monitorozását, a pólusmozgás megfigyelését, az ionoszféra tanulmányozását, a műholdak precíz pályaadatainak meghatározását teszik lehetővé, a gyakorlati GPS-méréseknél pedig a helymeghatározás pontosságát növelik.

A pontosság fokozása számos alkalmazási területen kulcskérdés, különösen a geodéziában, ahol a legtöbb tevékenység a centiméteres pontossági kategóriába sorolható. Ezzel szemben az egyetlen GPS vevővel, ún. abszolút helymeghatározással elérhető pontosság 2000. májusa előtt a 100 méteres, manapság a 10 méteres hibával jellemezhető. Ez a hiba csak relatív helymeghatározással csökkenthető, amikor egy másik, ún. referenciavevőt is üzemeltetünk, egyidejűleg a tényleges feladatot végző vevővel, azzal szinkronban. Ezt a referenciavevőt is kiválthatják a permanens állomások, gazdaságosabbá téve a mérést.

A fehérvári permanens állomás jelenleg mind az utófeldolgozást, mind a valós idejű GPS mérést támogatja. Az állomás mérési adatai (6 és 24 órás csomagokban) Interneten keresztül letölthetők, amennyiben a felhasználó előzőleg regisztráltatta magát. Ezzel utófeldolgozás esetén, kódméréskor lehetővé válik a méteres, fázisméréskor a centiméteres pontosság elérése. A valós idejű méréshez az állomás Interneten keresztül RTCM 2.0 formátumú korrekciókat szolgáltat. Azok a felhasználók, akiknek készüléke DGPS korrekciók fogadására képes (terepen például GPRS mobiltelefon-szolgáltatás révén), a pillanatnyi pozíciójukat real-time is tudják pontosítani. A tervek szerint a német SAPOS rendszer adaptálásával a jövőben megvalósulhat a cm pontosságú, valós idejű GPS-mérés egyetlen vevő használatával, a permanens állomások hálózatára támaszkodva.

A szakmai előnyökön túl mi ebből a főiskola haszna? Mivel a permanens állomás a főiskola épületében van, bármikor be tudjuk azt mutatni a nappali és továbbképzős hallgatóknak, "testközelből" láthatják működését. Bár a magyar aktív hálózatot a Földmérési és Távérzékelési Intézet üzemelteti, az adatokhoz hozzáférünk, azokat szakdolgozatokhoz, TDK dolgozatokhoz, vizsgálatokhoz fel tudjuk használni, ahogy erre már volt példa. S nem utolsó sorban a hallgatók által végzett méréseknél egy műszerrel több áll rendelkezésünkre, nem kell a kevés vevő valamelyikét referenciavevőként használni.

A permanens állomások az ún. GNSS infrastruktúra részét képezik, amely fontos feltétele a helyfüggő szolgáltatások jövőbeni kiépülésének. Ezért örülünk a fehérvári permanens állomás telepítésének, amelynek szolgáltatásai a www.gpsnet.hu honlapról érhetők el.

Dr. Busics György

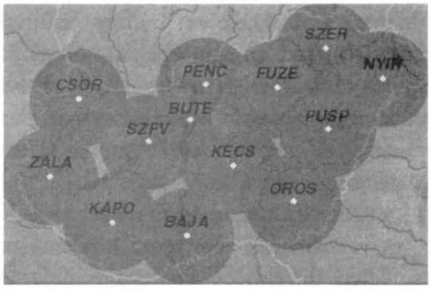

A tervezett magyar aktív GPS hálózat. 2004. nyarán a penci, orosházi, nyírbátori, fehérvári, kaposvári és zalaegerszegi állomások üzemeltek.

NEMZETKÖZI GEODÉTÁK A SZAUNÁBAN

A 17. Nemzetközi Geodéta Diáktalálkozót idén Finnország rendezte, a Helsinki Műszaki Egyetem (HUT) földmérő hallgatói vállalták fel ezt a nagy feladatot. Magyarországot a Geoinformatikai Főiskola, azon belül pedig ketten képviseltük: Szalai Bálint II. éves földrendező hallgató és jómagam, mint térképész PhD.

Navigálás precíziós GPS-szel és becsukott szemmel

Bár többen regisztrálták magukat Afrikából is, végül is csak európai országokból érkeztek diákok, összesen 116-an. A német, a török és a lengyel geodéták létszámbeli fölénye kissé zavaró volt, a többi országból néhány fős küldöttségek érkeztek. Egy visszatérő, egymást jól ismerő közösség kezd kialakulni, így nem csak egyetemi hallgatók, hanem sok PhD-s és végzett hallgató is jelen volt.

A szervezők minden igényt kielégítő programot állítottak össze. A finn földmérés fontos alakjai tartottak előadásokat. Többek között Markku Villikka elnök bemutatta a FIG szövetség szerepét, amelynek főiskolánk is aktív tagja. A tudományos elfoglaltságokon túl számtalan szabadidős programot is szerveztek, ennek keretében egyrészt megismerhettük a többi diákot, másrészt Helsinki látnivalóit is, de kirándulást tettünk a

A magyar küldöttség

hämeenlinnai nemzeti parkba, és természetesen az eredeti finn szauna sem maradhatott ki.

Jövőre Isztambulban tartják az IGSM-et, a 2006-os rendezés jogát pedig a Krakkói Egyetem nyerte el. Reméljük, hogy ezekre is sikerül kijutnunk, és a GEO főiskola is bekerül a nemzetközi diákkapcsolatokat ápoló felsőoktatási intézmények körébe.

(A szaunában készített képeket személyiségi jogok miatt sajnos nem közölhetjük :))

A diáktalálkozó honlapja:
http://www.tky.hut.fi/igsm2004/

Guszlev Antal

A finn szervezők az ajándék korsót csodálják

HARMINC ÉV UTÁN VISSZA AZ ALMA MATERBE

Beszélgetés Dr. Gergely Istvánnal eddigi pályájáról és jövőbeni terveiről

-Mi történt azóta, hogy 1975-ben Mosonmagyaróváron agrármérnöki diplomát szereztél?

-1975-ben szereztem agrármérnöki oklevelet az akkor Agrártduományi Egyetem (Keszthely) Mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtudományi Karán. A végzést követően a Komáromi Állam Gazdaságban (a későbbi Komáromi Mezőgazdasági Rt-ben) helyezkedtem el, ahol 1998-ig dolgoztam. Komáromban először különböző termelésirányítói feladatokat láttam el, majd 1978-tól osztályvezető, 1979-től növénytermesztési főágazatvezető, majd 1984-től vezérigazgató-helyettes voltam. Közben 1977-78-ban a Gödöllői Agrártudományi Egyetem szervezésében 10 hónapos szakmai gyakorlaton vettem részt az Egyesült Államokban. Hazatértem után 1979-ben középfokú "C" típusú állami nyelvvizsgát tettem angol nyelvből. Nyelvismeretemnek is köszönhetően a későbbiekben több szakmai tanulmányúton vehettem részt az Egyesült Államokban, Svédországban, a Kínai Népköztársaságban és Dél-Afrikában.

A gyakorlati munka mellett részt vettem az Állami Gazdaságban folyó különböző kutatói, fejlesztői munkákban, melynek eredményeként doktori értekezést készítettem, amit 1988-ban summa cum laude minősítéssel védtem meg, Alma Materemben.

1999-ben az RWA Magyarország ügyvezető igazgatója lettem, ami a Raiffeisen csoport magyarországi mezőgazdasági kereskedelemmel és integrációval foglalkozó leányvállalata. Később ez a vállalat egyesült a BAYWA Hungária Kft-vel és a létrejött új vállalatnak (Raiffeisen Agrárház Kft) 2003-ig szintén ügyvezető igazgatója voltam. A vállalatnál a hivatalos kommunikációs nyelv az angol volt, de a napi kommunikáció során a német nyelvtudásom is tárgyalási szintre fejlődött.

Eddigi gyakorlati pályám során számos vezetői tisztséget töltöttem be. Így 1992-1998 között a Komáromi Mg. Rt. Igazgatóságának-, 1991-1996-ig a Hungarovin Rt. Igazgató Tanácsának tagja, 1991-1995 között pedig a Gabomix Kft. Felügyelő Bizottságának-, 1997-1998-ig a Komárom-Esztergom Megyei Agrárkamara szakosztályvezetője voltam.

Pályakezdésem óta tagja vagyok a Magyar Agrártudományi Egyesületnek, ahol 1999-óta a Komárom-Esztergom Megyei Szervezet elnöki teendőit látom el. Alapító tagja vagyok a komáromi Rotary Klubnak.

-Az első olyan szakembercsoport tagja voltál, amelyik Magyarországról az USA-ban hosszabb szakmai gyakorlaton vehetett részt. Milyen tanulságokkal szolgált ez az utad?

-Mint ahogy az elején említettem, a kiutazást a Gödöllői Agrártudományi Egyetem szervezte. A program, amiben huszonnégy egyetemet, illetve főiskolát végzett társammal részt vehettem fiatal farmerek cseréjét szolgálta. A fogadó partner a "4 H" szervezet volt, amely az ottani elhelyezésünket szervezte. Én Minnesota államban egy 400 hektáron gazdálkodó és 110 Holstein tehenet tartó farmra kerültem. Családtagként együtt éltem, dolgoztam a három hasonló korú fiúval, akik működtették a gazdaságot. Itt ismerhettem meg "belülről" egy igazi magánvállalkozást, ami abban az időben az USA-ban jó közepes méretűnek számított. Ott találkoztam először az igazán korszerű technikával, a legfejlettebb termesztési, tenyésztési eljárásokkal és a méltán híres szerviz-, és tanácsadó szolgáltatásokkal. Belülről, saját bőrömön megtapasztaltam az ottani munkakultúrát, vállalkozói-, és versenyvilágot.

-Milyen motivációk játszottak szerepet abban, hogy harminc év után visszatérjél Alma Materedbe?

-Kapcsolatom az Óvári Egyetemmel mindvégig szoros volt, 1983 óta folyamatosan tagja vagyok a korábbi állami-, most pedig záróvizsgabizottságnak. Rendszeresen konzulense voltam a hallgatók diplomadolgozatainak. 1999-től külső tagja vagyok a Kari Tanácsának. 2002-től a Mosonmagyaróvárra akkreditált "Az állati termék előállítás biológiai, technológiai, ökológiai, takarmányozási és ökonómiai kérdései" c. Doktori Iskola levelező PhD hallgatója vagyok. Kutatási témám az uniós csatlakozás hatása a Nyugat-Dunántúli Régió mezőgazdaságára. Ebből is látható, hogy mindig is érdekelt az Alma Materemben folyó oktató-kutató munka, amibe igyekeztem bekapcsolódni. Már évek óta tudatosan készülök arra, hogy a gyakorlati tapasztalataimat és a tudományos ismereteimet a felsőoktatásban hasznosítsam, a jövő generáció számára átadjam. Különösen örömteli az, hogy mindezt ott tehetem, ahol én is hallgató voltam és felejthetetlen diákéveimet töltöttem.

-Kérlek, hogy beszéljél jövőbeni terveidről és tanszéki feladataidról.

-2004. május 17-től egyetemi adjunktusi kinevezést kaptam a Kar Növénytermesztéstani Tanszékére.

Az oktató- és tudományos munkában szeretném mindazon elméleti és gyakorlati tapasztalatokat a hallgatóknak átadni, amelyeket a három évtizedes gyakorlati és felsővezetői tevékenységem során összegyűjtöttem. Emellett az oktatói munka során be kívánom mutatni mindazon ismereteket, amelyeket a kutatásaim-, illetve a külföldi tanulmányaim során szereztem. Hozzá kívánok járulni a hallgatók korszerű ismereteinek bővítéséhez, a globalizálódó világhoz szükséges alkalmazkodási készségének megszerzéséhez.

Kutató munkámban folytatni kívánom a cukorrépa és más ipari növényekkel kapcsolatos vizsgálatokat, amelyek során különös figyelmet kívánok fordítani a termesztéstechnológiai elemek mellett az Európai Uniós csatlakozásból adódó megváltozott gazdálkodási, termelési körülményekre. Bíztatni akarom a hallgatókat arra, hogy ismerkedjenek meg más kultúrákkal, népekkel, kísérjék figyelemmel más országok tevékenységét, gazdasági életét, hogy minél gazdagabb és szélesebb látókörrel rendelkezzenek folyamatosan

változó és végtelen világunkról.

-Miután 1970-75 között évfolyam- (és egyben csoport) felelős tanárod voltam, így tudom, hogy hallgatóként összeházasodtatok és első gyermeketek is Óváron született. Beszélj egy kicsit a családodról.

-Házasságot is az óvári évek alatt, negyedéves koromban kötöttem. Feleségem Krisztina évfolyam- és csoporttársam volt. Első gyermekünk is itt született, az államvizsga előtt néhány hónappal. Azóta elvégezte a Budapesti Közgazdasági Egyetemet, majd az egyik minisztériumban osztályvezetőként dolgozott. Most pedig ügyvéd férjével első gyermeküket neveli. Fiunk 25 éves, aki a Külkereskedelmi Főiskolán végzett. Ő is Budapesten él, egy számítástechnikai cég alkalmazottja. A tervek szerint szeptembertől a vállalatának moszkvai képviseletét fogja ellátni.

Feleségem immár 1996-óta a családi vállalkozásunk irányítója, amely szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozik. A cég közepes méretűnek mondható, jó körülmények között gazdálkodik, rendelkezik minden szükséges eszközzel. Az én feladatom otthon a szakmai tanácsadás, a szükséges iránymutatás, ha igénylik.

-Köszönöm a beszélgetést! A VIVAT ACEDEMIA Szerkesztő Bizottsága és a magam nevében gratulálok egyetemi adjunktusi kinevezésednek és kívánom, hogy hasznos tagja lehessél volt Alma Matered és a Nyugat-Magyarországi Egyetem kollektívájának.

Dr. Tenk Antal

DR. MÁRKUS BÉLA A FIG OKTATÁSI BIZOTTSÁGÁNAK ÚJ ELNÖKE

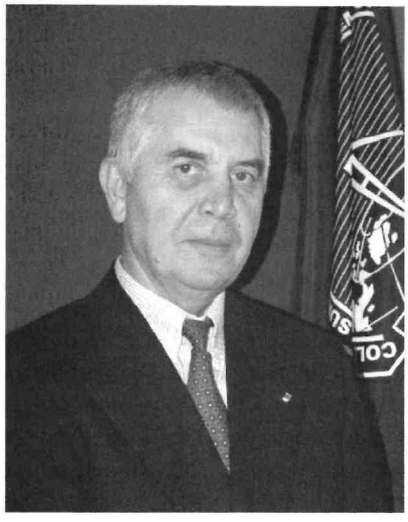

Dr. Márkus Béla, a GEO főigazgatója

2004. május 21-28. között Athénben rendezték a FIG (Földmérők Nemzetközi Szövetsége) Working Week (Munkahét) elnevezésű konferenciáját. A találkozóra 385 résztvevő érkezett a világ minden tájáról. Hazánkat többek között Dr. Márkus Béla, a FIG Nemzeti Bizottságának elnöke képviselte. Dr. Márkus Béla 1997-től kezdve vesz részt aktívan a FIG nemzetközi rendezvényein. Kezdetben a 3. bizottság (Spatial Information Management - Térinformatikai menedzsment) magyar képviselője volt. Ebben a bizottságban 1999-ig tevékenykedett. Ezt követően a 2. bizottság (Professional Education - Oktatás, továbbképzés) munkájába kapcsolódott be.

Dr. Márkus Béla a Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai Főiskolai Karán 1994-ben alapította, és azóta vezeti a Térinformatika Tanszéket, majd 2001-től a Kar főigazgatója. Az eltelt időszakban számos sikeres oktatási projekt valósult meg a Karon (pl. OLLO - Távoktatás földhivataloknak, LIME - Térinformatikai menedzsment-asszisztens képzés, SDILA - A földügyi adminisztráció továbbképzése, hogy csak a legfontosabbakat említsük). Az oktatási projektek sikerében nem kis szerepet játszottak a hazai és nemzetközi oktatási intézményekkel kialakított rendkívül jó kapcsolatok. A nemzetközi oktatási intézmények közül kiemelkedően jó kapcsolata van a Geoinformatikai Karnak a Kelet-Londoni Egyetemmel (UeL), a Bécsi Agrártudományi Egyetemmel (BOKU), a holland ITC-vel (International Institute for Geo-Information Science and Earth Observation). Prof. Peter Dale, a UeL Földmérési Karának korábbi vezetője, a FIG akkori elnöke az OLLO Tanácsadó Testületének nemzetközi társelnöke volt. A hazai intézmények közül kiemelhetjük a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemet. Az OLLO Tanácsadó Testületének magyar társelnöke Dr. Detrekői Ákos, a BMGE rektora volt, aki aktívan részt vett a tananyagok fejlesztésében is. Az ELTE a számítógépes térképészet tananyagának kialakításával járult hozzá az oktatási projektek sikeréhez.

Az oktatási projektek kapcsán szerzett tapasztalatairól Márkus professzor úr rendszeresen tartott előadásokat az Oktatási Bizottság nemzeti képviselőjeként a FIG rendezvényein. Ezeknek az előadásoknak rendkívül kedvező nemzetközi visszhangja volt. Ezek következményeként a FIG XXII. Kongresszusán (Washington, 2002.) a "Knowledge Transfer in Spatial Information Management" (Térinformatikai tudásmenedzsment) munkacsoport elnökévé választották.

Az elmúlt évek aktív nemzetközi tevékenysége és a sikerrel megvalósított számos oktatási projekt elismeréseképpen. Márkus professzor urat, az NyME Geoinformatikai Főiskolai Kar főigazgatóját - az athéni FIG munkahéten - a FIG Oktatási Bizottságának soron következő elnökévé választották, melyhez ezúton gratulálunk és kívánunk az elkövetkezendő időszakra további eredményes tevékenységet a Földmérők Nemzetközi Szövetségében.

Balázsik Valéria

AZ OKTATÁS JELENLEGI HELYZETE ÉS JÖVŐBENI TERVEK A MÉK-EN

Dr. Dóka Ottó oktatási dékánhelyettes

Az alábbiakban az oktatás jövőbeni szerkezetéről (Bolognai-folyamatról), tartalmáról, a kari helyzetről és tervekről szeretnék egy áttekintést nyújtani.

Amint az talán közismert - ma még - a hazai felsőoktatás duális szerkezetű, azaz a felsőoktatást főiskolákra és egyetemekre lehet felosztani. Ez a szerkezet eltér egyrészt a jelenlegi amerikai-, és néhány európai ország gyakorlatától is. Az európai felsőoktatás egységesítése érdekében jelentős lépések történtek és nemzetközi egyezmények születtek az elmúlt években. Az első lépést az ún. Bolognai Nyilatkozat jelentette (innen a folyamat elnevezése), amelyet további tárgyalások, megállapodások követtek. Ezen megállapodások eredménye, hogy az EU-ban a kiadott diplomák azonos rendszerben kerülnek kiadásra és így remélhetőleg kölcsönösen elfogadásra kerülnek. Az ún. Bolognai Nyilatkozat legfontosabb célkitűzései az alábbiak:

- a képzést lineárissá kell alakítani;
- be kell vezetni a kreditrendszerű képzést;
- a képzéseket horizontális és vertikális irányban is átjárhatóvá kell tenni;
- fontosnak kell tekinteni az élethosszon át tartó tanulást.

Ha sorba vesszük a fentieket, akkor ezekből általában az első kettőt szokták hangsúlyozottan kiemelni.

Kétségkívül a lineáris képzés bevezetése jelenti az egyik legfontosabb elemét az új rendszernek. Ezért aztán sokan hajlamosak csak ezzel az egy célkitűzéssel azonosítani a Bolognai-folyamatot. Ez a képzési struktúra az eddigi duális rendszer végét jelenti.

A bevezetést követően (a tervek szerint 2005-től átmeneti jelleggel, 2006-tól kötelezően) az eddigiektől eltérően nem lehet főiskolai vagy egyetemi képzésre jelentkezni, hanem minden jelentkező először BSc. (bachelor of science) ún. alapszakra jelentkezik, amely folyhat akár főiskolán, akár egyetemen. A szaktól függően a képzési idő, az alapdiploma megszerzése 6-8 szemeszterig tarthat. A BSc-vel szemben támasztott két legalapvetőbb elvárás, hogy egyrészt olyan ismereteket adjon, amellyel a munkaerőpiacon a végzettek el tudnak helyezkedni, másrészt készítsen fel, alapozza meg a tanulmányok folytatását az ún. MSc (master of science) képzést. Ma még nem teljesen világos, hogy ki kerülhet be a mesterképzésbe, mindössze annyi ismert, hogy a jelenlegi egyetemi szintű képzésben résztvevők létszámához képest jóval kevesebben.

A másik hangsúlyos elem a Kreditrendszer. Ennek bevezetése lényegében megtörtént, az talán természetes, hogy menet közben több-kevesebb korrekcióra szorul. A korábbi ún. kötött rendszerhez képest legfontosabb ismérve talán, hogy mindenki a saját energiájának, szorgalmának megfelelően haladhat előre tanulmányaiban. Megszűnt az évismétlés, hiszen egyes tárgyak nem teljesítése nem jelenti a tanulmányok szüneteltetését. Persze ez nem jelenti azt, hogy ebben a rendszerben nem kell tanulni, mert a tanulmányi szabályzat és a kredittörvény ide vonatkozó pontjai komoly szankciókat jelenthetnek. Nagyon ajánlott tehát a Tanulmányi- és Vizsgaszabályzat olvasgatása.

A kreditrendszer nyilvántartását, a mindennapi munkát jelentősen megkönnyíti a hozzá kapcsolódó informatikai rendszer, a NEPTUN rendszer.

Az átjárhatóságról: az új lineáris rendszer, az európai felsőoktatás egységesítésének egyik fő célkitűzése, hogy a hallgatók sokkal előnyösebben és könnyebben, veszteség nélkül tudják tanulmányaikat folytatni. Ez azt jelenti, ha valaki elmegy egy másik országba és ott tanulmányokat folytat, lehetősége lesz arra, hogy ezt újra hazatérve beszámítassa. Tulajdonképpen ez az ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System), azaz az Európai Kreditátviteli és -gyűjtő Rendszer. Így nemcsak tapasztalatszerzés, nyelvtanulás válik lehetővé, hanem a rendszerből adódóan a hazai tanulmányaiban sem éri veszteség a hallgatókat, vagy legalábbis nem akkora, mint az ECTS nélkül. A beszámíthatóság mértéke természetesen attól függ, ki milyen tantárgyakat tanult külföldön, amelyeket figyelembe lehet venni hazai tanulmányi előmenetelében. A beszámíthatóság nemcsak külföldi, hanem hazai más intézményben folytatott tanulmányokra is igaz. Ez a horizontális átjárhatóság lényege.

A vertikális átjárhatóság azt jelenti, hogy ha valaki tanulmányai közben szakot kíván változtatni, akkor erre is van lehetőség. Ilyen esetben lényegesnek tekinthető, hogy eddigi

tanulmányaihoz közelálló szakra váltson, mert korábbi tanulmányaiból annál többet lehet beszámítani.

Az élethosszon át tartó tanulás ma már szinte mindennapos abban az értelemben, hogy a diplomások egyre nagyobb hányada nem tud a végzettségének megfelelően elhelyezkedni és ezért továbbképzésre, vagy egy másik szak elvégzésére kényszerül. Ez utóbbi is egyre gyakoribb.

A mi Karunkon jelenleg három egyetemi szintű szakon folyik a képzés. Mindhárom szak törzsanyagát a mezőgazdasági ismeretek jelentik. Az agrármérnöki szak a hagyományos, klasszikus mezőgazdasági ismeretekre (állattenyésztés, növénytermesztés, ökonómia) helyezi a hangsúlyt. A gazdasági agrármérnöki szak a klasszikus ismeretek alapján mélyebb tudást nyújt a mezőgazdasággal kapcsolatos pénzügyi-, banki-, számviteli-, vállalatgazdaságtani ismeretekből. Az élelmiszerminőségbiztosító agrármérnöki szak a minőségbiztosítás teljes vertikumát jelenti, azaz a növénytermesztés és állattenyésztés területén a minőségi nyersanyagtermeléstől a feldolgozott készárúig, a minőségi élelmiszer-előállítást. Kellő tapasztalat megszerzése után a végzettek képesek lesznek minőségbiztosítási rendszerek kidolgozására az agrár- és élelmiszergazdaság területén.

A következő években a Bolognai-folyamat hatására a kari képzés is teljesen átalakul. Terveink szerint az alábbi négy csoport különíthető el:

1. A hagyományos mezőgazdasági képzés területén mezőgazdasági mérnöki, állattenyésztő mérnöki, növénytermesztő mérnöki képzéseket kívánunk folytatni.
2. Jelentős változás lesz az élelmiszermérnökök képzése. Itt jelentősen csökken a mezőgazdasági jelleg, lényegében megszűnik. Már nem az alapanyagtermelés a cél, hanem a feldolgozás és ennek technológiája, műveletei.
3. A gazdasági képzés területén az eddigiekhez képest a vidékfejlesztési kérdések kerülnek előtérbe a vidékfejlesztési mérnöki szakon.
4. Terveink között szerepel egy agrárkörnyezet-gazdálkodási mérnöki szak elindítása is, amely a mezőgazdasági termelés környezetre gyakorolt hatásával, a környezet védelmével, kölcsönhatásaival foglalkozik részletesen.

A 2004/05-ös tanév még a duális rendszerben fog lezajlani, de a kreditrendszerben. Ez a tervek szerint azt jelenti, hogy utoljára lehet ilyen képzésben diplomát szerezni. A következő évtől várhatóan már elindul a lineáris képzés. Ennek az a következménye, hogy az utolsó duális rendszerű évfolyamtól lemaradóknak valószínűleg csak az új rendben lesz lehetősége tanulmányaik folytatására. Ez utóbbi kérdést várhatóan kormányrendelet fogja rendezni.

Sok apró részletről lehetne még szólni, de talán a legfontosabbakról sikerült áttekintést adni. Mindenkinek sok sikert kívánok tanulmányai során, a rendszertől függetlenül.

Dr. Dóka Ottó
oktatási dékánhelyettes

A PÉNZÜGYI INTÉZMÉNYRENDSZER MAGYARORSZÁGON

Baross Gyula, dr. Dombi Zsuzsa, dr. Huszti Ernő, dr. Lentner Csaba, Nagy Csaba, Németh Ágnes, Rotyis József, dr. Tallér Anikó, dr. Tatay Tibor, dr. Varga József, Zölei András
Kiadó: Nebuló 2001 Kiadó, 2003.

Egy év telt el "A pénzügyi intézményrendszer Magyarországon" című könyv megjelenése óta. Sokan olvasták már, sokan vizsgáztak a tankönyv anyagából a Nyugat-Magyarországi Egyetemen. A kiadvány oktatási koncepciója a főbb pénzügyi szervezetek és azok tevékenységének bemutatására irányul. Rövid áttekintést ad a pénzügyi szervezetekről, azok összefüggéseire koncentrál.

Korábban már megjelentek a Pénzügytan - Számvitel Intézet gondozásában az egyes fejezetek tartalmát külön-külön részletesen taglaló tanulmányok, szakkönyvek és kiadványok, mint például a Bankszabályozás című könyv, mely az előző számban került bemutatásra. "A pénzügyi intézményrendszer Magyarországon" című kiadvány célja ezek lényegre törő, átfogó bemutatása, az érdeklődés felkeltése a téma iránt. Hasznos ismeretanyagot nyújt mindazok számára, akik most kezdik felsőfokú közgazdasági-pénzügyi tanulmányaikat, vagy egyéb szakterületük mellett betekintést szeretnének nyerni napjaink pénzügyeinek rejtelmeibe.

A könyv előnyös tulajdonsága, hogy azok is bátran forgathatják, akik semmiféle közgazdasági-pénzügyi előképzettséggel sem rendelkeznek.

Az egyes fejezetek végig követik a pénzügyi intézményrendszer fejlődését a '90-es évektől kezdődően. Az első fejezetben a hazai pénzügyi rendszer általános működését részletezik a szerzők, ezt követi a hitelintézeti rendszer, a tőkepiac (a tőzsde és a befektetési alapok), a biztosítók, a magánnyugdíjpénztárak, valamint ezek felügyeleti szerve, a PSZÁF. Végezetül pedig a pénzmosás és pénzhamisítás elleni védelem kérdésköre zárja a sort.

A legrészletesebben a hitelintézeti rendszer kerül bemutatásra, hiszen ahogy azt Huszti Ernő, a könyv lektora az Előszóban írja: "A hazai pénzügyi szervezetek közül a hitelintézetek jövőbeni fejlődése tűnik töretlennek, míg a befektetési pénzintézetek még nem képesek az igényeknek megfelelően funkcionálni, a tőzsde pedig kevésbé tekinthető sikeresnek."

A szerzők tömör, lényegre törő bepillantást engednek egy-egy részterület alapproblémáiba, amelyet azután ki-ki saját érdeklődése szerint tovább kutathat más elemző munkák segítségével.

Azoknak ajánlom a könyvet, akik korunk - a XXI. század - gazdasági, pénzügyi történéseit figyelemmel kísérik, és az események összefüggéseit kívánják megismerni.

Megvásárolható a Cédrus könyvesboltban.

Huszár Lilla Ph.D. hallgató
Pénzügytan - Számvitel Intézet

VOLT SOPRONI EGYETEMI HALLGATÓK TALÁLKOZÓJA (WALLIS, SVÁJC) 2004. május 28-tól 31-ig

Mi, az Európában szétszóródott, soproni kezdésű erdészek 1963-ban jöttünk először össze Zürich-ben, Svájcban, hogy felújítsuk kapcsolatainkat. Egymásnál szállásoltuk el kollégáinkat, hogy a költségeinket a minimumra szoríthassuk. Többen eljegyzett menyasszonyukkal jelentek meg. Ekkor sok új, erős baráti kapcsolat alakult ki. A találkozó nagyon jó hangulatban telt el, amelynek következtében elhatároztuk, hogy ezt minden második év pünkösdjén megismételjük, és hogy a szervezést a németországi majd az ausztriai kollégák veszik át, s kell, hogy ez a turnus hagyománnyá váljon.

2004-ben már huszadszor jöttünk össze, ez alkalommal Veysonnaz-ban, egy 1250 méter magasan fekvő kis hegyi faluban, Svájc egyik legnagyobb Kantonjában, Wallis-ban. Négy országból: Ausztriából, Kanadadából, Németországból, Svájcból negyvenketten jelentek meg. Szomorkodva vetük tudomásul, hogy idősebb kollégáink mint például Perlaki Ferenc és Éva Ausztriából (eddig minden találkozó hű résztvevői), Hansági Imre és Ilona Svédországból, Kocsis István Zürichből, akik mind már a nyolcvanas éveiket tapossák, fogyó ereik folytán kezdenek elmaradozni.

Pénteken, május 28-án délután már jóformán az összes jelentkező megérkezett, s künn a verőfényes terraszon hunyorogva a felhőtlen kék ég alatt jókedvűen üdvözöltük egymást. A hotelünk terraszáról mesés kilátás nyílt a havas Alpokra. Magyarországról hozott kisüsti pálinka könnyítette meg a nehéz pillanatokat, amikor is Hintsch Guszti a közös kiadásokra szánt összeget gyüjtötte be az érkezőktől rögtön az első ölelkezések után. Estefelé beterelődtünk a panoráma ablakokkal körülvett étkezőterembe, némelyikünk már elegáns öltözetben. A vacsora kevés válogatást megengedő, de ízletesen elkészített, előremegrendelt ételekből állt. A hegycsúcsok mögé lebukó nap néhányunknak eleinte még a szemébe vakított, aztán gyönyörű, egyre halványodó színekkel köszöntött be az este. A vacsora, majd Bariska Miska rövid köszöntője és program ismertetője után a társaság egy része zajosan a szomszédos terembe vonult, ahol Rétfalvi Laci Kanadából magával hozott filmjének első részét tekintette meg a "Nagy utazás" cimmel. Többünknek a 'KAPOCS' olvasása után már ismeretes volt, hogy Magyarországról egy filmező csoport járt Ausztriában és Kanadában, és az 56-os eseményekről fényképek és interjúk alapján egy filmet állítottak össze. Nekünk, az Európában ragadt soproni kezdésű erdőmérnököknek érdekfeszítő volt figyelni a kanadai kollégákat, akikről sokunknak csak 48 évre visszamenő halvány emlékeink voltak, s akik élőszóval számoltak be a számunkra lehetséges párhuzamos életükről. Az este az éjszakába húzódott...

Szombat reggel (május 29.) felhőtlen éggel köszöntött be. Bőséges reggeli után buszunk 9-re érkezett Bachmann François nevű vezetőnkkel. François a környék főerdésze, svájci-német anyanyelven nevelkedett, majd Wallis francianyelvü terültén telepedett le. Franciás kiejtésével és vicces magyarázataival rögtön megnyerte a társaság szimpátiáját. Rövid bevezető után a buszba tessékelt minket és átirányított a Rhone által vájt völgy másik oldalára. Ott a varen-i templom teraszáról mutatta be Wallis tájrendezési problémáit, amelyek kezelésében neki mint erdésznek jelentős szerepet szántak. Előttünk terült el egy nagy, lapos, hegyomlásból alakult kúpon a Pfyn-Erdő, amelyet a Kanton természetvédelem alá helyezett, miután a svájci alumínium kohók előzőleg fluorral terhelt füstjükkel jelentős részét megmérgezték - valószínűleg beláthatatlan hosszú időkre. A tervek szerint az erdő alatt új autópályát és vonat pályatesteket helyeznek el nagyobb részben alagutakban, a kantonális főútat pedig, amely jelenleg a Pfyn-Erdőt szeli át, a Rhone partja mellé telepítik, hogy az erdőt teljes egészében visszaadják a természetnek... Ennyi szakmai nehézsúly után betértünk egy salgesch-i borász pincéjébe, ahol nagy zajjal a híres walliszi fehér- és vörösborokat kóstolgattuk. Az ebédet a Pfyn-Erdő egyetlen vendégfogadójában fogyasztottuk el. Ez korábban az útépítő munkások számára meghívott brazíliai hölgyvendégek szállója volt, de manapság - felújítva - az erdőt látogatók felüdülésére szolgál. Ebédre a walliszi sajtspecialitást, raclettet tálaltak fel egy husostállal és egy üveg fehérborral megtoldva. Egy - túl rövid - a védett erdőben megejtett egészségügyi séta után megint buszra kaptunk, s felkocsikáztunk a tanulmányi erdei állomáshoz Nendaz-ba. Gyanta és frissen fürészelt fa illata terjengett a levegőben. Többen elcsigázódva telepedtek le a padokra és élvezték a tavaszi nap meleg sugarait, mások élénk vitával próbálták vezetőnk figyelmét magukra terelni, szintén mások meg céltalanul sétál

tak a svájci akkurátussággal megépített gerendaházak közt, fotóztak és láthatóan elégedettek voltak a világgal s magukkal. A kötelező két kupica pálinka után aztán buszra kerekedtünk s visszatértünk a hotelünkbe - sokan egyenesen az ágyba.

Az ünnepi vacsora fél nyolckor kezdődött. A viszontlátás örömére és a hagyományoknak megfelelően mindenki gálába ötlözött. Díszvendégünk Bachmann François a feleségével, s a háttérben egy Bernben élő magyar zongorista ismert melódiái emelték a hangulatot. Köszöntőül Jacsmann Jancsi mondott komolyhangulatú ünnepi beszédet először magyarul, majd németül. Pörögtek a videokamarák. Rögtön azt követően a svájci szervezők nyújtottak át Fracoisnak egy könyvet "l'Hongrie" címmel, amelybe előzőleg az összes résztvevő aláírásával köszönte meg az ő élményt jelentő útikalauzolását. Aztán emlékül mindenkinek zsebbe illő kis üvegekben walliszi barckpálinkát osztottak szét, amely ízében nagyon hasonlít a magyar barackpálinkára. A többrészes jóízű vacsora után dalra kapott a társaság, aztán táncra. Néhányan sarokba húzódtak tarokkozni, de a nótaszó és a tánc aztán őket is elsöpörte...

Vasárnap megint kék éggel fogadott. Reggeli után a társaságunk két fiatal hölggyel bővült, Czeiner Zsolt lánya és unokája csatlakoztak hozzánk. Buszunk leereszkedett a Rhone partjaihoz, majd a túloldalon az Alpok egyik szűk völgyét vette célba. Meredek emelkedő után az út ellaposodott, de egyik oldalán függőleges sziklafalak lába veszett el a mélységben, a másikon függőleges falak szökelltek a magasba. Több kacskaringós alagút keresztmetszete alig volt nagyobb mint a buszé. A társaság többször megtapsolta a sofőr bravúros ügyességét. A völgy végén fensík tárult elénk (egy 1714-es hegyszakadás eredménye) széles sziklafalakkal, hóborított hegycsucsokkal, kék tavakkal, Svájc egyik őserdejével - ez a táj Derborance. François ezen a napon is brillírozott. Rövid ismertető után körülsétáltuk az egyik kis tavat néha köröl-kőre szökellve, botanizálva, gyönyörködve. Vándorútunk közben hallotuk ugyan, hogy a hagyományos "Tooobiás.."-t kiáltja felénk a vendéglőt megszálló előőrs, de ez alkalommal annyira lenyűgözött minket a természet szépsége, hogy válasz nélkül lépkedtünk tovább - először hanyagoltuk el a hagyományaink egyikét. Ebédre a fennsík egyetlen vendéglőjének teraszán foglaltunk helyet. Hangulatunkat emelte a feltálalt derboranc-i specialitás: sajtfondue a környék füveivel ízesítve. Jóllehet az előző napok finom ételeivel már elteltünk, mégis evés közben mindegyikünknek megjött az étvágya. Csupa lesült, kipirult, mosolygó arcok. Mindig is tudtuk, hogy szép az élet, de hogy ilyen szép legyen...?! A szűk úton hazafelé már nem nagyon törödtünk azzal, hogy milyen mélyre zuhantak le előttünk más buszok. De még mindig várt ránk egy további fénypont: borkostoló Vétroz-ban a "Relais de l'Abbaye" borászatban. A fenti emeleteken elmúlt korok maradványai: bútorok, berendezések, lenn a pincében fahordók, rajta poharak és a kóstolandó borok, a falak mentén jobbnál-jobban érett szőlőlevekkel teli üvegek, megrakott állványok. Két fehérbort és egy vöröset kóstoltunk meg. A kijáratnál állandóan csilingelt a pénztár, a bort vásárlók egymásnak adták a kilincset...

Akinek ereje megengedte, az François vezetésével körüljárta Sion öregvárosát. Arra a kérdésre, hogy hányan laknak itt, François azt válaszolta: "Ha valaki a Wallisziakat ismeri, akkor túl sokan..." (kb. 25'000). Sion Wallis fővárosa és egyben püspöki székhely. A püspöki palota, ódon de jól karbantartott erődítmény, fenn trónol a két várhegy egyikén. A körsétát a gótikus székesegyház megtekintésével kezdtük, amelynek tornya ősibb, román stílusban épült. Az óvárost annak ellenére, hogy római keletkezésű, mégis többnyire szépen ápolt újkori (15.-17. sz.) épületek díszítik. Innentől kezdve aztán szétszéledt a nyáj, de a megjelölt időre összeterelődött mindenki... legalább is azt hisszük, mert mi a buszban a jelenlévők számát az üres helyek számával ellenőriztük, amely konstans maradt.

Mielőtt visszatértünk a hotelbe, a bátrabbak kimerészkedtek a buszból, hogy gyalog tegyék meg a hátralévő 2 1 km-t egy kis csatornát, a "Bisse de Vex"-et követve. Ez a csatorna az összesen 200 km hosszú hálózat része, amelyet a Wallisziak több száz évvel ezelőtt kezdtek építeni. Wallisban kevés a csapadék - néhol 250mm, máshol 700mm -, alig elegendő a megélhetéshez. Közösségi munkával az olvadó hó vizét számtalan kis csatornába kényszerítették, amelyet hagyományos alapon osztanak szét a hegyen élő parasztok közt. A monda szerint minden családnak van hőse, aki például a függőleges falakon a facsatornákat erősítette föl életét veszélyeztetve. Új élményekkel eltelve és szép tájak emlékeivel érkeztünk haza.

A vacsorát megint nyolcra rendeltük. Néhányan még megpróbáltuk a konyhafőnököt előzőleg rábeszélni, hogy kevesebb vacsorát készítsen, de ahhoz már túl késő volt. A megjelölt időpontban megtusolva, kipihenve és elegánsan jelent meg a társaság. Az étel oly finom volt, hogy többnyire még is csak elkelt. Az intenzív társalgást csak néha szakította meg egy felszólalás. A németországi kollégák nevében Kató Feri vette át a váltóbotot, azaz a felújított címlistát. Kellemes diskurzusok és egy-két nóta felcsendülése után és annak tudatában, hogy 2006 pünkösd napján megint lesz találkozó, boldogan, fáradtan és későn vetett véget a társaság ennek a két eseményteli napnak.

Hétfőn esőre ébredtünk. A reggelinél még elnézegettük a hegyek csúcsai közt egymást kergető felhőket, címeket cseréltünk, kölcsönös látogatások igéretei hangzottak el, megöleltük egymást s aztán útnak eredtünk csillogó emlékképekkel a fejünkben.

Mi egy nagy család, a soproni Alma Mater hozzátartozói vagyunk.

Bariska Mihály professzor
a Faipari Mérnöki Kar díszdoktora

I. OKTATÓI MŰVÉSZETI NAPOK

Záróhangverseny a Pannonia Med Hotelben

Baróthy Zoltán és Beyer István - az ATFK két docense

Pünkösd előtt néhány nappal, május 26-án, a Nyugat-Magyarországi Egyetem művésztanárai adtak hangversenyt a Pannonia Med Hotel Európa-termében az I. Oktatói Művészeti Napok befejezéseképpen. A februárban indult egyetemi programsorozatot voltaképpen a tavalyi I. Hallgatói Művészeti Napok mellé állíthatjuk célkitűzéseiben, gondolatiságában egyaránt. Mindkét "Művészeti Napok" az egyetem egészében élő és éltető, hivatásos és műkedvelő tevékenységeket, az oktatói és hallgatói irodalmi, képzőművészeti, zenei megnyilatkozásokat reprezentálta. A hagyományteremtő szándékkal rendezett idei zárókoncertről jót lehet mondani, szépet lehet írni. Jó volt, mert rendeltetésének, hivatásának megfelelt - bár esztétikai igényünket, kívánalmainkat nem mindenben elégítette ki-, kellemes volt, kedvünkre való volt, tiszteletre méltó volt. Sok részletében tetszést keltett, gyönyörködtetett, éppen ezért szépnek is nevezhetjük. A szépet - magát a műalkotást - jó szándékkal újraformáló ambíció, az értékeset közvetíteni kívánó nemes igyekezet pedig mindenképpen erény, dicséretes dolog.

Nyitásképpen J. S. Bach Das Wohltemperierte Klavier c. gyűjteményes művének I. kötetéből hallottunk négy prelúdiumot és fúgát Dárdai Árpád, tanszékvezető főiskolai docens előadásában. A soproni muzsikus mindegyiknek a lelkét, legmélyebb lényegét fürkészte, a mai hangverseny látogatók érzékenységét figyelembe véve. (Az utóbbi észrevétel nem vonatkozik a prelúdium és fúga darabok együttes hoszúságára!) Händel Xerxes c. operájának közismert "Largo"-ját a győri tanítóképző két docense, a Beyer István (mélyhegedű) - Baróthy Zoltán (zongora) kettős szólaltatta meg a zeneműhöz illő egyszerűséggel.

Händel-kompozíció volt a harmadik műsorszám is: a V. (F-dúr) fuvola-zongora szonáta Gigue tétele dr. Szathmári László, egyetemi docens (Mosonmagyaróvár) és Dárdai Árpád előadásában. A fuvolajátékos - egykori Fodor Gábor-tanítvány - kicsit visszafogottan fújta a 16. századi gyors tempójú 6/8-os táncot, kísérője rutinosan alkalmazkodott hozzá.

Paganini két szerzeményét (Cantabile, Szonáta) Nagy Zsuzsanna, hegedűművész, a Győri Filharmonikusok koncertmestere érzelemgazdag játékkal, romantikus tónusban keltette életre. Zongorakísérője édesapja volt, prof. dr. Nagy Frigyes, a Mezőgazdasági és Élelmiszertudományi Kar (Mosonmagyaróvár) egyetemi tanára, egykori földművelésügyi miniszter. A 80 éves Charles Aznavour, majd a Nino Rota dallamaiból szerkesztett egyvelegek - prof. dr. Nagy Frigyes tanár úr zongoraszólói - egy kicsit "kilógtak" a hangverseny tematikájából. Gratulációnak, tisztelgésnek, gesztusnak mondhatjuk Aznavour előtt ezt a zenei megnyilatkozást. Nagy Zsuzsanna és édesapja az osztrák származású világhírű hegedűművész, Fritz Kreisler, népszerű, "könnyű műfaj" felé hajló egyik elragadó és virtuóz átiratával (Szép rozmaring) ismét sikert aratott, megérdemelten.

Ezt követően Baróthy Zoltán a jól képzett muzsikus biztonságával keltett életre egy Schumann-szerzeményt (F-dúr novellette). A műfajilag rövid elbeszélés, hangszeres jellemdarab alapján véve lírával átszőtt lendületes kompozíció, melynek megformálásában otthonosan mozgott az előadó.

Az újabb zenedarabban a "zongora poétájával", Fryderyk Chopin zenéjével találkoztunk néhány perce. A "cisz-moll nocturne" (éjszakai zene) műfaját tekintve szintén 19. századi jellemdarab; poetikus, túlcsorduló, érzelemgazdag. Váray Tamás, főiskolai adjunktus (Győr) játszotta kellő ihletettséggel, szakmai jártassággal.

Az "Üdvözlégy Mária ..." latin liturgikus szöveget sokan megzenésítet-

Nagy Zsuzsanna hegedűművészt édesapja, Prof. Dr. Nagy Frigyes kíséri

ték, pld. a 16. századi Jacob Arcadelt, Schubert, Gounod és Kodály a legismertebbek. Mentesné Tauber Anna, a soproni főiskolai kar adjunktusa és Rudas Ibolya, a főiskolán nem régen diplomázott volt hallgató Saint-Saëns ritkán hallható "Ave Maria"-ját énekelte Dárdai Árpád zongorakíséretével. Az ének-duett tiszta, áhítatos volt, a zongorakíséret szerény, diszkrét, tárgyhoz illő, mondanivalóhoz simuló.

Az énekes blokkban Mascagni "Fritz barát" (L'amico Fritz, 1891) című alig, vagy talán nem is játszott operájából Suzell áriája is felcsendült Rudas Ibolya olasz nyelvű szólójával, zongorán kísérte Dárdai Árpád.

Mascagni és Verdi egy-egy operájának lenyűgözően drámai részletével zárta a hangversenyt Tas Ildikó, vendégművész, a Magyar Állami Operaház magánénekese. A "Parasztbecsület"-ből (Cavalleria rusticana) Santuzza áriáját, Verdi "A trubadúr" c. operájából Azucena híres "Máglyaáriáját" intonálta olaszul, fűtötten, nagy gyakorlatra valló intenzitással. Zongorakísérőjének szerepére Baróthy Zoltán - dicséretes módon - "beugrásszerűen" vállalkozott.

Ráadásképpen a művésznő egyszólamú magyar népdallal köszönte meg a nem nagy létszámú közönség ovációját: Elindultam szép hazámbul.... s mi lélegzetünket visszafogva figyeltük a népdal meg az énekhang csodálatos varázsát...

Még csak annyit: az Európa-teremben rendezett hangverseny érezhetően nélkülözte a soproni főiskolai kar zenei tanszékének két művésztanárát: Bencsik Erzsébet betegsége, Fodor Gábor külföldi útja miatt nem szerepelhetett.

A műsorszámokat összekötő magvas gondolatok Tóth Mariannt dicsérték. Rektor úr zárószavai a "szép lelkű emberek" gyülekezetéhez szóltak, megerősítvén azt az igazságot, hogy bármilyen estet (rendezvényt) a művek, a művészek (előadók) meg a jelenlévők közössége minősít, és most a művész és nem művész tanárok összefogva gyarapították lelkünket, életünket, könnyebbé téve a napi "robot-munkát".

Nagy Alpár

TÁRKONYOS HALLEVES

Hozzávalók: 6 személyre

1 db 1,5-1,8 kg tömegű ponty
2 közepes fej vöröshagyma
2 db sárgarépa
2 db petrezselyemgyökér
15 dkg zöldborsó
2 db citrom
6 evőkanál étolaj
2 evőkanál finomliszt
4 dl tejszín
2 evőkanál tárkonyecet
1 kiskanál friss morzsolt vagy szárított tárkony
1 evőkanál Vegeta
1 evőkanál só

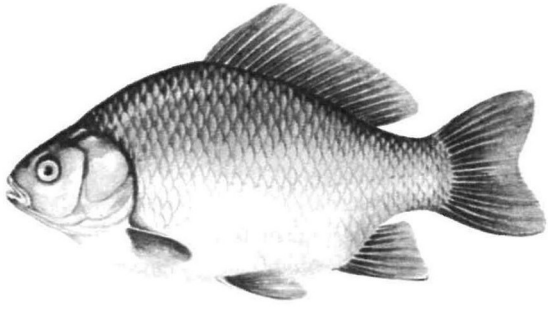

Elkészítés:

A pontyot megtisztítjuk és filézzük. A filét 2-3 mm vastagon irdaljuk, 3 cm-es kockára vágjuk, enyhén besózzuk és félretesszük.
A fej, farok és a filézett gerinc felhasználásával hal-alaplevet főzünk úgy, hogy az előbb említett darabokat forrás után 30 percig főzzük kis lángon sóval és Vegetával ízesített vízben.
Ezután a csontos részeket kiszedjük, majd a hallevet leszűrjük és félretesszük.

Másik edényben olajon a kockára vágott hagymát üvegesre pirítjuk, majd rászórjuk a megtisztított, karikára vágott zöldségeket és saját levükben 8-10 percig pároljuk.
Ezután a zöldséget megszórjuk liszttel, kissé megpirítjuk, majd bő vízzel felöntjük. Hozzáadjuk a maradék Vegetát és a zöldborsót és 3-4 percnyi forralás után tárkonnyal fűszerezzük. Óvatosan belekeverjük a kockára vágott halat és 10 percig főzzük.
Végül a levest citromlével és tárkonyecettel ízesítjük, majd tejszínnel dúsítjuk. Tálaláskor a levesre kevés friss tárkonyt szórunk.

Dr. Szathmári László

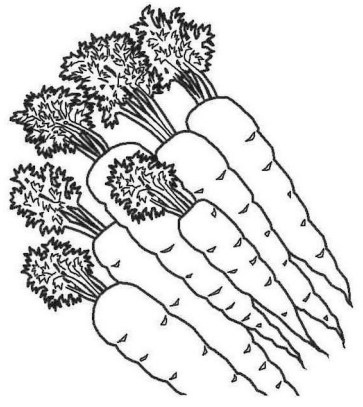

"NAME -SHOP- STOP" AVAGY MAI KERESZTNÉVDIVATOK (VAD-)HAJTÁSAI

A tízmilliomodik magyar állampolgár 1960. július 23-án a Békés-csanádi löszhát szegélyén lévő Kevermesen született és Takács Mária néven vezették legszemélyesebb adatait a községi anyakönyvbe. E mágikus kerek szám felidézése nem csupán azért fontos, mert az idő tájt - még közel két évtizedig - létszámban gyarapodott nemzetünk, hanem azért is, mert 40-50 éve a családok nagy többsége hagyományos nevet választott az újszülöttnek. Ennél fogva a ma már élete delén túl járó Mari(s)ka (néni) neve után akár soproni, vagy bármely dunántúli, kisalföldi település szülötte, lakója is lehetne, mert abban az időben mindenütt az országban hagyományainktól nem idegen, azaz könnyen megjegyezhető, kimondható, illetve becézhető útónevek voltak használatban. És ugye a Takács vezetéknév is gyakori a Kárpát-medence magyarjai között.

A népesedési apály jelentkezésekor, úgy a 60-as, 70-es évek fordulójától tapasztalhatók az egymást követő névdivatok hullámai. Ezek jobbára a fővárosi értelmiség köreiből indultak, de - mint minden divat - hamar elérték az ország összes városát, községét és a "névmódi" minden társadalmi réteg fantáziáját megmozgatta. A jelenséget figyelemmel kísérve tapasztaltam, hogy a kor - (vagy kór?)tünet az etnikai csoportokat sem hagyta érintetlenül - határokon innen és túl. A keresztnévadások hullámzásai csipkelődésekre, ballagási meghívók névsorelemzése kisebb karcolatok megírására adott alkalmat szűkebb családi, baráti körömben, rég elhagyott falum honismereti híradójában. Arra mindig ügyelve, hogy a jelenségről szóljak, írjak és senki(ke)t ne bántsak meg, még ha érintett(ek) is a dologban.

Ez a szándékom most is, amikor a számomra igen kedves közgazdász hallgatóim "keresztnévforgalmát" helyezem górcső alá a dékáni hivatalból beszerzett 2001-ben végzett (178 fő), az ez évben valétáló (187 fő), ill. I. tanévüket végző (188 fő) nappali és levelező hallgatók névsorai alapjai. Az egymáshoz időben nagyon is közeli három korosztály névanyaga megerősíti az eddig is tapasztalt, ezáltal általánosításra alkalmas tendenciák valódiságát, de az összességében 553 hallgató keresztneve a "Name Shop" időbeli mikrohullámzásainak érzékeltetésére is megfelelő alap.

Az ezredfordulót jellemző soproni "keresztnévmarketing kerete" szerény határidőnaplóm mintegy hatszáz, dátumhoz (névnaphoz) kötött keresztneve. Azt persze tudom, hogy ez nem teljes tárháza a hazai használt, elfogadott utóneveknek, de "névügyben" a tájékozódáshoz nagyon is elég. Ráébredtem ugyanis, hogy a "névmódi" elsősorban nem választékbővülés, (az 556 hallgató 146 név valamelyikére hallgat), hanem a kivételesnek gondolt, a megszokottól eltérő keresztnév kiválasztásának vágyában nyilvánul meg. Hangsúlyozom, a divat hullámainak engedve. Erre példa legkedvesebb barátom ma 20 éves unokájának esete, aki Tiszavasváriban elsőként kapta az Alexandra nevet, de néhány év múlva számos kislány kapta ugyanezt (majd 5-10 évenként hasonló "blikfangosokat"). Arra nyilván még sokan emlékeznek, hogy a 70-es években a megszokott, a hazai névanyagban magyarként rögzült keresztneveket szorították hátrább a "mégmagyarabbak", mint az Ákos, Csaba, Csilla, Előd, Emese, Gyöngyi, Levente, Noémi, Szabolcs, Tünde, Villő, Zsombor - elsősorban erdélyi sugallatra. A 80-as évek "újhulláma" az előbbi kört az előkelő Alpár, Anasztázia, Andor, Annamária (vagy fordítottja), Henrik, Hilda, Kázmér, Kornélia, Krisztián, Krisztina, Milán, Miléna, Róbert, Patrícia, Teodóra, Vendel, Vivien nevekkel bővítette. És ekkor következett a "média boom", amikor TV filmek, szappanoperák szárnyán születtek mindenütt az országban korábban soha nem hallott vagy használt Dominika, Brigitta, Ivett, Linda, Natália, Pamela, Renáta, Ramóna, Szabina, Szonja, Wanda, Xénia, Zsanett nevű leánykák és Márk, Norbert, Oszkár, Richárd, Roland, Valér nevű fiúcskák. A névdivat őrület legkirívóbb vadhajtását a Dékáni Hivatal egyik munkatársától hallottam: a soproni kórházban a szülésből ébredező kismamától kérdezi a védőnő a csöppség nevét, mire a mama visszakérdez: mi lett? A kislányt Milett-ként írták be.

A NAME SHOP -pal igazán az a baj, hogy sorra megfogyatkoznak, eltűnnek a magyar nyelv- és szokásrendszerben meggyökeresedett keresztnevek, mint az Antal, Béla, Ferenc, Géza, Gyula, Jenő, János, József, Károly, Mihály, Miklós, Pál, Sándor, illetve Aranka, Erzsébet, Ibolya, Julianna, Margit, Piroska, Róza, Sára, Zsófia. Jut eszembe, amikor unokámról kiderül Ilona neve, a reakció gyakran olyképpen hangzik: -Ritka szép neved van. Hogy szép, az igaz, de hogy ritka, arról a korszellem tehet. Utána néztem, unokám iskolájában rajta kívül nincs egyetlen Ilona sem, de a felmérésben szereplő soproni hölgyek között sem találtam. Bezzeg régebben! Mily gazdag e név irodalmi tündöklése (anyám, nővérem is ezt a nevet kapta keresztségben), s becézhetősége is igen széles.

No, de Ti, "névmody" áldásaiból részesedett fiatalok! Elgondolkodtatok-e már azon, milyen meggondolásból, milyen életérzésből választották szüleitek legsajátabb tulajdonotokat, előneveteket követő utóneveteket. Azt a keresztnevet, amellyel végig kell élnetek - kívánom: hosszú és boldog - életeteket, amelynek évente napja vagyon (ha van) és ami egyszer fejfátokra is felkerül. Vajon miért nem igényelték húsz(egy néhány) éve apáitok, anyáitok, hogy az elsőszülött fiú, s leány örökítse át nevüket, s vajon felmerül-e bennetek ez a gondolat?

Úgy látszik, a több évtizede indult fogyatkozó gyermekáldás idején az egy, legfeljebb két "tervbe vett" gyermek névválasztásában afféle tudat, akarat motoszkál, hogy a mi fiúnk, még inkább lányunk neve legyen mindenkiétől - az elődökétől is - eltérő. Inkább "jól hangzó" idegen, ill. előkelő, de semmiként sem pórias, parasztos legyen, vagy fordítva: igazi "ősmagyar" névre hallgasson a mi egyetlenkénk ebben az uniformizálódó világban.

No, félre a filozofálgatással, lássuk a vizsgálati körbe vont három évfolyam keresztnévgyakoriságát - lányok és fiúk száma és aránya szerint.

Voltaképpen hallgatóink körében a keresztnevek kör- és

kórképei kedvezőbb a tapasztalt országos átlagosnál. Legalábbis abban, hogy mind lányok, mind fiúk tekintetében a magyar utónévkészletben megrögzült, hagyományos nevek állnak az élen. Katalin közkedveltségének van egy érdekes "oldalhajtása", a 18 Katalin közül a valétálók 10 Katijából 2 már hivatalosan is Kata. Van még egy -egy Katinka, Katherina Claudia - így idegen nyelven írva -, ezeket nem számítottam ide. Hasonló jelenség a fiúk körében is megmutatkozik, a toplista 9. helyén lévő 7 Gergely közül 2 (mindkettő I. éves) Gergő. Anna és Anikó előkelő 3. helyezését is a "szinonimítás" hozza. Péter a fiúk összlétszámában még inkább kimagasló, s az is elmondható, hogy a századvégi "névmody" a fiúk körében kevésbé fertőz.

A toplistán szereplő tíz név mindegyike bevett, korábban is használt. A probléma itt sokkal inkább az, hogy az András, Attila, Gábor, László, Péter, Tamás (a fiúk közel 1/3-a ezt a nevet viseli) visszaszorítja, olykor eltünteti a hasonlóan jó, a használatból mégis elmaradozó (pl. Imre, Géza, Károly) társakat. A férfiak körében inkább - de nem túl gyakran - az "előkelősdi" dívik, mint az Alpár, Andor, Donát, Igor, Iván, Henrik, Konrád, Milán, Norbert, Róbert, Vendel, meg a bibliikus nevek felmelegítése, mint az Áron, Dávid, Lukács, Márk stb. A lányok esetében egészen más a helyzet, itt több féle divathullám jut érvényre. Feltűnő az "A" hangokkal kezdődő nevek gyakorisága, amelyekben vannak hagyományosak (Anna, Anikó, Ágnes, Ágota), idillt kergetőek (Angéla, Angelika), előkelőek (Anasztázia, Antoinetta, Amarilla), idegenszerűek (Alexa, Andrea, Adrienn, Anett(a). Anita). Ugyanezek a divatok - más kezdőbetűkkel feltartóztathatatlanul sorjáznak. Hogy senki ne érezze magát találva, betűrendi sorrendbe említem a számomra legfeltűnőbbeket: Barbara, Beatrix, Bernadett, Bianka, Brigitta, Diána, Dóra, (Eleo)Nóra, Gréta, Hajnalka, Helga, Hella, Henriett, Gréta, Ivett, Klaudia, Kitty, Kornélia, Miléna, Natália, Nikoletta, Patrícia, Petra, Renáta, Ramóna, Rita, Szabina, Szonja, Teodóra, Titanika, Villő, Vivien, Zita, Zsanett. Az itt felsorolt 35 név egyikéről jut eszembe. Sárközből elszármazott rádiós ismerősöm mesélte, hogy otthon járva érdeklődött Örzse nénitől, hogy megszületett-e már az unokája. Az igenlő válasz utáni 2. kérdésre ismerősöm azt is megtudta, hogy "lány a lelkem". Ebből következett a 3. kérdés, melynek megválaszolásában Örzse nagymama elbizonytalanodott, gondolkodóba esett, hogy a csöppség Evette, vagy Ivotte. Még szerencse, hogy a fenti, "feljövőben lévő" lánynevek mellett a toplistán szereplőkön túl jónéhány közismert, magyar utónévként is rögzült keresztnév mint az Adél, Beáta, Edit, Éva, Melinda tartja hadállásait. Ezek között is érzékelhető azonban a divat hullámzása. A "nagyoperettes" Szilvia pl. a toplistán is szerepel, de népszerűsége Mónikával illetve Zoltánnal Gáborral és Lászlóval együtt csökkent. Zoltán visszaesését kompenzálja a ma - úgy tűnik - jobban hangzó Zsolt (6). Richárd is feljövőben van (4), de félő nem Jókai Mór Baradlay fivérek nosztalgiája okán (Jenő és Ödön ugyanis nincs), hanem gyakori médiaszereplése miatt, meg hogy olyan jól lehet "idegenül" -Ricsibecézni. Ilyen Gergő helyett gyakran a Gary.

Krisztina több évtizedes tündöklése, s Krisztián gyarapodása miatt már nem berzenkedem, mint néhány éve. A bajom ez utóbbi névvel az, hogy miért Krisztián és miért nem Keresztély? A spanyolok vajon tiltakoznak a diplomácia csatornáin, ha királyukat nem Huan Karlosnak, hanem magyarul János Károlynak mondjuk?

A mindenkit megillető szabadság tisztelete jegyében természetesen nem lehet beleszólni a "Name Shop"-ba és végképp nem tanácsos "Stop"-ot parancsolni. Pusztán azt szeretném, ha mai Edinák, Márkok, Lindák, Norbertek végiggondolnánk: Nem volna helyesebb visszakanyarodni szüleik, nagyszüleik keresztnevéhez? De ha már az elődöknek is divatot követő nevük volt, miként lehetne a rég- és a közelmúlt "ideáljai" között megfelelő nevet keresni. Például, melyik követése szebb, jobb, hozzánk magyarokhoz méltóbb: István, a király, vagy Roland a frank mitológiai hős (La chanson de Roland); Árpád-házi Szent Erzsébet és Margit, vagy a "Betolakodó" latinamerikai szappanoperából Anabella, Mariacruz, Virginia? Miért ne éreznénk lélekben közelebbinek Miklóst és Ilonát (a Zrínyi-), mint Ottót és Zitát (a Hasburg házból).

És az sem baj, ha Csokonay Vitéz Mihály, Arany János, Petőfi Sándor, Szendrey Júlia, Illyés Gyula, Básti Lajos, Mezei Mária, Ruttkai Éva, Simándi József keresztneve hamarabb jutna eszünkbe névadáskor, mint Pauláé, Bobbyé, Samantáé, Jockeyé a Dallasból.

A párhuzamoknak, az efféle gondolatoknak nincs, nem is lehet vége. Mint abbéli fájdalmunknak sem, hogy a Központi Statisztikai Hivatal előrejelzése szerint már 2005-ben "elérhetjük" újra a 10.000.000-os népességszámot. Aztán fejlődünk tovább - visszafelé!

Dr. Rétvári László

Tóth Eszter:

Forró fagy

Fagyhideg érzelmek
Halvány sóhaja
tör fel
Eltévedt lelkek
Sziklaszilárd bánatából

Mozgó képek
Révülő újságpapírok
kényes ostobasága
Vakítja el
A mindennapok üres emlékeit

Idegen gondolatok születnek meg
Saját agyadban
Elfog a rettegés
A félelem felismerésétől

Parázsló érzelmek
Hideg jégmezőinek
Minden korosztálya feloldódik
Egy-egy ki sem pattant szikrában

TOK-KAL, VONÓVAL, HATÁRON INNEN, HATÁRON TÚL...

Ott, "ahol a kemény kövek, élő szívként fájnak". Ott, ahol a Benedek Elek Pedagógiai Főiskola oktatói kővel, szívvel, kézzel, ésszel, oltó igékkel, gyönggyel, karaktercipővel, kottával, dallal, fűvel, falevéllel, virágfüzérrel tartották meg az idei Bolyai Nyári Akadémia előadásait a Teleki Oktatási Központban, Szovátán.

Ősz Éva és Ősz Róbert kézműves foglalkozása gyönyörű kiállítással zárult: "Egy gyöngy lesz az ég megint, egybe fogva szíveink." (József Attila)

A romániai forradalom a Benedek Elek Pedagógiai Főiskolai Kar történetében sem múlt el nyomtalanul. 1990. óta nyílik lehetőség olyan továbbképzésre, amelyen erdélyi magyar pedagógusok vehetnek részt. Az Oktatási Minisztérium szervezésében, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségével karöltve, amelyik felsőoktatási intézmény vállalkozott határon túli magyar pedagógusok képzésére, tehette azt.

A BPFK oktatói természetesen elsők között éltek a lehetőséggel, így évről évre megtartják előadásaikat Erdélyben, illetve augusztus utolsó hetében a Kárpát-medence szinte valamennyi térségéből fogadják a pedagógusokat egyhetes bentlakásos továbbképzésre.

A kurzusok tematikáját részint az ottani szervezőknek, részint a főiskola vezetőinek és oktatóinak javaslataira, valamennyi program "lelke", Tóth Mariann szervező állítja össze.

A fő törekvés, hogy a legkorszerűbb pedagógiai és pszichológiai ismeretek mellett az óvodai nevelés valamennyi területéről kapjanak tájékoztatást a résztvevők, de az is fontos szempont, hogy magyarságtudatuk erősítése és a magyar kultúrtörténet emlékei sem maradjanak ki a programból. Nagyon jó hírűek ezek a továbbképzések, ezért 1993-tól Erdélyben a Bolyai Nyári Akadémia előadásainak megtartására óvodapedagógusok számára szintén karunk oktatói kaptak felkérést. Az első színhely Székelyudvahely volt, a Nagyenyedi Bethlen Gábor Tanítóképző Líceum 1994-ben, 1995-től pedig a szovátai Teleki Oktatási Központ. Természetesen minden évben a Sopronban megszervezett egyhetes továbbképzések is zajlottak, immáron 14. alkalommal. Valamennyi továbbképzés önkéntes, a főiskola oktatói közül, azok vesznek részt rajta, akik ezt szívesen teszik. Mind Szovátán, mind pedig Sopronban szabadságidő alatt, óradíj nélkül dolgoznak a tanárok. Az idő előre haladtával Kárpátalja és Szabadka is szervezett nyári akadémiát, úgyszintén soproni tanárok részvételével.

Hosszú a virágfüzér,
Kéztől kézig ér,
Valamennyi kézen át,
kezdettől végig ér.
Átléptünk a hegyen,
Fogjátok a füzért
Mindkét hegyoldalon.
Lejtünk a tengeren,
Fogjátok a füzért,
Mindkét partoldalon.

(Weöres Sándor: Vonzás, az Áthallások című kötetből)

Nagyon fontosak ezek a nyarak a főiskola életében, hiszen jó érzés önzetlen segítséget nyújtani a határon túli kollégák számára, találkozni honfitársainkkal, olyan ismeretekhez juttatni kollégáinkat, melyekhez lakóhelyükön nem férhetnek hozzá. Különösen Szabadkán tapasztalható, hogy mennyire szegényes a szakirodalom, az óvodai nevelés továbbra is iskolás jelleget mutat. A gyermekek életkori, egyéni sajátosságaira nem fordítanak elég figyelmet, nincsenek tekintettel arra, hogy az óvodás kor nem a didaktikai értelemben vett tanulás időszaka. Erdélyben viszont már látszik a hosszú ideje tartó munka, az erdélyi óvodákban próbálkoznak - a minisztérium adta lehetőségek között - másfajta gyerekszemlélet megvalósításával. Kárpátalján hasonló a helyzet, de anyagi lehetőségeik még az erdélyieknél is korlátozottabbak, ezért az óvodák sanyarú körülmények között működnek. Így nemcsak tudásukat viszik a főiskolai kar oktatói, hanem a gyakorló óvodáik által már nem használt játékokat, meséskönyveket, sőt bútorokat is. Minden alkalommal nagyon örülnek a kinti kollégák, nem érzik úgy, hogy levetett holmit viszünk nekik, ünnepnap, amikor megérkeznek a soproniak és újabb tárgyakkal gazdagodik az óvoda.

Miért jó ez a BPFK oktatóinak? Az egész évi fáradtság oldódik fel, olyan légkörben tölthetnek el egy hetet, ahol érzik munkájuk jelentőségét, ahol minden szóért nagyon hálásak, ahol szinte isszák magukba mindazt, amit tőlük hallanak, ahol valami olyan fantasztikus szeretetet kapnak, ami máshol, sajnos, már nem érzékelhető...

Nagy köszönet munkájukért.

ELŐADÓK:
Tóth Mariann, egyetemi főtanácsos, tanfolyamvezető
Gödéné dr. Török Ildikó, főiskolai docens- magyar nyelv és irodalom,
Eperjessy Barnabásné, főiskolai docens- természet- és környezetvédelem
Ősz Róbert, főiskolai adjunktus, Ősz Éva, tanár- vizuális nevelés
Dárdai Árpád, főiskolai docens- ének-zenei nevelés,
Böröcz Mária, tanár- néptánc, Tóth András, tanár - vers, zene
Legényes zenekar
RÉSZTVEVŐK: Dr. Merényi Mária, főtitkár - NYME Rektori Hivatal,
Madár Sarolta, titkárnő - BPFK Főigazgatói Hivatal

MOLDVA

Az idei évben érdekes és izgalmas fakultatív programként, vállalkozó kedvű óvónők önkéntes csapata az ezeréves határon túlra, Gyimesen át Moldvába (ahogy ők mondják: Csángliába) látogathatott, s ott megismerkedhetett a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének "Isten háta megett" tevékenykedő munkatársaival.

A kirándulás célja az volt, hogy minél többen tudomást szerezzenek a Csángóföldön folytatott áldozatkész munkáról, mely lehetővé teszi az ifjú csángó nemzedékek számára a nyelvi - kulturális identitás megőrzését, netán kedvet kapjanak egy igazán elhivatott, életszentelő pedagógusi munkához.

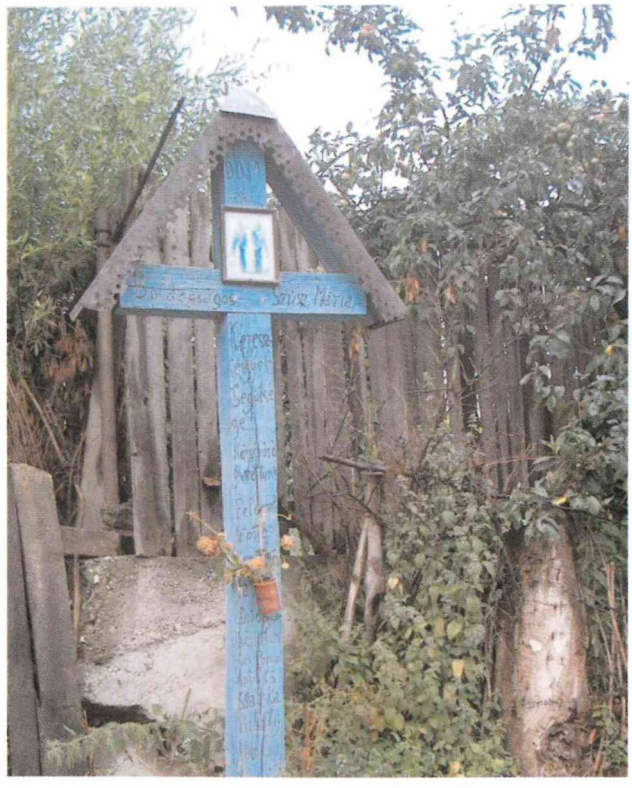

Egyre kevesebb a magyar nyelvű kereszt Moldvában

A somoskai Benke családnál szól a zene, tőlük tanultuk ezt a szép moldvai dalt

Túl a vizen egy kosár,
abban lakik egy madár :|
Abban lakik egy madár,
kiért szívem mindig fáj:

Várj madárkám, várj, várj, várj,
estve hezzád megyek már,:|
Megvizsgálom szívedet,
s véle szeretetedet:|.

Túl a vizen zörgős malom,
ott őröltet a galambom:|,
Nem őrölnek egyebet,
csak bút, s bánatot eleget:|.

Nekem is van egy bánatom,
oda viszem, s lejáratom:|,
Egy szem búza, kettő rozs,
felöntöttem, s járja most:|.

Még áll a hajdani vámház épülete az ezeréves határon, a géppuskafészkek érintetlenek, de a csend mélyén egykedvű puskaropogás sorozata jelzi az idő múlását...

Tóth András

BALEKOKTATÁS FEHÉRVÁRON
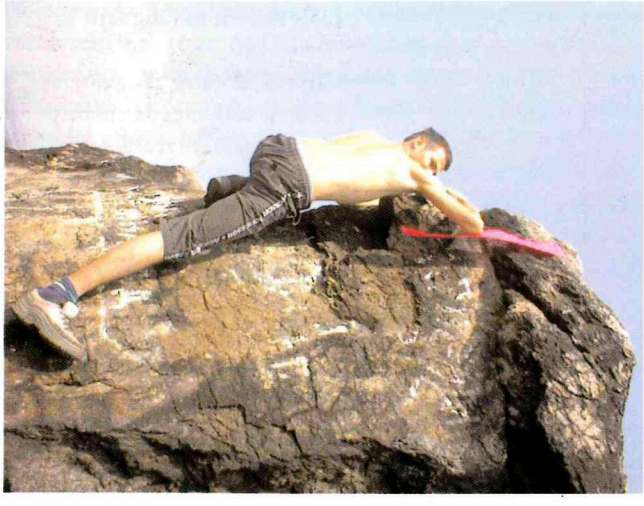
(Írásunk a
24. oldalon található)